

KALPA-TARU

ISO 9001 CERTIFIED COMPANY

Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդ
Մասնաճյուղի գրասենյակ՝ Հայաստանի հանրապետություն, ք. Երևան,
Վ. Սարգսյան 10, Պիացցա Գոռանդե շենք, 108 տարածք

Հրազդանից Շինուհայր Միջանցքի Էլեկտրահաղորդման Գծի Վերակառուցման Ծրագիր

Վերաբնակեցման գործողության պլան

Հատված 1. Նորադուր գիծ

Պայմանագիր

Նորադուր-Լիճք-Վարդենիս-Վայք-Որոտան-1 220կՎ ՕԳ-ի կառույցի
նախագծման, մատակարարման և տեղակայման գնում
21.11.2012թ-ի No. HV-W-1/2011 Պայմանագիր

Կազմված՝

Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդի կողմից

Ներկայացման ամսաթիվը

27 հունվարի 2015թ.

Բովանդակություն

1. Ներածություն.....	8
1.1. Ծրագրի նկարագրություն.....	8
1.2. Ծրագրի աշխարհագրական դիրքը.....	8
1.3. Ծրագրի նկարագրությունը	8
1.4. Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի կազմման հիմնավորում	9
1.5. Վերաբնակեցման գործողության պլանի նպատակը և շրջանակը	10
1.6. Ծրագրի վերջնաժամկետը.....	11
1.7. Փաստաթղթի հրապարակում.....	11
2. Ազդեցության գնահատում.....	12
2.1. Սահմանում	12
2.2. Ուսումնասիրության մեթոդաբանությունը	12
2.3. Ազդեցությունը հողի վրա	13
2.3.1. Հողերի դասակարգումը, ըստ ՀՀ օրենքի	13
2.3.2. Հողի կորուստ	14
2.4. Ազդեցությունը մշակաբույսերի վրա.....	16
2.5. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների մարդահամարը և ազդեցությունը նրանց կենսամակարդակի վրա	17
2.5.1. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների սոցիալ-տնտեսական նկարագիրը 17	
2.5.2. Եկամտի վրա խիստ ազդեցություն ունեցող ազդակիր SS-ներ	19
2.5.3. Ազդեցություն աղքատ և խոցելի տնային տնտեսությունների վրա.....	20
2.6. Ազդեցություն՝ ամփոփումը.....	21
3. Հանրային Քննարկումներ և Տեղեկատվության Հրապարակում	23
3.1. Նկարագրություն	23
3.2. Հանրային քննարկումներ և հրապարակման պլան	23
3.3. Հանրային Քննարկում	23
3.3.1. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում պաշտոնական հանրային քննարկումներ	23
3.3.2. Ոչ-պաշտոնական հանրային քննարկումներ	25
3.3.3. ՎԳՊ-ի իրականացման և շինարարության ընթացքում հանրային քննարկումներ.....	26
3.4. Տեղեկատվության հրապարակում.....	26
4. Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ և Գործընթացներ	28
4.1. Ներածություն.....	28
4.2. Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ	28
4.2.1. 1 ^{ին} փուլ.....	28
4.2.2. 2 ^{րդ} փուլ.....	28

4.2.3.	3 ^{րդ} փուլ	29
4.3.	Հիմնական պատասխանատու կողմերը	29
4.4.	Բողոքների գրանցման և հասցեագրման գործընթաց	30
4.4.1.	Ուսումնասիրում և փաստաթղթավորում	30
4.4.2.	Դիտարկում	30
4.5.	Շինարարության փուլում ԲԿՄ	30
5.	Ինստիտուցիոնալ շրջանակ	32
5.1.	Ներածություն	32
5.2.	ԲԷՑ	32
5.2.1.	Ընդհանուր նկարագրություն	32
5.2.2.	Հիմնական պատասխանատվությունները	33
5.2.3.	ՎԳՊ-ի իրականացման միավոր	33
5.3.	ԲԷՑ-ի խորհրդատուները	33
5.3.1.	Շինարար Կապալառու	33
5.3.2.	Իրականացմանն աջակցող խորհրդատու	34
5.4.	Պետական Կառավարման Մարմիններ	34
5.5.	Մարզպետարաններ (Տարածաշրջանային Լիագոր Մարմիններ)	34
5.6.	Տեղական Ինքնակառավարման Մարմիններ	35
5.7.	Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով	35
5.8.	Հասարակական Կազմակերպություններ	35
5.9.	Համաշխարհային Բանկ	35
6.	Օրենսդրական Հայեցակարգ	36
6.1.	Տեղական օրենսդրական հայեցակարգ	36
6.2.	Հայաստանի օրենքների և Համաշխարհային Բանկի Պարտադրված Վերաբնակեցման Քաղաքականության համեմատությունը	37
6.3.	Օրենսդրական բացերի վերլուծություն	38
7.	Իրավասության և Իրավունքների Շրջանակ	39
7.1.	Իրավասություն	39
7.2.	Իրավունքների շրջանակը	39
7.2.1.	Գյուղատնտեսական նշանակության հող	40
7.2.2.	Պետական և համայնքային հողեր	40
7.2.3.	Այլ փոխհատուցումներ և դրամական օժանդակություն	41
7.3.	Տերմինների աղյուսակ	41
7.4.	Վնասված գույքի գնահատում	42
8.	Վերաբնակեցման բյուջեն	44
8.1.	Ներածություն	44
8.2.	Աղբյուրների և Դրամական Միջոցների Բաշխում	44
8.3.	Փոխհատուցում հողի կորուստի դեպքում	44

8.3.1.	Գնահատման և փոխհատուցման հաշվարկային մոտեցումը.....	44
8.3.2.	Փոխհատուցում մասնավոր հողատարածքների կորստի համար.....	45
8.3.3.	Փոխհատուցում հողի վարձակալներին	45
8.3.4.	Մշակաբույսեր	46
8.3.5.	Զգալի ազդեցության համար դրամական աջակցություն	46
8.3.6.	Դրամական աջակցություն խոցելի խմբերին	46
8.4.	Գրանցման ծախսերը.....	47
8.5.	Բյուջեի ամփոփում	48
9.	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման գործընթաց.....	49
9.1.	Ներածություն.....	49
9.2.	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի նախապատրաստական աշխատանքները	49
9.3.	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման նախապատրաստական աշխատանքները	50
9.4.	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման կարևորագույն փուլերը.....	50
9.5.	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման ժամանակացույց	52
10.	Մշտադիտարկում	53
10.1.	Ներածություն.....	54
10.2.	Ներքին մշտադիտարկում	54
10.3.	Արտաքին մշտադիտարկում և ՎԳՊ-ի ավարտման վերաբերյալ հաշվետվություն	54
10.4.	Գնահատում վերաբնակեցումից հետո	55

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԱՏ	Ազդակիր տնային տնտեսություն
ԱՏԳ	Ազդակիր տնային տնտեսության գլխավոր
ՇԿ	Շինարար Կապալառու
ՉՈՒ	Չափագրման ուսումնասիրություն
ՎԱ	Վերաբնակեցված անձինք
ԳՕՉՊՆ	Գույքի օտարում հանրային և պետական նպատակներով
ԲՄԱԳ	Բնապահպանական և սոցիալական ազդեցության գնահատում
ԷՄՉԾ	Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիության ծրագիր
ՀՀկ	Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն
ԲԿՄ	Բողոքների կարգավորման մեխանիզմ
ՏՏԳ	Տնային տնտեսության գլխավոր
ԲԷՑ	Բարձրավոլտ Էլեկտրական Ցանցեր ՓԲԸ
ԻԱԽ	Իրականացմանն աջակցող խորհրդատու
ԿՊԹԼ	Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդ
ՏԻ	Տեղական իշխանություններ
ՏԻՄ	Տեղական Ինքնակառավարման մարմիններ
ԱԱՀՑ	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն
ՀԿ	Հասարակական Կազմակերպություն
ԳԶ	Գործառնական ձեռնարկ
ԱԵԱ	Ազդեցության ենթարկված անձինք
ՀՔ	Հանրային Քննարկում
ՀՔՀՊ	Հանրային Քննարկման և Հրապարակման Պլան
Ծրագիր	Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի ծրագիր
ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՎԳՊ	Վերաբնակեցման գործողության Պլան
ԱԳ	Անվտանգության Գոտի
ՎՔՇ	Վերաբնակեցման Քաղաքակառուցության Շրջանակ
ԱԳԿՊԿ	Անշարժ Գույքի Կադաստրի Պետական Կոմիտե
ՊՈԱԿ	Պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն
ԵԿ	Ենթակայան
ՏԱ	Տեխնիկական Առաջադրանք
ՀՊ	Համայնքապետ
ՀԲ	Համաշխարհային Բանկ

Մահմանումներ

Վերաբնակեցում՝ Բանկի տերմինաբանությամբ նշանակում է հողի զբաղեցումից կամ հողօգտագործման սահմանափակումից առաջացող բոլոր տնտեսական և սոցիալական վնասները, ինչպես նաև դրանից բխող փոխհատուցման և մեղմացման միջոցառումները: Վերաբնակեցումը չի սահմանափակվում իր սովորական նշանակությամբ՝ փաստացի վերաբնակեցում:

Կախված դեպքից, վերաբնակեցումը կարող է ներառել՝ (ա) հողի կամ հողի վրա գտնվող կառույցների ժամանակավոր կամ մշտական ձեռքբերում, ներառյալ ձեռնարկատիրական գործունեության հետ կապված կառույցները, (բ) փաստացի վերաբնակեցում և (գ) տեղահանման տնտեսական հետևանքների հասցեագրում տեղահանված անձանց (SU) եկամուտների և կենսամակարդակի բարելավման համար (կամ առնվազն նախկին մակարդակի վերականգնում):

Ազդեցության ենթարկված անձինք (ԱԵԱ) այն անձինք են, ովքեր տուժում են ծրագրի ուղղակի տնտեսական և սոցիալական ազդեցությունից, որը կարող է արտահայտվել հետևյալ կերպ.

- Ակտիվների կորուստ կամ վնաս,
- Պետական կարիքների համար հողի օտարում,
- Պարտադրված տեղահանում,
- Բացասական ազդեցություն ձեռքբերված կամ սեփականություն հանդիսացող (ժամանակավոր կամ մշտական) ցանկացած բնակելի շինության, հողի (ներառյալ հողի վրա գտնվող շինությունները, գյուղատնտեսական նշանակության հողերը և արոտավայրերը) կամ ցանկացած այլ հիմնական միջոցի նկատմամբ իրավունքների, սեփականության իրավունքի կամ այլ տնտեսական շահերի վրա:
- Բացասական ազդեցություն արտադրական նշանակության ակտիվների հասանելիության վրա (ժամանակավոր կամ մշտական):
- Բացասական ազդեցություն ձեռնարկատիրական գործունեության, զբաղվածության, աշխատանքի կամ բնակության վայրի վրա:

Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը (ՎԳՇ)՝ վերաբնակեցումը կարգավորող փաստաթուղթ է, որը պատրաստվում է, երբ ծրագրի գնահատման փուլում վերաբնակեցման ծավալներն ու աշխարհագրական տեղանքները հստակ հայտնի չեն, քանի որ ծրագիրն ունի բազմաթիվ բաղադրիչներ կամ ծրագրի վերջնական նախագծի մշակումը (ինչպես որ այս դեպքում) ավարտվելու է ավելի ուշ (շինարարության փուլի աշխատանքային նախագծեր): Քաղաքականության շրջանակը սահմանում է ծրագրի իրագործման ընթացքում հնարավոր վերաբնակեցման գործողության նպատակներն ու սկզբունքները, կազմակերպական լուծումները և ֆինանսավորման մեխանիզմները: Շրջանակը նաև գնահատում է ազդակիր անձանց և վերաբնակեցումների հավանական թիվը, հատկապես ֆինանսական միջնորդություն ենթադրող ծրագրերում, և գնահատում հնարավոր վերաբնակեցման նախապատրաստման, իրականացման և վերահսկողության ինստիտուցիոնալ կարողությունները: Երբ ծրագրի իրականացման ընթացքում վերաբնակեցման չափերը հստակեցվում են, ապա մինչ ծրագրի ֆինանսավորման հաստատումը ՎԳՊ (կամ համառոտ ՎԳՊ՝ կախված ազդեցությունների աստիճանից և խստությունից) է պատրաստվում (ԳՁ 4.12, պարբ. 29–30):

Վերաբնակեցման գործողությունների պլանը (ՎԳՊ)՝ վերաբնակեցման փաստաթուղթ է, որը պատրաստվում է երբ հստակեցվում է ծրագրի աշխարհագրական դիրքը, այն է՝ հայտնի են էլեկտրահաղորդման գծի մանրամասն ծրագիրը և հենասյուների հստակ դիրքերը: Եթե էլեկտրահաղորդման գծի վերջնական ծրագիրը չի բավարարում օրենքով սահմանված անվտանգության գոտու նվազագույն պահանջները, ապա հողի ձեռքբերումը հանգեցնում է մարդկանց ֆիզիկական տեղահանման և/կամ ապաստանի կորստի, և/կամ եկամտի աղբյուրի կորստի, և/կամ տնտեսական ռեսուրսների անհասանելիության կամ հասանելիության սահմանափակման: ՎԳՊ-ն պատրաստում է մարդկանց կամ նրանց եկամուտների վրա ազդեցության սկզբնապատճառ հանդիսացող կողմը: ՎԳՊ-ն պարունակում է մանրամասն և իրավական տեսանկյունից պարտավորություն ունեցող պահանջներ, որին

համաձայն պետք է կատարվի մարդկանց վերաբնակեցումը և փոխհատուցումը մինչ բացասական հետևանքներ ունեցող միջոցառումների իրականացումը: ՎԳՊ-ն պարունակում է ծրագրի ազդեցությունը կրողների մարդահամարի արդյունքները, ներառյալ կադաստրային տեղեկատվությունը և կորուստների մանրամասն ցուցակը:

Փոխհատուցում` վճարում հողի օտարման կամ այլ ակտիվների, ներառյալ հիմնական միջոցների, մասնակի կամ ամբողջական կորստի դիմաց, որը կատարվում է բնախրային, դրամական կամ այլ ակտիվներով փոխհատուցման եղանակով:

Հողի ձեռքբերում` հողի, շինությունների կամ դրա վրա գտնվող այլ գույքի նկատմամբ ծրագրի իրականացման նպատակով իրավունքների ձեռքբերում կամ օտարում:

Գյուղատնտեսական նշանակության հողակտորների փոխհատուցման արժեք` հավասար արտադրողական կամ օգտագործման ներուժով և ծրագրից տուժած հողակտորի մոտակայքում գտնվող այլ հողակտորի մինչև ծրագրի սկիզբը կամ տեղահանումը ունեցած արժեքն է՝ գումարած հետևյալ ծախսերը՝ հողակտորի նախապատրաստման, որպեսզի այն ունենա նույն հատկանիշները, ինչ որ ծրագրի ազդեցությանը ենթարկված հողակտորը, պետական գրանցման տուրքերն ու վճարները, փոխանցման հետ կապված հարկերը և այլ հողակտորի տրամադրման հետ կապված վճարներն ու տուրքերը:

Տների կամ այլ շինությունների փոխհատուցման արժեք` ծրագրից տուժած շինությունների որակին հավասար կամ ավելի լավ որակի և նույն տարածքում գտնվող կառույցների շուկայական արժեքը: Այդ արժեքը պետք է ներառի.

- ա) շինարարական նյութերը,
- բ) շինհրապարակ շինանյութերի տեղափոխման ծախսերը,
- գ) վարձու աշխատողների և կապալառուների վարձատրությունը,
- դ) գրանցման բոլոր ծախսերը:

Վերջնաժամկետ` ծրագրի աշխարհագրական սահմաններում ծրագրի ազդեցությանը ենթարկվածների մարդահամարի մեկնարկման ամսաթիվ: Դա այն ամսաթիվն է, որից հետո ծրագրի նպատակներով հողի զբաղեցման կամ ձեռքբերման դիմաց ոչ մի փոխհատուցում չի տրամադրվում:

Խոցելի տնային տնտեսություններ` տնային տնտեսություններ, որոնք չեն կարող համակերպվել ճգնաժամային կամ շոկային իրավիճակներին և ապահովել իրենց բարօրությունը և կենսամակարդակը (տես 37 էջի 99 պարբերության նկարագրությունը):

Այս տնային տնտեսությունները սովորաբար տառապում են թերսնուցումից, ունեն ցածր կրթական մակարդակ կամ ընդհանրապես կրթություն չունեն, գործազուրկ են և չունեն եկամտի աղբյուր, ծեր են, հանդիսանում են էթնիկ փոքրամասնություն և առկա է գենդերային անհավասարություն:

1. Ներածություն

1.1. Ծրագրի նկարագրություն

1. Համաշխարհային Բանկի կողմից (ՀԲ) ֆինանսավորված Հրազդանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման վերակառուցման ծրագիրը (Ծրագիր) իրականացվում է «Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ի (ԲԷՑ) կողմից, Հայաստանի Կառավարության (ՀՀԿ) ենթավարկով: Ծրագիրը նպատակ ունի ամբողջովին վերափոխել Հրազդանի ՋԷԿ-ից (Հայաստանի հյուսիս-արևելք) մինչև Շինուհայրի ենթակայան (հարավ) ձգվող 230 կմ երկարությամբ բարձրավոլտ գիծը ցանցի հուսալիությունը բարձրացնելու, գծի թողունակությունը ավելացնելու և Հայաստանում էներգամատակարարման բացը լրացնելու նպատակով:

1.2. Ծրագրի աշխարհագրական դիրքը

2. Հայաստանի Հանրապետությունը լեռնային երկիր է 29,743 կմ² տարածքով: Հյուսիսում այն սահմանակից է Վրաստանին, արևելյան մասում Ադրբեջանին, հարավում՝ Իրանին և արևմուտքում՝ Թուրքիային: Ծրագրի տարածքը Հայաստանի հարավային հատվածն է, որի մեջ մտնում են Կոտայքի, Գեղարքունիքի, Վայոց Ձորի և Սյունիքի մարզերը:

3. Էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման բաղադրիչը բաղկացած է հինգ առանձին հատվածներից՝ Նորադուզ (45 կմ), Լիճք (25 կմ), Վարդենիս (45 կմ), Վայք (70 կմ) և Որոտան (40 կմ), որոնք անցնում են երկրի կենտրոնական մարզերով (օրինակ՝ Կոտայքի մարզ)՝ հատելով Վայք քաղաքը, և ավարտվում երկրի հարավում (Սյունիքի մարզ, Գորիս քաղաքի մերձակայք): Գծի ընդհանուր երկարությունը կազմում է մոտ 232,5 կմ: Ենթակայաններն ու էլեկտրակայանները գտնվում են Հրազդանում (Հրազդանի ջերմային էլեկտրակայան), Գավառում, Լիճքում, Եղեգնաձորում, Շաղաթ գյուղում (Սպանդարյան հիդրոէլեկտրակայան) և Շինուհայրում:

Պատկեր 1. Ծրագրի աշխարհագրական դիրքը

1.3. Ծրագրի նկարագրությունը

4. Ծրագիրը նախատեսում է նոր հենասյուների մոնտաժում, ներառյալ հիմքերը, ինչպես նաև էլեկտրահաղորդման լարերի, մեկուսիչների և այլ առանցքային ենթակառուցվածքների փոխարինում:

Գործող գիծը շահագործման է հանձնվել 1956թ.-ին և հասել է իր օգտակար ծառայության սահմանագծին և տեխնիկայես այլևս չի համապատասխանում ժամանակակից ստանդարտներին: Վերականգման արդյունքում ներկայիս 300 մ² տրամագծով էլեկտրահաղորդիչ լարերը կփոխարինվեն նոր 400 մ² տրամագծով էլեկտրահաղորդիչ լարերով գծի թողունակությունը և հուսալիությունը բարելավելու համար:

5. Նոր գիծը մեծամասամբ զուգահեռ է լինելու հնին (մոտ 50 մետր հեռավորության վրա): Այն հիմնականում անցնելու է նույն անվտանգության գոտիով (ԱԳ): Այնուամենայնիվ, ներկայիս գիծն անցնում է մեծ թվով գյուղական և քաղաքային բնակավայրերով, որտեղ անվտանգության գոտին առանց հողի ձեռքբերման հնարավոր չի լինի 50 մետրով տեղաշարժել: Այդ իսկ պատճառով, բնակավայրերից և բնակիչների պարտադրված վերաբնակեցումից խուսափելու համար ընտրվել են շրջանցման ուղիներ: Շեղումները նախագծվել են ոչ միայն բնակավայրերը, այլ նաև մշակութային նշանակության հատվածները և դժվարին տեղանքը գոյություն ունեցող անվտանգության գոտուց շրջանցելու համար:

1.4. Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի կազմման հիմնավորում

6. Քանի որ նոր գիծը ամբողջությամբ չի գտնվելու գոյություն ունեցող գծի անվտանգության գոտու սահմաններում, ապա հողակտորների և հողօգտագործման վրա մշտական ազդեցության դեպքում առաջանալու է հողի ձեռքբերման անհրաժեշտություն (հաշվի առնելով բարձրության սահմանափակումները): Հողի ձեռքբերումը պահանջվում է հենարանների հիմքերի շինարարության համար: Եթե գծի անվտանգության գոտում հայտնվեն տներ և անվտանգ հեռավորության նվազագույն պահանջները չբավարարվեն, ապա կառաջանա վերաբնակեցման անհրաժեշտություն: Այնուամենայնիվ, մանրամասն նախագծման շնորհիվ հնարավոր է եղել գտնել լուծումներ, որոնք թույլ են տվել խուսափել բնակավայրերի վրա որևէ ազդեցությունից:

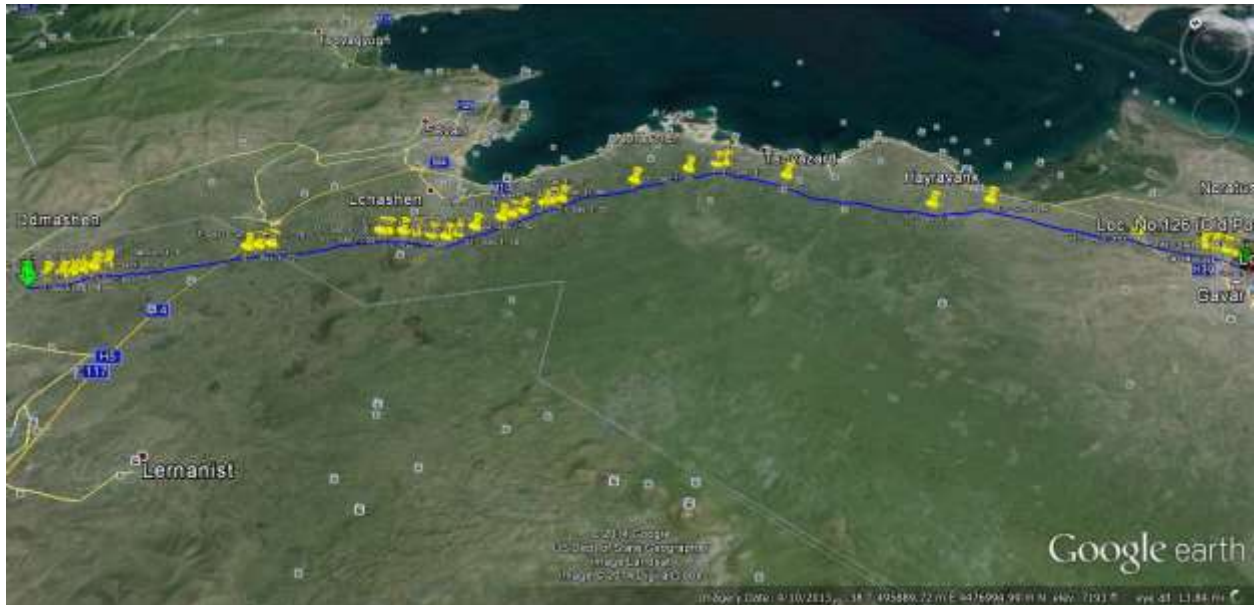
7. Ծրագրով չի պահանջվում հողերի էական ձեռքբերում և վերաբնակեցում, և չի ներառելու փաստացի վերաբնակեցում կամ 200 հոգուց բաղկացած որևէ հողատարածքի ավելի քան 10%-ի օտարում: Այդ իսկ պատճառով ՎԳՊ-ն կազմվել է, ըստ ԳՁ 4.12, Հավելված Ա, պարբ. 2:

8. ՎԳՊ-ի կազմման գործընթացը հեշտացնելու և ամբողջ Ծրագիրն իրականացնելու համար ծրագիրը բաժանվել է հետևյալ հինգ հատվածների, որոնց համար առանձին ՎԳՊ պետք է կազմվի:

1. Հրազդանի ՋԷԿ - Կամո (Նորադուզ)՝ միաշղթա 41.1 կմ + երկշղթա 3.5 կմ
2. Կամո - Լիճք (Լիճք)՝ միաշղթա 29.8 կմ
3. Լիճք - Եղեգնաձոր (Վարդենիս)՝ միաշղթա 48.4 կմ
4. Եղեգնաձոր – Սպանդարյան ՀԷԿ (Վայք)՝ միաշղթա 64 կմ + երկշղթա 4.6 կմ
5. Սպանդարյան ՀԷԿ - Շինուհայր (Որոտան 1)՝ միաշղթա 36.4 կմ

9. Այս ՎԳՊ-ում ներկայացվում է Հատված 1-ի վերաբնակեցման խնդիրները՝ Հրազդան ՋԷԿ-Նորադուզ հատվածը (41.1կմ+3.5կմ): Այն հիմնված է 2014թ-ի ապրիլից մինչև օգոստոս ընկած ժամանակահատվածում կազմված մանրամասն նախագծման վրա:

Պատկեր 2. Հատված 1-ի աշխարհագրական դիրքը

1.5. Վերաբնակեցման գործողության պլանի նպատակը և շրջանակը

10. ՎԳՊ-ի հիմնական նպատակը ծրագրի ազդեցությանը ենթարկված անձանց հայտնաբերելն ու աջակցելն է նրանց կյանքի որակը և կենսակերպը վերականգնելու և առնվազն այն մակարդակին հասցնելու համար, որը նրանք ունեցել են մինչև Ծրագիրը:

11. Երբ կազմվել է մանրամասն նախագիծը՝ հիմնվելով կադաստրային չափագրման վրա, որում ազդեցության ենթարկված գույքերը սկզբնական անվտանգության գոտու հետ միասին բացահայտվել են, Կառավարությունը ընդունել է 2014թ-ի հունիսի 12 N 599-Ն նախնական ուսումնասիրության վերաբերյալ որոշումը, ըստ որի չափագրող թիմին թույլատրվում է կատարել գույքագրում և կազմել գույքերի վերջնական ցանկը Գերակա Հանրային Շահ ճանաչելու համար, որով կընդունվի Ծրագիրը բացառապես որպես պետական (հանրային) հետաքրքրություն:

12. Նախնական ուսումնասիրության վերաբերյալ որոշումն ընդունվելուց հետո ՎԳՊ-ի կազմման համար ձեռնարկվում են հետևյալ քայլերը՝

1. ԱԵԱ , ազդակիր տնային տնտեսությունների մարդահամարի ավարտում և կորուստների գույքագրում,
2. Մանրամասն չափագրումների, նկարագրության ավարտում և ազդեցության ենթարկված հողերի, մշակաբույսերի գնահատում,
3. ԱԵԱ հետ հանրային քննարկումների ավարտում,
4. Բոլոր տեսակի կորուստների համար փոխհատուցման մանրամասն բյուջեի կազմում:

13. Այս ՎԳՊ-ն ներկայացնում է մանրամասն հաշվետվություններ փոխհատուցման, վերաբնակեցման և վերականգնման համար՝

1. ԱԵԱ նկարագիրը,
2. Ենթածրագրի կորուստների և ազդեցությունների չափը,
3. Տեղեկատվության հրապարակումը, հանրային քննարկումները և մասնակցությունը,

4. Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը փոխհատուցման վճարումների և վերականգնման համար,
5. Բողոքների կարգավորման մեխանիզմը,
6. Վերաբնակեցման բյուջեն և ֆինանսավորման պլանը, ներառյալ գնահատումը և փոխհատուցումը կորցրած ակտիվների և վերականգնման համար,
7. Վերաբնակեցման պլանի իրականացման ժամանակացույցը և ինստիտուցիոնալ բաղադրիչների հայեցակարգը, և
8. ՎԳՊ-ի իրականացման մշտադիտարկումը:

1.6. Ծրագրի վերջնաժամկետը

14. Ծրագրի վերջնաժամկետը 2014թ-ի օգոստոսի 11-ն է, երբ սկսվում են մարդահամարը և գույքագրումը: Բոլոր մարդիկ, կազմակերպությունները, որոնք վերջնաժամկետից հետո տեղափոխվում են Ծրագրի տարածք և/կամ մարդիկ, որոնք իրականացնում են շինարարական աշխատանքներ, տնկում են ծառեր և այլն, համարվում ենք իրավունք չունեցող ԱԵԱ, և այսպիսով չեն ստանում ոչ մի փոխհատուցում: Հայտարարությունը փակցվում է տեղական ինքնակառավարման մարմնի (ՏԻՄ) գրասենյակներում յուրաքանչյուր բնակավայրում հանրային քննարկումների սկսման ամսաթվին: Վերջնաժամկետի վերաբերյալ հայտարարության մանրամասները հրատարակվել են ԱԵԱ պաշտոնական հանրային քննարկման (ՀՔ) հանդիպումների ժամանակ:

1.7. Փաստաթղթի հրապարակում

15. 2014թ-ի դեկտեմբերի 15-ին ՎԳՊ-ն հրապարակվել է ԲԷՑ-ի կայքում հայերեն և անգլերեն լեզուներով: ՎԳՊ-ն կազմվել է համատեղ, մասնավորապես այն հրապարակվել և կներկայացվել է Հանրային Քննարկումների ժամանակ ազդեցության ենթարկված համայնքներում և վերանայվել է ԱԵԱ և շահագրգիռ կողմերի մեկնաբանությունների համաձայն: ՎԳՊ-ն առկա է բոլոր ազդակիր համայնքներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների գրասենյակներում:

2. Ազդեցության գնահատում

2.1. Մահմանում

16. Այս ՎԳՊ-ի կազմման համար ընդունված հիմնական սկզբունքներից մեկն այն է, որ փոխհատուցման բոլոր վճարումները և կենսակերպի վերականգնման աջակցությունը պետք է հիմնվի ազդակիր անձանց Ծրագրի ազդեցությունների մանրամասն ուսումնասիրման վրա: Այս ՎԳՊ-ի համար մի շարք ուսումնասիրություններ են իրականացվել 12.08.2014թ-ից մինչև 25.08.2014թ-ը: Ծրագրի վերաբնակեցման ազդեցությունների չափը ճշգրիտ կերպով գնահատելու համար կատարվել են հետևյալ ուսումնասիրությունները.

1. **Չափագրման ուսումնասիրություն (ՉՈԻ)** – չափել հողերի ազդեցության ենթարկված տարածքները, ինչպես նաև վնասված գույքի քանակն ու տեսակը:
2. **Կորուստների գույքագրում** – որոշել և գնահատել հողերի և ձեռքբերման ենթակա գույքի բնութագրերը:
3. **Վնասված գույքի փոխհատուցման արժեքի գնահատումը** - որոշել կորցրած գույքի, եկամտի, կենսամակարդակի այլ աղբյուրների և ծախսերի փոխհատուցման գումարը ՎԳՊ-ի բյուջեն կազմելու համար:
4. **Մարդահամարի անցկացում** – որոշել ազդակիր տնային տնտեսությունների և նրանց աղանների ճշգրիտ քանակը, ներառելով որոշ տարրական սոցիալական բնութագրերը՝ սեռը, էթնիկ պատկանելիությունը, կրթությունը, կենսամակարդակի աղբյուրները:

2.2. Ուսումնասիրության մեթոդաբանությունը

17. Կալպատարու ընկերությունը վարձել է լիցենզավորված քարտեզագրող և չափագրող ընկերություն, ինչպես նաև լիցենզավորված գնահատող ընկերություն, որպես ենթակապալառուներ՝ չափելու և գնահատելու ցանկացած գույք, որը պետք է ձեռք բերվի: ՉՈԻ-ի և գույքագրման ծավալի մեջ մտնում է հետևյալ գույքերի կամ ակտիվների որոշումը, դասակարգումը, չափագրումը և գնահատումը, որոնք են՝ հողը (գյուղատնտեսական, բնակելի, արդյունաբերական և առևտրային նպատակներով կիրառվող տարածք), ներառյալ այս հողատարածքների վրա բարելավումները, շենքերը/շինությունները (բնակելի և բիզնես կառույցները, ներառյալ շենքերի կատեգորիան և շինությունների տեսակները), ԱԵԱ հողի տիրապետման իրավական կարգավիճակը, մշակաբույսերի տարածքը և տեսակը, ծառերի քանակը և տեսակը, բիզնեսի վրա ազդեցությունը (ազդեցության տեսակը և իրավական կարգավիճակը), զբաղվածության կորուստները, համայնքային/հանրային գույքերի քանակը, տեսակը և տարածքը:

18. Չափումները իրականացվել են, համաձայն No 283-Ն Որոշման Հավելված 1-ի պահանջների, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր Անշարժ Գույքի Կադաստրի Պետական Կոմիտեի (ԱԿԿՊԿ) Նախագահի կողմից 2011թ-ի հոկտեմբերի 20-ին տրամադրված (անշարժ գույքի չափման (գրանցում) հրահանգի: Ազդակիր անձինք տեղանք այցելելուց մեկ օր առաջ հեռախոսով տեղեկացվում են ուսումնասիրության ամսաթվի և ժամանակի մասին: Այս գործընթացը երաշխավորում է, որ գույքագրման ընթացքը վերահսկվում է ԱԵԱ կողմից:

19. Որպես գույքագրման ուսումնասիրության արդյունք, կազմվում է ազդակիր գույքի գնահատման նկարագրության արձանագրություններ, որոնք ստորագրվել են ԱԵԱ¹ կողմից, ներառյալ գրանցված սեփականատերերը և չգրանցված օգտագործողները: Արձանագրության ստորագրման գործընթացը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության (ՀՀ) օրենքով՝ երաշխավորելու, որ բոլոր գրանցված ազդեցությունները ստուգվել և հաստատվել են ԱԵԱ կողմից:

20. Ազդակիր տնային տնտեսությունների մարդահամարը իրականացվել է փորձառու հարցազրուցավարների կողմից: Բոլոր ազդակիր անձինք, ներառյալ սեփականատերերը և ազդեցության ենթարկված հողատարածքները ուսումնասիրվել են հարցաթերթերի և դեմ առ դեմ հարցազրույցի միջոցով կամ հեռախոսով (հարցաթերթը տես Հավելված 1): Յուրաքանչյուր հարցաթերթ լրացնելու համար պահանջվում է 15-20 րոպե: Հավաքված տվյալները մշակվել են՝ օգտագործելով SPSS 22 վիճակագրական փաթեթը: 94 ազդակիր տնային տնտեսություններից ուսումնասիրվել են 76-ը: Սա կազմում է ընտրանքի 81%-ը: Ազդեցության ենթարկված 18 տնային տնտեսություններ չեն մասնակցել հետազոտությանը, քանի որ ազդակիր ընտանիքները բնակվում են Ռուսաստանում²:

2.3. Ազդեցությունը հողի վրա

2.3.1. Հողերի դասակարգումը, ըստ ՀՀ օրենքի

21. ՀՀ հողային օրենսգիրքը (մայիս 2001) դասակարգում է հողը հետևյալ ինը կատեգորիաների՝ (1) գյուղատնտեսական, (2) բնակավայրային/բնակելի, (3) արդյունաբերական, հանքավայրային և արտադրական (4) էներգետիկ, տրանսպորտային, կոմունիկացիոն, ճարտարագիտական ենթակառուցվածքի օբյեկտներ (5) հատուկ նպատակներով պաշտպանված հողատարածք, (6) հատուկ նշանակության, (7) անտառային, (8) ջրային և (9) պետական պահուստային հողատարածք: Նպատակային կարևորության յուրաքանչյուր հողատարածք, հիմնվելով իր օգտագործման տիպի վրա, դասակարգվում է ըստ իր ֆունկցիոնալ կարևորության կատեգորիայի:

22. Ազդեցության ենթարկված հողերը խմբավորվում են հետևյալ երեք տիպերի՝ հիմնվելով սեփականության կարգավիճակի վրա.

- **Մասնավոր հողեր**՝ այն հողատարածքներն են, որոնք պատկանում են ֆիզիկական անձի կամ ընկերության, և այս իրավունքը գրանցված է Պետական Կադաստրում:
- **Համայնքային հողեր**՝ այն հողատարածքներն են, որոնք պատկանում են համայնքին և դրանցով զբաղվում են Տեղական Ինքնակառավարման Մարմինները: Համայնքային հողերը կարող են լինել չօգտագործված, օգտագործված ընդհանուր նպատակներով, օրինակ որպես արոտավայր համայնքի անդամների կողմից՝ վարձով տրված անհատին/ընկերությանը, անօրինական (չգրանցված) օգտագործված տնային տնտեսության/ընկերության կողմից:

¹ 94 ազդակիր տնային տնտեսություններից 205 սեփականատերերի պատկանող մասնավոր ունեցվածքների համար 50 արձանագրություններից 47 են ստորագրվել ԱԵԱ-ի կողմից: Ստորագրված 47 արձանագրություններից 11 մասամբ են ստորագրվել, քանի որ համասեփականատերերը մշտական ապրում են Ռուսաստանում: 3 արձանագրություն չի ստորագրվել ԱԵԱ-ի բացակայության պատճառով, քանի որ նրանք այս պահին երկրից դուրս են և 2 սեփականատերերի հետ չի հաջողվել կապ հաստատել: Բոլոր արձանագրությունները պաշտոնապես ուղարկվել են ԱԵԱ-ի, որպեսզի նրանք ծանոթանան բովանդակությանը կմինչև ժամանակը: Համայնքային ունեցվածքների համար բոլոր արձանագրությունները ստորագրվել են ՏԻՄ-ի ներկայացուցիչների կողմից:

² Եթե սեփականատերերը չհասնեն իրականացման ընթացքում կամ լիազորագիր չուղարկեն լիազորված անձանց, գույքը կօտարվի դատարանի միջոցով:

- **Պետական հողեր**՝ հողատարածքներ են, որոնք պատկանում են ՀՀ կառավարությանը: Պետական հողերը կարող են լինել չօգտագործված, օգտագործված հիմնական ճանապարհների, պետական օբյեկտների, զինվորական նպատակների համար և այլն: Որոշ պետական հողեր կարող են տրվել վարձով կամ անօրինական (չգրանցված) ձևով օգտագործվել տնային տնտեսության/ընկերության կողմից:

2.3.2. Հողի կորուստ

23. Ընդհանուր առմամբ կան 169 հողատարածքներ 35,426մ² մակերեսով, որոնցից 9,080 մ² գտնվում են 2 քաղաքային և 26,346մ²՝ 12 գյուղական համայնքներում: Ընդհանուր առմամբ 94 տնային տնտեսություններ ունեն հողերի որոշակի ազդեցություն, ներառյալ հողի սեփականատերերը և չգրանցված օգտագործողները: Ստորև ներկայացված աղյուսակ 1-ում նշված են հողի ազդեցության մանրամասները յուրաքանչյուր ազդակիր համայնքների վրա:

24. Ազդակիր հողատարածքները մտնում են հետևյալ երեք խմբերի մեջ՝ հիմնվելով սեփականության կարգավիճակի վրա.

1. **Մասնավոր հողատարածքներ**՝ ընդհանուր առմամբ 49 հողատարածքներ պատկանում են անձանց, ովքեր ունեն իրավունք ազդակիր հողատարածքների վրա: Բոլոր մասնավոր հողերը գյուղատնտեսական չտոգվող հողեր են, որոնք սեփականատերերի կողմից օգտագործվում են գյուղատնտեսական նպատակներով: Նրանցից մեծ մասն օգտագործում են մշակաբույս աճեցնելու նպատակով:
2. **Համայնքային հողատարածքներ**՝ հետազոտման միջոցով հայտնաբերվել են 114 համայնքային հողեր: 114 համայնքային հողատարածքներից ոչ մեկը չի օգտագործվում որևէ ԱԵԱ/տնային տնտեսության կողմից մշակաբույսեր կամ ծառեր աճեցնելու նպատակով:
3. **Պետական հողատարածքներ**՝ 3 պետական հողատարածքներ կենթարկվեն ծրագրի ազդեցությանը: Հողատարածքները այս պահին չեն օգտագործվում:
4. **Առանց պետական գրանցման հողատարածքներ**՝ 3 ազդակիր հողատարածքներ գրանցված չեն Պետական Կադաստրում: Մեկ հողի փաստացի սեփականատերերը արդեն հայտնաբերվել է և հողի նկատմամբ նրա իրավունքները կգրանցվեն Պետական Կադաստրում ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում: Մյուս հողատարածքի կարգավիճակը լրացուցիչ կերպով կպարզաբանվի Պետական Կադաստրի հետ, նախքան ՎԳՊ-ի իրականացումը: ԱԵԱ կփոխհատուցվեն որպես օրինական սեփականատեր, հենց որ օրինականացման գործընթացն ավարտվի: Օրինականացման գործընթացի համար բոլոր ծախսերը կիրականացվի ծրագրի շրջանակում: Մյուս երկու հողատարածքների համար հնարավոր սեփականատերերը չեն հայտնաբերվել: Լրացուցիչ հարցում կուղարկվի Պետական Կադաստր և տեղական լիազոր մարմիններին պարզելու համար հողերի սեփականատերերին: ՎԳՊ-ում 3 հողատարածքների համար փոխհատուցումը հաշվարկվել է որպես մասնավոր հողերի համար: Փոխհատուցումը կկատարվի միայն այն դեպքում, երբ ԱԵԱ օրինականացնեն գույքի նկատմամբ իրենց իրավունքը (իրավասու ԱԵԱ-ք հնարավորություն կունենան որոշելու արդյոք նրանք ցանկանում են օրինականացնել իրենց իրավունքները փոխհատուցում ստանալու համար):

Աղյուսակ 1 Ազդեցության ենթարկված հողերը, ըստ համայնքների

Համայնք	Մասնավոր հող		Համայնքային հող		Պետական հող		Չգրանցված հող		Ընդամենը	
	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)
Քաղաքային համայնքներ										

Համայնք	Մասնավոր հող		Համայնքային հող		Պետական հող		Զգրանցված հող		Ընդամենը	
	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)
Հրազդան	7	1,019	22	5,812	-	-	-	-	29	6,831
Գավառ	-	-	8	2,249	-	-	-	-	8	2,249
Ընդամենը	7	1,019	30	8,061	-	-	-	-	37	9,080
Գյուղական համայնքներ										
Դրմաշեն	8	845	1	77	-	-	-	-	9	922
Ծաղկունք	2	530	1	241	2	562	-	-	5	1,332
Գեղամավան	7	1,375	2	328	-	-	-	-	9	1,703
Վարսեր	-	-	2	481	-	-	-	-	2	481
Ծովագարդ	4	878	12	2,443	-	-	-	-	16	3,320
Լճափ	1	171	8	1,448	-	-	-	-	9	1,619
Բերդկունք	1	273	1	273	-	-	-	-	2	545
Հայրավանք	1	34	7	1,644	1	255	-	-	9	1,933
Լճաշեն	5	794	22	5,485	-	-	2	324	29	6,603
Չկալովկա	1	261	9	1,368	-	-	1	88	11	1,986
Նորաշեն	-	-	6	1,415	-	-	-	-	6	1,415
Նորատուս	12	1,640	13	2,849	-	-	-	-	25	4,488
Ընդամենը	42	6,798	84	18,319	3	817	3	412	132	26,346
Ընդհանուրը	49	7,817	114	26,380	3	817	3	412	169	35,426

25. Ազդակիր 169 հողատարածքներից բոլոր 49 մասնավոր հողերը գյուղատնտեսական են: Այս 49 հողատարածքները վարելահողեր են և չեն ոռոգվում: 114 համայնքային հողատարածքներից 105-ը գյուղատնտեսական հողեր են³: 10 հողատարածքները արդյունաբերական, հանքային և արտադրական, բայց դեռ չօգտագործվող հողեր են: Պետական 3 հողերից 1-ը գյուղատնտեսական է և մեկը նախատեսված է անտառի համար, բայց այնտեղ ոչ մի ծառ չկա, և մեկն էլ հատուկ նշանակության պահպանվող⁴ հողատարածք է: Հողատարածքների բոլոր կատեգորիաները, բացառությամբ պետական հողերը, կփոխհատուցվեն⁵: Հողի ազդեցության տվյալները ամփոփվում են հետևյալ աղյուսակում.

³ Սովորաբար այս տիպի հողատարածքները կարող են վաճառվել համայնքի անդամներին կամ նրանց կողմից վարձակալվել գյուղատնտեսական նպատակներով:

⁴ Մեկ պահպանվող հողատարածք նշվել էր որպես պատմական և մշակութային նշանակություն ունեցող: Այս կադաստրային կատեգորիան որոշվել է մինչև ակտիվների գույքագրումը: ԲԷՑ-ը պաշտոնական խնդրանքով դիմել է նախարարությանը, տրամադրելու մասնագետ, ով կուսումնասիրի առաջարկված անվտանգության գոտին: Ուսումնասիրության արդյունքում արձանագրություն է կազմվել և ստորագրվել ԲԷՑ-ի և ՀՀ Մշակույթի նախարարության միջև, համաձայն որի տարածքը չունի ոչ մի պատմական/մշակութային նշանակություն: Մշակույթի նախարարության հետ համաձայնությունը ձեռք է բերվել: Հողի կատեգորիայի փոփոխությունը ընթացքի մեջ է:

⁵ Մասնավոր հողերի համար փոխհատուցումը կլինի ՎԳՊ-ի բյուջեից, իսկ համայնքային հողերի փոխհատուցումը կլինի ԲԷՑ-ի բյուջեից:

Աղյուսակ 2 Ազդեցության ենթարկված հողերը, ըստ հողի կատեգորիայի և հողի սեփականության/օգտագործման կարգավիճակի

Հողի կատեգորիա		Գյուղատնտեսական		Արդյունաբերական, հանքային և արտադրական		Անտառ		Հատուկ նշանակության պահպանվող հողատարածք		Ընդամենը	
		Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)
Մասնավոր հողատարածք	Չօգտագործված	34	5,434	-	-	-	-	-	-	34	5,434
	Գյուղատնտեսական նպատակով օգտագործված	15	2,383	-	-	-	-	-	-	15	2,383
Առանց պետական գրանցման	1 հողատարածքը օգտագործված է, 2 չօգտագործված	3	412	-	-	-	-	-	-	3	412
Համայնքային հող	չօգտագործված	104	24,109	10	2,271	-	-	-	-	114	26,380
Պետական հող		1	289	-	-	1	273	1	255	3	817
Ընդհանուր		156	32,415	10	2,271	1	273	2		169	35,426

2.4. Ազդեցությունը մշակաբույսերի վրա

26. Չնայած ազդակիր հողերի մեծ մասը օգտագործված չէ, սակայն 15 հողերում, որոնք պատկանում են 30 տնային տնտեսությունների, աճում են մի քանի տեսակի մշակաբույսեր, մասնավորապես ցորեն, գարի, կարտոֆիլ, ինչպես նաև կորնզան: Սակայն, քանի որ Գերակա Շահ ճանաչելու վերաբերյալ որոշումը դեռ չկա, և հետևաբար շինարարության ու ՎԳՊ-ի իրականացման վերջնական ժամանակացույցը դեռ հայտնի չէ, որոշվել է փոխհատուցում տալ մեկ տարվա մշակաբույսերի կորստի համար գյուղատնտեսական նպատակով օգտագործված բոլոր հողերի համար: Այս հատվածում ազդեցության ենթակա է 2.383 մ² մշակաբույս, որը պատկանում է 30 ազդակիր տնային տնտեսությունների: Ընդհանուր առմամբ մշակաբույսի կորուստը տարեկան կկազմի 1253 կգ:

Աղյուսակ 3 Ազդեցության ենթարկված մշակաբույսեր

Բերքի տեսակ	Տարեկան արտադրողականությունը կգ/մ2	Ազդեցության ենթարկված մակերես (մ2)	Ընդհանուր կորուստը (կգ)
Ցորեն	0.3	681	204
Գարի	0.28	741	208
Կարտոֆիլ	1.9	57	108
Կորնզան	0.7	905	634
Ընդհանուրը	-	2383	1153

2.5. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների մարդահամարը և ազդեցությունը նրանց կենսամակարդակի վրա

2.5.1. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների սոցիալ-տնտեսական նկարագիրը

27. Մարդահամարն անցկացվել է 76⁶ ընտանիքում (327 անդամ), ներառյալ սեփականատերերը և հողերն օգտագործողները: ԱԵԱ տղամարդկանց քանակը չնչին չափով ավել է, քան ԱԵԱ կանանց քանակը (USS անդամների ընդհանուր քանակից 165 տղամարդ (51%) և 162 կին (49%)): Բոլոր ԱԵԱ հայեր են:

28. Հարցվածների տարիքային բաշխվածությունը ցույց է տալիս, որ երիտասարդների տարիքային խումբը առավել ներկայացուցչական է: (31%, տես աղյուսակ 4-ը): Երիտասարդների խումբը ավելի արտահայտված է, երբ երկու (0-17 և 18-35) տարիքային խմբերը համատեղենք: Այսպիսի համեմատությունը ցույց է տալիս, որ բնակչության 57%-ը 35 տարեկանից ցածր է: Միայն 7% է բարձր 65 տարեկանից:

Աղյուսակ 4 Տնային տնտեսությունների գլխավորների և անդամների տարիքները

Տարիք	Ազդակիր SS գլխավոր		SS անդամներ		Ընդամենը	
	No	%	No	%	No	%
0-17	0	0%	84	33%	84	26%
18-35	10	13%	91	36%	101	31%
36-50	23	30%	42	17%	65	20%
51-64	31	41%	23	9%	54	17%
65+	12	16%	11	4%	23	7%
Ընդամենը	76	100%	251	100%	327	100%

29. Աղյուսակ 5-ը ցույց է տալիս, որ SS գլխավորների ավելի քան 82%-ը ունեն նվազագույնը միջնակարգ կրթամակարդակ: Գրագիտության բարձր մակարդակ է գրանցված նաև ընտանիքի անդամների մեջ (նրանցից 61%-ը ունեն նվազագույնը միջնակարգ կրթություն): Տնային տնտեսությունների գլխավորների մոտ 17%-ը և ընտանիքի այլ անդամների 14%-ը ունեն համալսարանական կրթություն:

Աղյուսակ 5 Ազդակիր SS գլխավորների և անդամների կրթամակարդակը

Կրթություն	SS գլխավորներ		SS անդամներ		Ընդհանուր	
	No	%	No	%	No	%
Գիտական կոչում	0	0%	1	0.4%	1	0%
Բարձրագույն (բակալավր կամ մագիստրոս)	13	17%	34	14%	47	14%
Հատուկ մասնագիտացված	16	21%	40	16%	56	17%
Միջնակարգ	33	43%	78	31%	111	34%
Հիմնական կրթություն	10	13%	25	10%	35	11%

⁶ 18 USS ընդհանուր 95-ից հասանելի չեն եղել հարցման ժամանակ (տես 20 պարբերությունը)

Կրթություն	SS գլխավորներ		SS անդամներ		Ընդհանուր	
	No	%	No	%	No	%
Տարրական կրթություն	4	5%	22	9%	26	8%
Ոչ ֆորմալ կրթություն կամ տարրականից ցածր	0	0%	26	10%	26	8%
Կիրառելի չէ (մինչև 6 տարեկանը)	0	0%	25	10%	25	8%
Ընդամենը	76	100%	251	100%	327	100%

30. SS գլխավորների ավելի քան մեկ երրորդը (41%) աշխատում են՝ համեմատած 25% SS այլ անդամների հետ: Սակայն, SS գլխավորների 26%-ը (20) և SS անդամների 17%-ը (29) չեն աշխատում և աշխատանք են փնտրում:

31. SS գլխավորների 17% (13) թոշակառու են՝ համեմատած 8% (13) SS անդամների հետ: Սա ավանդական հայկական հասարակության ցուցանիշ է, երբ SS ընտանիքի ամենատարիքով անդամը, սովորաբար անկախ սեռից, դառնում է SS գլխավոր: Ազդակիր SS-ների զբաղվածության տվյալները ներկայացված են 6-րդ աղյուսակում:

Աղյուսակ 6 Ազդակիր SS գլխավորների և անդամների աշխատանքային/զբաղվածության կարգավիճակը

Զբաղվածություն	SS գլխավոր		SS անդամ		Ընդհանուր SS անդամներ	
	N	%	N	%	N	%
Աշխատող	31	41%	42	25%	73	30%
Թոշակառու	13	17%	13	8%	26	11%
Ուսանող	0	0%	17	10%	17	7%
Չաշխատող և աշխատանք չփնտրող	12	16%	63	37%	75	30%
Չաշխատող և աշխատանք փնտրող	20	26%	29	17%	49	20%
Զինձառայող	0	0%	6	4%	6	2%
Ընդամենը	76	100%	170	100%	246	100%

Ծանուցում՝ ներկայացված են միայն 18 բարձր SS անդամները, ներառված չեն՝ աշակերտները (55) և մինչև 6 տարեկան երեխաները (26):

32. Ստորև ներկայացված 7 աղյուսակը ցույց է տալիս SS տարեկան եկամտի ինքնահաշվետվությունը.

Աղյուսակ 7 Ազդակիր SS ներկայացրած տարեկան եկամուտը

Ազդակիր SS տարեկան եկամուտը (ՀՀ դրամ)	No	%
0-50,000	1	1%
350,000 - 500,000	1	1%
500,001 - 850,000	9	12%
850,000 - 1,000,000	2	3%
1,000,001 - 1,350,000	15	20%
1,350,001 - 1,700,000	15	20%
1,700,001 - 2,000,000	4	5%

Ազդակիր SS տարեկան եկամուտը (ՀՀ դրամ)	No	%
2,000,001 - 3,000,000	18	24%
3,000,001+	11	14%
Ընդամենը	76	100%

33. Ամենատարածված եկամտի աղբյուրը աշխատավարձն է (միջինում 31% SS ընդհանուր եկամտի կառուցվածքում), հաջորդը գյուղատնտեսականն է (18%-ը՝ մշակաբույսերի աճեցում և 15%-ը՝ անասնաբուծություն) և ինքնազբաղվածությունը (11%): SS միջին եկամտի կառուցվածքի մանրամասները նշված են ստորև ներկայացված աղյուսակ 8-ում: 44 ընտանիքներից, որոնք ունեն գյուղատնտեսական եկամուտ, ծրագրի հետևանքով 23 ընտանիք կկորցնեն որոշ քանակի մշակաբույսեր:

Աղյուսակ 8 Իրենց կողմից ներկայացված միջին եկամուտը, ըստ եկամտի աղբյուրի

Եկամտի աղբյուրը	Միջին եկամուտը (ՀՀ դրամ)	%
Աշխատավարձ	606,039	31%
Գյուղատնտեսական (արտադրություն և վաճառք)	355,900	18%
Անասնապահություն (արտադրություն և վաճառք)	288,961	15%
Ինքնազբաղվածություն	204,260	11%
Աշխատանք արտրկրում	198,320	10%
Կենսաթոշակ	149,300	8%
Աղքատության ընտանեկան նպաստ	65,883	3%
Հաշմանդամության նպաստ	42,701	2%
ԱՈ	26,987	1%
Ընդամենը	1,938,351	100%

2.5.2. Եկամտի վրա զգալի ազդեցություն ունեցող ազդակիր SS-ներ

34. Ինչպես ներկայացվել է վերևում, հարցված 76 տնային տնտեսություններից միայն 44 ունեն գյուղատնտեսական եկամուտ, և ընդհանուր առմամբ ազդակիր համայնքներում գյուղատնտեսությունը հիմնական եկամտի աղբյուրը չէ: Պատճառներից մեկն այն է, որ ազդակիր տարածքներում գյուղատնտեսական հողերը չեն ոռոգվում և գյուղատնտեսական հողերի արտադրողականությունը ցածր է: Մեկ ազդակիր տնային տնտեսություն կկրի զգալի ազդեցություն (ավելի քան 10%) եկամտի վրա (վարելահող): Հողատարածքը այդ SS եկամտի միակ աղբյուրը չէ: SS բյուջեի մի մասը կազմում է անասնապահությունը: Մանրամասները ներկայացված են ստորև ներկայացված աղյուսակում:

Աղյուսակ 9 Խիստ ազդեցություն եկամուտ բերող ունեցվածքի վրա

Համայնք	Հողի տեսակը	Մշակաբույսի տեսակը	Ընդհանուր տարածքը	Ընդհանուր ազդակիր տաչածքը	%	SS քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
Հրազդան	գյուղատնտեսական	ցորեն	948.40	116.50	12.94	1	Կին SS գլխավոր

2.5.3. Ազդեցություն աղքատ և խոցելի տնային տնտեսությունների վրա

35. Ծրագիրը նախատեսում է լրացուցիչ աջակցություն խոցելի խմբերի համար, որոնք աղքատ, միայնակ կին կամ տարեց SS գլխավոր ունեցող տնային տնտեսություններն են: Ըստ ՎՔԾ-ի հետևյալ ազդակիր տնային տնտեսությունները համարվում են խոցելի.

- Անապահով SS, որոնք գրանցված են ՀՀ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերով նախարարության (ԱՍՀՆ) Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և ստանում են համապատասխան դրամական նպաստ՝ սահմանված ՀՀ օրենսդրությամբ:
- Կանանցից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ բացի թոշակատուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:
- Թոշակատուներից, տարեցներից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ թոշակատուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:

36. Հարցման ժամանակ հայտնաբերվել են 24 խոցելի SS, որոնցից 10-ը միայնակ կին SS գլխավոր, 3-ը տարեց և 13-ը աղքատ SS-ներ են:

Աղյուսակ 10 Ազդակիր խոցելի SS, ըստ խմբի

Խոցելիության կարգավիճակը	SS (N)
Ա. Աղքատ SS	13
Բ. Կանանց գլխավորությամբ SS	10 (մեկ SS ներառվում է Ա մեջ)
Գ. Տարեցների գլխավորությամբ SS	3 (մեկ SS ներառվում է Ա մեջ)
Ընդհանուր (առանց կրկնակի հաշվարկի*)	24
<i>*մեկ SS-ն և կին գլխավորի և աղքատ է, իսկ մյուսը և տարեց գլխավորի և աղքատ SS է</i>	

37. ՎՔԾ-ում նաև նշված է, որ նախնական ուսումնասիրությունների ընթացքում ԲԷՑ-ի խորհրդատվական ընկերությունները հայտնաբերել են, որ եթե ազդակիր SS-ն աղքատ է, բայց ներառված չէ Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում, ապա ԲԷՑ-ը պետք է տեղեկացնի ՀՀ ԱՍՀՆ-ին և տվյալ տարածաշրջանի սոցիալական ծառայություններ մատուցող մարմիններին, որպեսզի այսպիսի SS-ներին ներառեն Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում, ըստ օրենքով սահմանված կարգի: Այս SS-ները կստանան վերականգնման համար դրամական միջոցներ միայն Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում գրանցվելուց հետո:

38. Պահանջներին հետևելու համար աղքատության վերլուծություն է իրականացվել՝ հիմնվելով իրենց կողմից ներկայացված եկամտի վրա⁷ (մանրամասները ներկայացված են աղյուսակ 11-ում): Արդյունքում SS-ների 34 %-ը աղքատ են, որոնցից 13%-ը ծայրահեղ աղքատ են: 26 աղքատ SS-ներից 13-ը SS արդեն

⁷ Կիրառվել է Ազգային Վիճակագրական Ծառայության մեթոդաբանության, ըստ որի աղքատ են համարվում այն ընտանիքները, որտեղ յուրաքանչյուր չափահաս մարդու վրա կատարված ծախսերը ցածր են վերին ընդհանուր աղքատության սահմանից, մինչդեռ ծայրահեղ աղքատ են համարվում այն ընտանիքները, որտեղ չափահաս մարդու վրա կատարված ծախսերը ցածր են պարենային աղքատության շեմից: 2012թ-ին ընդհանուր առմամբ և վերին, և ստորին, և ծայրահեղ աղքատ շեմի ընտանիքում յուրաքանչյուր չափահաս մարդու համար ամեն ամիս գնահատվում է համապատասխանաբար 37.044 ՀՀ դրամ, 30.547 ՀՀ դրամ և 21.732 ՀՀ դրամ: <http://armstat.am/file/doc/99471658.pdf>

ներառված են խոցելի SS-երի մեջ և իրավասու են անապահովության նպաստ ստանալու համար, որոնցից 8 SS արդեն գրանցված են Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում, և 5 SS գլխավորվում են կանանց կողմից: Մնացած 13 SS-երի ցանկը ԲԷՑ-ի կողմից 2014թ-ի հոկտեմբերին ներկայացվել է ՀՀ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն: Ներկայումս ԲԷՑ-ը (2014թ-ի դեկտեմբեր) կազմակերպում է ՀՀ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից տեղանք այցելության գործընթաց գնահատելու արդյոք այդ 13 SS-ներից որոշը իրավասու են ստանալ անապահովության նպաստ և գրանցվել Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում: Եթե այո, ապա SS-ներին կտրամադրվի լրացուցիչ խորհրդատվություն, և աջակցություն իրենց SS-ն Համակարգում գրանցելու համար: Հենց որ SS-ն գրանցվի ԸՆՀ-ում և իրավասու կլինի ԸՆՀ-ում համապատասխան փոխհատուցում ստանալու համար, իրավունք կունենա ստանալ վերականգնման նպաստ: ԲԷՑ-ը կապահովի, որ գործընթացը ավարտվի մինչև ՎԳՊ-ի իրականացումը:

Աղյուսակ 11 Ազդակիր SS-ները, ըստ աղքատության կարգավիճակի՝ հիմնվելով եկամտի ինքնահաշվետվության վրա

Աղքատության կարգավիճակը	ԱՏՏ (N)	%
<i>Աղքատության շեմից վերև</i>		
Ոչ աղքատ ԱՏՏ	50	66%
<i>Աղքատության շեմից ցածր</i>		
Աղքատ ԱՏ-Տներ (ամսական եկամուտը մեկ չափահաս մարդու համար ≤ 37.044 ՀՀ դրամ)	11	14%
Շատ աղքատ ԱՏՏ-ներ (ամսական եկամուտը մեկ չափահաս մարդու համար ≤ 30.044 ՀՀ դրամ)	5	7%
Ծայրահեղ աղքատ ԱՏՏ-ներ (ամսական եկամուտը մեկ չափահաս մարդու համար ≤ 21.732 ՀՀ դրամ)	10	13%
Ընդհանուրը (աղքատության շեմից ցածր)	26	34%
Ընդամենը	76	100%
<i>Ծանուցում՝ Տվյալների աղբյուրը այս ՎԳՊ-ի համար իրականացված մարդահամարն է</i>		

2.6. Ազդեցությունն՝ ամփոփումը

39. Հրազդան ՋԷԿ-ից Կամո ենթակայան հատվածում ազդեցություն չկա ծառերի, շինությունների, բիզնեսի և զբաղվածության վրա: Չնայած կան տներ, որոնք Գավառ համայնքում առկա էլեկտրահաղորդման գծի ԱԳ տակ են կառուցվել, վերաբնակեցում չի պահանջվում քանի որ այս տները անվտանգ հեռավորության վրա են և չեն գերազանցում Համաշխարհային Բանկի կողմից առաջարկված ՈԻՃՊՄԿ ուղեցույցներում⁸ սահմանված էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի ճառագայթման վնասակարության սահմանը: Ավելին, 2014թ-ի սեպտեմբերի 29-ին այս տների սեփականատերերի հետ հատուկ հանրային քննարկումներ անցկացվեցին: Քանի որ չկար ակտիվ մասնակցություն, որոշվեց այցելել սեփականատերերին: Նրանց տեղեկացվեց գալիք աշխատանքների, գծի փոխարինման և նոր գծի առավելությունների մասին: Հիմնական բարձրացված հարցերը տեխնիկական բնույթի էին, և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչները պատասխանեցին բոլոր հարցերին: Գավառի քաղաքապետարանի ներկայացուցիչը

⁸ Ոչ-իոնիզացման ճառագայթման պաշտպանության միջազգային հանձնաժողով (ՈԻՃՊՄԿ) ուղեցույցներ էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի ճառագայթման ազդեցությունը սահմանափակելու վերաբերյալ

նույնպես ներկա էր քննարկմանը (տես նաև Հավելված 9): Միակ ազդեցությունը մասնավոր, համայնքային և պետական հողերի, ինչպես նաև որոշ մշակաբույսերի վրա է: Ըստ ազդեցության տեսակի, ազդակիր SS-ների և ԱԵԱ-ների տարբեր կատեգորիաների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, ինչպես նաև առանց կրկնակի հաշվարկման թվերը ներկայացվել են SS/ԱԵԱ ամփոփման մեջ՝ ներկայացված այս հատվածի վերջում: Ընդհանուր առմամբ Հատված 1-ում ազդեցության են ենթարկվել 94 ընտանիքների հողեր, 30 SS-ների մշակաբույսեր: 94 SS-ից խոցելի են 24 SS-ներ:

Աղյուսակ 12 Ազդեցությունների ամփոփում(հողերի մշտական ձեռքբերում)

Ազդեցության տեսակը		Հող (N)	Մակերես (մ2)	USS (N)
(U) Ազդակիր հող				
Մասնավոր հող		49	7,817	93
Առանց պետական գրանցման	Օգտագործվում է չգրանցված օգտագործողի կողմից	3	412	1
Համայնքային հող	Չօգտագործվող	114	26,380	-
Պետական հող		3	817	-
Ընդամենը (U)				94
(Բ) ազդեցության ենթարկված մշակաբույսեր		15	2,383	30, ներառված Ա մեջ
(Գ) խոցելի SS-ներ		-	-	24, ներառված Ա մեջ 3 SS ներառված են նաև Բ մեջ
(Դ) զգալի ազդակիր SS		-	-	1 ներառված են Ա, Բ և Գ մեջ
Ընդհանուր (U+Բ+Գ+Դ)		-	-	94

3. Հանրային քննարկումներ և տեղեկատվության հրապարակում

3.1. Նկարագրումը

40. Համաձայն Համաշխարհային Բանկի ԳՁ 4.12 ուղեցույցի և ծրագրի ՎՔՇ-ի, ԱԵԱ պետք է լինի խորհրդատվություն տրամադրվի և հնարավորություն տրվի մասնակցելու ՎԳՊ-ն պատրաստելու և իրականացնելու բոլոր փուլերին: Նույն սկզբունքով, մասնակցության և խորհրդատվության գործընթացը պետք է ներառի խորհրդատվությունը ԱԵԱ, համայնքների, տեղական լիազոր մարմինների, ինչպես նաև ընդհանուր հանրության հետ, ներառյալ Հասարակական կազմակերպությունները (ՀԿ): ԲԷՑ-ը պետք է երաշխավորի, որ ԱԵԱ և ազդակիր համայնքները ստանան ամբողջ համապատասխան տեղեկատվությունը ժամանակին, և առաջարկվեն հնարավորություններ մասնակցելու վերաբնակեցման գործողությունների պլանավորմանը, իրականացմանը և մշտադիտարկմանը:

41. Այս գլխում նկարագրվում է ազդակիր հանրության և շահառուների խորհրդատվության/մասնակցության գործընթացը վերաբնակեցման պլանավորման, իրականացման և մոնիթորինգի մեջ, ինչպես նաև ԱԵԱ և շահառուներին ՎԳՊ-ի հետ կապված տեղեկատվության տարածման պլանը, ներառյալ կորցրած գույքերի փոխհատուցման, վերաբնակեցմանն աջակցելու և բողոքարկման մեխանիզմի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Հատուկ ենթագլխում ազդակիր համայնքներում հանրային քննարկման հանդիպումների վերաբերյալ մանրամասներ են ներկայացված՝ ներառված արտահայտված տեսակետների ամփոփումը, և ինչպես են այս տեսակետները հաշվի առնվել վերաբնակեցման պլանը կազմելու ժամանակ:

3.2. Հանրային քննարկումներ և հրապարակման պլան

42. Ըստ ծրագրի ՎՔՇ-ի, որպես ՎԳՊ-ի կազմման առաջին քայլերից մեկը, պատրաստվել է Հանրային Քննարկման և Հրապարակման Պլան (ՀՔՀՊ): ՀՔՀՊ-ն մշակվել է 2014թ-ի օգոստոսին և նպատակ է ունեցել զարգացնել կիրառելի գործընթացները, մեխանիզմները և ՀՔ սկզբունքներն ու տեղեկատվության հրապարակումը: ՀՔՀՊ-ի պատճեն կցված է հաշվետվությանը (Հավելված 2):

3.3. Հանրային քննարկում

43. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ԲԷՑ-ը Կապալառուի միջոցով իրականացրել է լայնածավալ հանրային քննարկումներ (տես ստորև ներկայացված աղյուսակը) պաշտոնական և ոչ պաշտոնական հանդիպումների միջոցով ԱԵԱ և ՏԻՄ-ի ազդակիր համայնքների ներկայացուցիչների հետ, ինչպես նաև գրավոր ծանուցումներ է ներկայացրել հողի ձեռքբերման և վերաբնակեցման գործողությունների վերաբերյալ՝ սահմանված ՀՀ օրենքով:

3.3.1. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում պաշտոնական հանրային քննարկումներ

44. ԲԷՑ-ն իրականացրել է հանրային քննարկումներ Հատված 1-ի ԱԵԱ հետ ՎԳՊ-ի կազմման, իրականացման և փոխհատուցման հարցերի շուրջ, ներառյալ ՀՀ Կառավարության Նախնական Ուսումնասիրության վերաբերյալ Որոշումը, և սկսել է գույքագրումը: Հանրային քննարկումները (ՀՔ) կազմակերպվել են օգոստոսի 11-ից մինչև օգոստոսի 15-ը ՏԻՄ-ի գրասենյակներում, որոնք հասանելի են եղել ԱԵԱ համար: Բոլոր ԱԵԱ ՀՔ-ից մեկ շաբաթ առաջ հեռախոսով տեղեկացվել են ՀՔ-ի տեղի և ժամանակի վերաբերյալ: Խորհրդատուները մեկ օր առաջ հիշեցրել են ԱԵԱ ՀՔ-ի վերաբերյալ:

Համապատասխան հայտարարությունը ՀՔ-ից մեկ շաբաթ առաջ էլ. փոստով ուղարկվել է տեղական լրագոր մարմիններին և յուրաքանչյուր համայնքում փակցվել է հայտարարությունների տախտակի վրա: Տեղական ՀԿ-ները տեղեկացվել են էլ. փոստով և ՀԿ-ի ցանցերով:

45. ՀՔ-ները իրականացվել են ԲԷՑ-ի կողմից Կապալառուի սոցիալական հարցերով մասնագետի հետ միասին:

46. Ընդհանուր առմամբ 126 մարդ է մասնակցել ՀՔ-ը, որոնցից 42-ը կանայք էին: Ստորև բերված աղյուսակում մանրամասն ներկայացված է տեղի, ժամանակի և մասնակիցների քանակի վերաբերյալ: Հանդիպման արձանագրությունները և մասնակիցների ցանկը ներկայացված է Հավելված 3-ում:

Աղյուսակ 13 Յուրաքանչյուր համայնքում ծրագրի ազդակիր անձանց քանակը, որոնք մասնակցել են հանրային քննարկումներին

N	Համայնք	Օր	Վայր	Մասնակիցների քանակը			Ազդակիր մասնավոր հոդերի քանակը	Ազդակիր հոդերի քանակը, որոնց սեփականատերերը մասնակցել են ՀՔ-ներին
				Կին	Տղա-մարդ	Ընդհանուր		
1	Դոմաշեն	11.08.2014	համայնքապետարան	5	10	15	9	9
2	Ծաղկունք	11.08.2014	համայնքապետարան	7	4	11	3	3
3	Գեղամավան	12.08.2014	համայնքապետարան	2	12	14	10	8
4	Վարսեր						0	0
5	Գավառ	12.08.2014	քաղաքապետարան	2	2	4	0	0
6	Ծովագարդ	13.08.2014	համայնքապետարան	6	10	16	9	7
7	Լճափ	13.08.2014	համայնքապետարան	4	5	9	3	3
8	Բերդկունք	13.08.2014	համայնքապետարան	3	5	8	1	1
9	Հայրավանք						1	0
10	Լճաշեն	14.08.2014	համայնքապետարան	2	7	9	7	5
11	Չկալովկա	14.08.2014	համայնքապետարան	2	5	7	2	2
12	Նորաշեն						0	0
13	Նորատուս	14.08.2014	համայնքապետարան	4	16	20	18	18
14	Հրագդան	15.08.2014	քաղաքապետարան	5	8	13	9	8
	Ընդհամենը	-	-	42	84	126	72	64

47. Յուրաքանչյուր հանդիպման ժամանակ ներկայացվել են վերաբնակեցման գործընթացի հիմնական փուլերը, ներառյալ ծրագրի հետ կապված տեղեկատվությունը, ժամանակացույցը, փոխհատուցման իրավունքները, գնահատման մեթոդաբանությունը և ձեռքբերման գործընթացը: Ի լրումն, տարածվել են ԲԷՑ-ի և Խորհրդատուի մանրամասն կոնտակտային տվյալները: Ծրագրի տեղեկատվական գրքույկը, որը տրամադրվել է մասնակիցներին, կցված է Հանրային քննարկման հրապարակման պլանում (ՀՔՀՊ) Հավելված 2-ում: Հիմնվելով ԲԷՑ-ի կողմից հանդիպումների ժամանակ ստացած տվյալների վրա՝ ԱԵԱ, որոնք մասնակցել են, գոհ են եղել քննարկումների գործընթացից: Հիմնական հարցերը, խնդիրները և մտահոգությունները, համապատասխան պատասխաններով և պլանավորված/նախաձեռնած գործողություններով, ներկայացված են հետևյալ աղյուսակում՝

Աղյուսակ 9 Հարցեր ու մտահոգություններ, որոնք բարձրացվել են ՀԲ-ի ժամանակ և պատասխաններ/գործողություններ, որոնք պետք է նախաձեռնվեն

N	Հարց/մտահոգություն	Պատասխան/նախաձեռնվող գործողություն
1	Հնարավոր է պայմանագրում կետ ավելացնել շինարարության ժամանակ անկանխատեսելի ազդեցությունների փոխհատուցման վերաբերյալ:	ԲԷՑ-ը համաձայնագրի մեջ կետ է ավելացրել, որը վերաբերում է շինարարության ընթացքում ցանկացած տիպի փոխհատուցմանը: Համաձայնագիրը ներկայացած է Հավելված 4-ում:
2	Այն դեպքերում, երբ հողատարածքների համար սեփականաշնորհումը գրանցված չէ պատշաճ ձևով (օրինակ սեփականատերերի մահվան պատճառով) կամ սեփականատերը դուրս է Հայաստանից և պետք է տրամադրի լիազորագիր, ո՞վ պետք է կրի ծախսերը դրա համար:	ՀԲ-ի հետ քննարկման արդյունքում որոշվել է, որ լրիվ վերականգնման ծախսի փոխհատուցման գումարը ԱԵԱ-ին երաշխավորելու և ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացը արագացնելու համար Ծրագիրը կվճարի ծախսերը ՎԳՊ-ի բյուջեից:
3	Շուտով կսկսվի աշնանացանի համար հողի մշակումը, և անհրաժեշտ է տեղեկատվություն ունենալ ազդակիր տարածքների և հենարանների տեղակայման, ինչպես նաև ՎԳՊ-ի իրականացման ժամանակացույցի վերաբերյալ, որպեսզի կարողանան պլանավորել գյուղատնտեսական գործողությունները:	Անմիջապես ՀԲ-ից հետո կսկսվի գույքագրումը, և հենց որ գույքագրման գործընթացն ավարտվի, ԱԵԱ տեղյակ կպահվեն ձեռք բերվող տարածքների և հենարանների տեղակայման վերաբերյալ և կներկայացվեն գույքի նկարագրության արձանագրությունները քարտեզների հետ միասին՝ նշվելով վերաբերում է մոտեցման ճանապարհներին և ժամանակավոր ազդեցությանը, ԱԵԱ կտեղեկացվեն լրացուցիչ, մինչև շինարարությունն սկսելը: Ծրագիր կփոխհատուցի ժամանակավոր ազդեցության ծախսերը:
4	Եթե հողի ձեռքբերման արդյունքում հողը դառնա անօգտագործելի, արդյո՞ք հնարավոր է ձեռք բերել ամբողջ հողատարածքը:	Գույքագրման գործընթացին ձեռ ակտիվ մասնակցությունը կաջակցի ձեռքբերված հողերի և հետագա խնդիրների վերաբերյալ հստակ պատկերացում ունենալու համար: ԱԵԱ տեղեկացվել են, որ նրանք կարող են դիմել Բողոքների կարգավորման կոորդինատորին, ով 15 օրվա ընթացքում կպատասխանի նրանց պահանջին:
5	Արդյո՞ք անվտանգ է բարձր լարման էլեկտրական գծի տակ կատարել գյուղատնտեսական աշխատանքներ:	Ծրագիրն իրականացվում է ըստ միաջազգային անվտանգության ստանդարտների: Այնուամենայնիվ, նախքան շինարարական աշխատանքներն սկսելը Կապալառուն կտրամադրի տեղեկատվություն շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և բնապահպանական խնդիրների վերաբերյալ:
6	Հնարավոր է արդյո՞ք վերանայել նախագիծը ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով:	Այս խնդիրն արդեն ներկայացվել է ճարտարագետներին: Որտեղ հնարավոր է եղել, նրանք տեղափոխել են հենարանները մասնավոր հողերից հնարավորինս խուսափելու համար:

3.3.2. Ոչ-պաշտոնական հանրային քննարկումներ

48. ԱԵԱ ներկայացուցիչների և տեղական կառավարական մարմինների հետ չափազրման, գույքագրման և մարդահամարի ընթացքում և դրանցից առաջ ոչ պաշտոնական լուսմներ կիրականացվեն գույքագրող և գնահատող ընկերության կողմից: Մասնավորապես, ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ԱԵԱ կտեղեկացվեն վերաբնակեցման վերաբերյալ կապված հետազոտման, ժամանակացույցի, վերջնաժամկետի հետ: Ամենօրյա խորհրդատվություններ են իրականացվում նաև հեռախոսով խորհրդատուի անվտանգության մասնագետի կողմից:

3.3.3. ՎԳՊ-ի իրականացման և շինարարության ընթացքում հանրային քննարկումներ

49. ԱԵԱ հետ լրացուցիչ ոչ պաշտոնական քննարկումներ կիրականացվեն ՎԳՊ-ի կատարման փուլում, մասնավորապես ՎԳՊ-ն իրականացնող մասնագետի/խմբի կողմից պայմանագրերի ստորագրման ընթացքում:

50. Հանրային Քննարկման հանդիպումներն ընդհանուր հանրության համար կկազմակերպվեն շինարարությունն իրականացնող կապալառուի կողմից բոլոր համայնքներում մինչև շինարարությունը սկսելը՝ համայնքի անդամներին շինարարության ժամանակացույցի, մոտեցումների, անվտանգության և բողոքարկման մեխանիզմների վերաբերյալ տեղեկացնելու համար:

3.4. Տեղեկատվության հրապարակում

51. ՎԳՊ-ի կազմման, իրականացման և մոնիթորինգի ընթացքում իրականացվել են և կիրականացվեն տեղեկատվության հրապարակման հետևյալ գործողությունները:

- **ՀՀ օրենքով նախատեսված ծանուցումներ**՝ Որոշ տեղեկատվության հրապարակման վերաբերյալ օրենքի պահանջները վերաբերում են պլանավորման, իսկ մյուսները իրականացման գործընթացին: Բոլոր ԱԵԱ ծանուցվել են գույքի գնահատման ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ պաշտոնական գրություններով գույքի նկարագրման արձանագրությունների⁹ հետ միասին: ԱԵԱ պաշտոնապես ուղարկվել են նաև գնահատման արդյունքներով և փոխհատուցման գումարներով պայմանագրերի նախագծերը: Պաշտոնական ծանուցման միջոցով ԲԷՑ-ը ուղարկել է տվյալների վերաբերյալ տեղեկատվություն, ինչպես նաև ՎԳՊ-ի իրականացման հետ կապված որոշ տեղեկատվություն, մասնավորապես Հայաստանից¹⁰ դուրս գտնվող սեփականատերերի և/կամ համասեփականատերերի համար: ԲԷՑ-ը կցել է նոտարական հաստատման նմուշ հայերեն և ռուսերեն լեզուներով ՎԳՊ-ի կազմման գործընթացը արագացնելու համար: Գերակա Հանրային Շահ ճանաչելու Որոշումը հաստատվել է ՀՀ Կառավարության կողմից 2014թ-ի նոյեմբերի 27-ին: Որոշումը հրատարակվել է թերթում ավելի քան 3000 օրինակ տպաքանակով (համաձայն ՀՀ օրենսդրության) ունեցող, և հողի յուրաքանչյուր ազդակիր սեփականատեր ստացել է գրություն պաշտոնական ծանուցմամբ:
- **Հանրային տեղեկատվական գրքույկների բաժանում**՝ Հանրային Քննարկման հանդիպումների ընթացքում ԲԷՑ-ը բաժանել է հանրային տեղեկատվական գրքույկներ հայերեն լեզվով (պատճենը ներկայացված է Հավելված 2-ում): Գրքույկում ներկայացված են ծրագրի նկարագրությունը, իրավունքները և փոխհատուցման աղյուսակը, հաճախակի տրվող հարցերը, բողոքարկման մեխանիզմը, ինչպես նաև ԲԷՑ-ի կոնտակտային անձի և կապալառուի սոցիալական հարցերով մասնագետի տվյալները:
- **ՎՔԾ-ի հրապարակումը**՝ ՎՔԾ-ի պատճենը, ինչպես նաև ծրագրի տեղեկատվական գրքույկների լրացուցիչ պատճենները հրապարակվել են ՏԻՄ-ում և ընդունելի են ԱԵԱ համար:
- **ՎԳՊ-ի նախագծի հրապարակում**՝ ՎԳՊ-ի նախագիծը հրապարակվել է 2014թ-ի դեկտեմբերին 15-ին, 20 օրյա ժամկետի ընթացքում, ինչպես պահանջվել է ՎՔԾ-ի կողմից, որը ժամանակ է տվել բոլոր շահագրգիռ և ազդակիր կողմերին ներկայացնելու իրենց մեկնաբանությունները և

⁹ ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում բոլոր ԱԵԱ-ք հնարավորություն ունեն ներկայացնել իրենց, ծանոթանալ և ստորագրել արձանագրություններ (մանրամասները ներկայացված են ազդեցություն գլխում): Ըստ ՀՀ ընթացակարգի, ԲԷՑ-ը նույնպես պետք է ստորագրի արձանագրությունը և այն պաշտոնապես ուղարկի ԱԵԱ-ց: Նրանք կունենան 10 օր դատարան կամ լիազորված մարմնին դիմելու և արձանագրության բովանդակությունը դատարանում վիճարկելու համար:

¹⁰ Տեղեկատվությունը տրամադրվել է սեփականատերերին կամ Հայաստանից դուրս գտնվող ազդակիր ՏՏ-երի ընտանքի անդամներին փոխանցելու արտասահմանում գտնվող ԱԵԱ-ց:

անհանգստությունները ՎԳՊ-ի վերաբերյալ: ՎԳՊ-ն առցանց հրապարակվել է ԲԷՑ-ի կայքում և նախագծային ՎԳՊ-ի տպված տարբերակը հայերեն լեզվով ուղարկվել է ՏԻՄ-ի բոլոր ազդակիր համայնքներ: ԱԵԱ-ք հնարավորություն են ունեցել հեռախոսով ԲԷՑ-ին ներկայացնելու իրենց մեկնաբանությունները և հարցերը ՏԻՄ-երի միջոցով կամ անձնապես հանրային քննարկումների ժամանակ, որոնք կազմակերպվել են Կոտայքի և Գեղարքունիքի մարզկենտրոններում (Հրազդան և Գավառ): Բոլոր ԱԵԱ-ք հնարավորության վերաբերյալ տեղեկացվել են հեռախոսով ԿՊԹԼ-ի սոցիալական հարցերով մասնագետի կողմից: Հանրային քննարկումները կազմակերպվել են ԿՊԹԼ կողմից ՎԳՊ-ի նախագիծը ՏԻՄ-ի բոլոր ներկայացուցիչների, ՀԿ-ների և ԱԵԱ-ց համար մարզկենտրոններում (Հրազդան և Գավառ) 2015թ-ի հունվարի 13-ին, հրապարակելուց հետո: Հրավիրված են եղել նաև տեղական լրատվամիջոցները: «Գեղարքունիք» շաբաթաթերթի թղթակիցը և Գավառի Օրհուս կենտրոնի (բնապահպանական ՀԿ) ներկայացուցիչը ներկա էին Գավառում կայացած հանրային քննարկմանը: Կից ներկայացված են Հանդիպման Արձանագրությունները (Հավելված 3-1):

- **Վերջնական ՎԳՊ-ի հրապարակում**՝ Հենց որ ՎԳՊ-ն հաստատվի ՀԲ-ի կողմից, ՎԳՊ-ի հայերեն և անգլերեն տարբերակները կհրապարակվեն ԲԷՑ-ի և ՀԲ-ի կայքերում: Հաստատված ՎԳՊ-ի պատճեն առկա կլինի ազդակիր համայնքներում տարածաշրջանային լիազոր մարմինների և ՏԻՄ-ի գրասենյակներում:

4. Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ և Գործընթացներ

4.1. Ներածություն

52. Եվ Ծրագրի, և ԱԵԱ օգտին է մշակել մեխանիզմ, որի միջոցով բողոքները և անհամաձայնությունները, որոնք վերաբերում են ՎԳՊ-ի իրականացմանը, կարող են լուծվել: ԲԷՑ-ը մշակել է Բողոքարկման Մեխանիզմ (ԲՄ) վստահեցնելու, որ դա պատասխանն է մտահոգությունների և բողոքների, մասնավորապես ծրագրի տարածքում գտնվող ԱԵԱ: Շատ դեպքերում բողոքարկման մեխանիզմը կարող է որոշման հնարավորություն տալ անկախ միջնորդության կամ վեճերի լուծման այլընտրանքային միջոցով դատական երկարատև գործընթացին կամ բողոքների ուսումնասիրմանը հակառակ: ԲՄ-ի հատուկ նպատակը կլինի արագացնել գործընթացը, երաշխավորել արդյունավետ և ժամանակին կայացված որոշում՝ սույնով նվազեցնելով վեճերի առաջացման ռիսկը և խուսափելով ավելորդ ուշացումներից: Հանրային Քննարկումների հանդիպումների, ինչպես նաև ծրագրի տեղեկատվության հրապարակված գրքույկների միջոցով բոլոր ազդակիր անձանց ծանուցվել է ԲՄ-ի վերաբերյալ:

4.2. Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ

4.2.1. Առաջին փուլ

53. Առաջին փուլում փորձ կարվի բողոքները լուծել համայնքային մակարդակով բանակցային գործընթացով ոչ պաշտոնական միջնորդի և համայնքային լիազոր մարմինների հետ: Համայնքային լիազոր մարմինները կխորհրդակցեն ԲԷՑ-ի բողոքները համակարգողի հետ, որպեսզի պատրաստեն պատասխանները ԱԵԱ մտահոգությունների վերաբերյալ: Երաշխավորելու համար, որ բոլոր բողոքները կարգավորվում են պատշաճ ձևով, ԲԷՑ-ը կկազմակերպի դասընթացներ ՏԻՄ-ի ներկայացուցիչների համար և կբացատրի գործընթացը, որին պետք է հետևել բողոքների գրանցման և հասցեագրման ժամանակ (մանրամասները ներկայացված են Բաժին 4.4-ում): Ուսուցումը կիրականացվի, հենց որ ՎԳՊ-ի նախագիծը հրապարակվի ԱԵԱ:

54. Միաժամանակ, ԱԵԱ կարող են ներկայացնել բողոքները ՏԻՄ-ի միջոցով կամ անմիջապես ԲԷՑ-ին: ԲԷՑ-ը ունի բողոքները համակարգող անձ և հանրային քննարկումների ժամանակ ԱԵԱ տրամադրվել է նրա կոնտակտային տվյալները:

55. Խոցելի տնային տնտեսությունները կունենան իրենց անհատական սոցիալական աշխատողի և իրավաբանի աջակցությունը, որոնք կվարձվեն ԱԵԱ պահանջով:

4.2.2. Երկրորդ փուլ

56. Եթե բողոքը շարունակվում է, ԱԵԱ կարող ներկայացնել բողոքի ձևը էլեկտրոնային կամ տպված տարբերակով անձամբ կամ ՏԻՄ-ի¹¹ մջոցով Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողովին (ԲԿՀ), որը պետք է ձևավորվի ԲԷՑ-ի կողմից: ԲԿՀ-ի հետ հանդիպումը կկազմակերպվի Երևանում, ԲԷՑ-ի

¹¹ Բոլոր ՏԻՄ գրասենյակները ունեն համակարգիչներ, էլ. փոստեր և ինտերնետ

գրասենյակում բողոքը ստանալուց հետո 15 օրվա ընթացքում: Հանձնաժողովը բաղկացած կլինի մշտական և ոչ մշտական անդամներից:

1. Մշտական անդամներ՝ ԲԷՑ, Կապալառու և իրավաբան:

2. Ոչ մշտական անդամներ՝ համապատասխան մարզի համայնքի և ՀԿ-ի ներկայացուցիչներ:

57. Ոչ պաշտոնական անդամները կծանուցվեն հանդիպման ամսաթվի և տեղի վերաբերյալ հանդիպումից 10 օր առաջ: Ոչ մշտական անդամների բացակայությունը չի կարող պատճառ հանդիսանալ հանդիպումը չեղյալ համարելու համար: Իրավաբանը կարող է ներկայացվել մշտական անդամներից մեկի կողմից: Հանձնաժողովը պետք է որոշում կայացնի 15 օրվա ընթացքում:

4.2.3. Երրորդ փուլ

58. Բողոքների կարգավորման մեխանիզմը ձախողվելու դեպքում ԱԵԱ կարող են ներկայացնել իրենց գործը դատարան:

4.3. Հիմնական պատասխանատու կողմերը

59. Շինարարական աշխատանքներն իրականացնող կապալառու կազմակերպությունը պարտավոր է իրականացնել աշխատանքը, համաձայն պայմանագրային պահանջների, որը ներառում է.

- անձնակազմի անդամ, ով պատասխանատու է բողոքարկման գործընթացի համար և կտրամադրի տեխնիկական աջակցություն ԲԷՑ-ին կարգավորելու ցանկացած բողոք, որը կարող է առաջանալ ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման ընթացքում,
- կանոնավոր մշտադիտարկման հաշվետվությունների պատրաստում ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման կարգավիճակի վերաբերյալ, ներառյալ ցանկացած առաջացած բողոքի վերաբերյալ մանրամասներ և ինչպես են դրանք կարգավորվել,
- եթե խոցելի ազդակի անձինք որոշվում են՝ հետևելով մարդահամարի ավարտմանը, ապա կապալառուն պետք է նշանակի մասնագիտացված փաստաբաններ (սոցիալական աշխատողներ/իրավաբաններ) աջակցելու այս մարդկանց ամբողջ գործընթացի ժամանակ և նրանց համար գործի որպես անկախ իրավաբան, եթե որևէ բողոք առաջանա: Իրավախորհրդատու է ընտրվել, ով տեղեկացվել է աշխատանքների ծավալի վերաբերյալ և տրամադրվել ծրագրի հետ կապված համապատասխան փաստաթղթերը, և նա կմիանա խմբին, հենց որ ԲԷՑ-ը ստանա բողոքները:
- ԲԷՑ-ի և ԱԵԱ հետ բողոքների որոշում արբիտրաժի միջոցով:

60. ԲԷՑ-ը կիրականացնի աշխատանքներ, որոնք ներառում են.

- Անձնակազմի անդամ, ով պատասխանատու է բողոքարկման գործընթացի կարգավորման համար, սույնով վկայակոչվում է որպես բողոքները կարգավորող (ներառյալ առաջին շփումը, միջնորդության նպատակով պարբերաբար տեղանք այցելելը պետք է իրականացվի կապալառուի կողմից):
- Հեռախոսի համարը, էլ. փոստի հասցեն և կոնտակտային անձի անունը ծրագրի համար նախատեսված հայտարարությունների տախտակների վրա:
- Կապալառուի և ԱԵԱ հետ բողոքների որոշում արբիտրաժի միջոցով:
- Կապը դատարանի հետ:
- ԲԷՑ-ը կվերահսկի տեղական լիազոր մարմինների կողմից ստացված բոլոր բողոքները, երաշխավորելու համար, որ դրանք պատշաճ կերպով կարգավորվում են և համապատասխանաբար զեկուցի առաջընթացի հաշվետվության մեջ:

61. Բողոքարկման Հանձնաժողովի տեխնիկական առաջադրանքը (SU) հետևյալն է.

- հստակ հասկանալ ԱԵԱ կողմից բարձրացված հարցերը՝ կապված Հայաստանում էլեկտրահաղորդման գծի անցկացման հետ,
- արբիտրաժ և բանակցություն՝ հիմնվելով ԱԵԱ և իրականացնող գործակալությունների միջև վեճերի դեպքում կողմերի դեպքերի թափանցիկ և անկողմնակալ լսումների վրա,
- կայացնել անաչառ և արդարացի որոշումներ նրանց կողմից ներկայացված բոլոր բողոքներին,
- խորհուրդ տալ ԲԷՑ-ին ինչպես լավագույն կերպով կարգավորել ԱԵԱ բողոքները,
- ստանալ ԱԵԱ բողոքների իրականացման կարգավիճակը:

62. ՀԲ-ն անմիջապես Բողոքարկման գործընթացի մաս չէ, բայց պետք է ստանա հաշվետվություններ, ինչպիսի բողոքներ են ստացվել և ինչպես են դրանք հետևել/մեղմացվել:

4.4. Բողոքների գրանցման և հասցեագրման գործընթաց

63. Մշակվել է հետևյալ գործընթացը, երաշխավորելու, որ բոլոր հարցերն ու մտահոգությունները գրանցվել, գնահատվել և պատշաճ կերպով հասցեագրվել են:

4.4.1. Ուսումնասիրում և փաստաթղթավորում

64. Բողոքները համակարգի միջոցով պետք է ուսումնասիրվեն և մշտադիտարկվեն: Պետք է ներառվեն հետևյալ փաստաթղթերը.

- սկզբնական բողոքի ստացում և գրանցում
- բողոքի մանրամասներ և հանգամանքներ
- բողոքի դասակարգում և տրամադրված ծանուցումներ
- բողոքները կարգավորելու համար ռեսուրսների ակտիվացում
- պատասխան(ներ) բողոքին և վերջնական արդյունքին
- շահառուների պատասխան(ներ)ը և պահանջները լրացուցիչ գործողության համար, եթե կա անհրաժեշտություն
- հատուկ գործողության պլանների իրականացում
- գործողության պլանների վերաբերյալ առաջընթացի կարգավիճակի հաշվետվություններ
- վերջնական և գնահատման հաշվետվություն ձեռնարկված գործողության արդյունավետության վերաբերյալ:

4.4.2. Դիտարկում

65. ՎԳՊ-ի կազմման/իրականացման հետ կապված բողոքների թարմացումը կտրամադրվի ծրագրի առաջընթացի յուրաքանչյուր եռամսյակային հաշվետվության մեջ:

4.5. Շինարարության փուլում ԲԿՄ

66. Ազդակիր անձին (ԱԵԱ) խրախուսում են գործել հետևյալ ձևով.

- կապ հաստատել կապալառուի կողմից նշանակված բողոքարկման անձնակազմի հետ անձամբ պարբերաբար տեղանք այցելելու ժամանակ կամ նշանակված հեռախոսահամարով¹² կամ համայնքի ղեկավարի կամ ՀԿ-ի անձնակազմի միջոցով
- բողոք ներկայացնել և դեպքի վերաբերյալ տեղեկատվություն տրամադրել
- համաձայնվել կապալառուի հետ մեղմացման միջոցների վերաբերյալ

¹² Մինչև շինարարական աշխատանքներն սկսելը հանրային քննարկման ժամանակ տրամադրված տեղեկատվական գրքույկներում նշված կլինի մանրամասն կոնտակտային համարները:

- համաձայնվել կապալառուի հետ բողոքների լուծման համար ժամանակի սահմանափակման վերաբերյալ: Բողոքները պետք է լուծվեն երկու շաբաթվա ընթացքում կամ այլ կերպ հատկորոշվեն մշակված համաձայնագրում
- ստորագրել, եթե մեղմացման միջոցը կիրառվել է, ինչպես համաձայնեցվել էր
- լուծումը փնտրել ԲԷՑ-ից, եթե բավարարված չէ վերը նշված գործընթացով
- լուծումը փնտրել Բողոքների կարգավորման հանձնաժողովից, եթե գոհ չէ ԲԷՑ-ի պատասխանից
- լուծումը փնտրել դատարանում, եթե այս բոլորը ձախողվում է:

67. Այնուամենայնիվ, վերը նշված բողոքների մեխանիզմը չի սահմանափակում քաղաքացու իրավունքը դեպքի համար դիմել անմիջապես դատարան բողոքարկման մեխանիզմի հենց սկզբնական փուլում: Բողոքների մեխանիզմը նախատեսված է խուսափելու համար երկարատև դատական գործընթացից:

5. Ինստիտուցիոնալ շրջանակ

5.1. Ներածություն

68. Մի քանի հաստատություններ, յուրաքանչյուրը տարբեր դերերով և պատասխանատվությամբ, պատասխանատու են ՎԳՊ-ի վերահսկման և իրականացման համար ՎՔՇ-ի սկզբունքների և նպատակների, ՀՀ օրենքների և կանոնադրությունների և ՀԲ ԳՁ 4.12 հետ միասին: Ներառված հաստատությունների գործառնական դիրքը ներկայացվում է ստորև:

5.2. ԲԷՑ

5.2.1. Ընդհանուր նկարագրություն

69. ԲԷՑ-ը էլեկտրահաղորդման ոլորտում պետական ընկերություն է, որը հիմնադրվել է 1998թ-ին և պատասխանատու է երկրում բարձր լարման էլեկտրահաղորդման ցանցի շահագործման, շինարարության և տեխնիկական սպասարկման համար: Ծրագրի այս բաղադրիչ մասը, ինչպես նաև ԲԷՑ-ի ամբողջ գործողությունները, կվերահսկվեն ԲԷՑ-ի Ղեկավարության Խորհրդի կողմից ՀՀ Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության գլխավորությամբ և բաղկացած ութ անդամներից, որոնք ներկայացնում են ԲԷՑ-ը, Կառավարությունը և Էներգետիկ սեկտորի կազմակերպությունները: ԲԷՑ-ի հիմնադրման իրավական հիմքը եղել է 1998թ-ի հուլիսի 20-ին Կառավարության No 450 Որոշումն ընդունելուց հետո: 1998թ-ի օգոստոսի 21-ին ԲԷՑ-ը վերակազմավորվել է որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն: ԲԷՑ-ի կանոնադրությունը հաստատվել է 1998թ-ի օգոստոսի 21-ին ՀՀ Էներգետիկայի նախարարության No 254-ԳՍ Որոշմամբ: ԲԷՑ-ի բաժնետոմսերի բացառիկ սեփականատերը Հայաստանի Հանրապետությունն է: Բաժնետոմսերի ղեկավարումը փոխանցվել է ՀՀ Էներգետիկայի նախարարությանը, համաձայն ՀՀ Կառավարության 2003թ-ի նոյեմբերի 6-ի No 1694-Ն Որոշման:

70. ԲԷՑ-ի հիմնական գործունեությունը հետևյալն է՝ էլեկտրահաղորդում, էլեկտրականության արտադրություն (հողմակայան), կառուցում, վերակառուցում, արդիականացում, էներգետիկ օբյեկտների վերականգնում, բարձր լարման ցանցերի կառուցում, էներգետիկ օբյեկտների հետազոտման և զարգացման աշխատանքներ:

71. **Աշխատանքային սկզբունքները.** Համաձայն Էներգետիկայի մասին ՀՀ Օրենքի Հոդված 23-ի (Էներգետիկայի բնագավառում գործունեության լիցենզավորում) էլեկտրաէներգիայի տեղափոխումը, ինչպես նաև էլեկտրահաղորդման ցանցերի կառուցումը լիցենզավորված գործողություն է Հայաստանում: Միայն էլեկտրահաղորդման գծի շահագործման համապատասխան լիցենզիաներ ունեցողները կարող են զբաղվել էլեկտրական և ջերմային էներգիայի և բնական գազի վաճառքով/առքով (գնում վաճառելու նպատակով), համաձայն լիցենզիայի պայմանների եւ շուկայի կանոնների: Ի լրումն դրան, համաձայն էլեկտրական գծի (հաղորդման (փոխադրման) լիցենզիաներ) վերաբերյալ Հոդված 36-ի՝ էլեկտրաէներգիայի տեղափոխման լիցենզիայի իրավունք տրվում է Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում էլեկտրաէներգիա տրամադրելու և Հայաստանի Հանրապետության տարածքով երրորդ երկիր էլեկտրաէներգիա տեղափոխելու համար: Էլեկտրաէներգիայի (հզորության) փոխադրման լիցենզիան պետք է համապատասխանի շուկայական կանոններին և պայմանագրերին:

72. **Գործառնական Սկզբունքները.** ԲԷՑ-ը իրականացնում է գոյություն ունեցող բարձր լարման էլեկտրահաղորդման ցանցի և դրվածքների նախագծում, շահագործում և տեխնիկական սպասարկում, ներառելով, բայց չսահմանափակվելով բարձր լարման ենթակայաններով (220կՎ/ 110կՎ /35կՎ /6կՎ), բարձր լարման էլեկտրահաղորդման գծերով (330կՎ /220կՎ /110կՎ), Պուշկինի լեռնանցքում տեղադրված հողմակայանով (2.64 ՄՎ հզորությամբ): ԲԷՑ-ն իրականացնում է նաև կառուցման համար ներդրման նոր ծրագրեր, ներառելով, բայց չսահմանափակվելով բարձր լարման ենթակայաններով (220կՎ), բարձր լարման էլեկտրահաղորդման գծերով (400կՎ/ 220կՎ):

5.2.2. Հիմնական պատասխանատվությունները

73. ԲԷՑ-ն ամբողջապես պատասխանատվություն է կրում Ծրագրի համար, ներառյալ նախապատրաստական աշխատանքները, իրականացումը և բոլոր փոխհատուցումների և վերաբնակեցման առաջադրանքների ֆինանսավորումը և միջգերատեսչական համակարգումը, հանրային քննարկումները, խորհրդատուների վարձակալումը և այլն: ԲԷՑ-ը լիովին պատասխանատվություն է կրում սույն ՎԳՊ-ի ներքո գտնվող բոլոր գործողությունների վերահսկման ու մշտադիտարկման համար:

5.2.3. ՎԳՊ-ի իրականացման միավոր

74. ՎԳՊ-ն իրականացնելու համար ԲԷՑ-ում արդեն կազմավորվել է հատուկ միավոր: Միավորը բաղկացած է հինգ մասնագետից, որոնցից մեկը խմբի ղեկավարն է, երկուսը տեղանքում վերաբնակեցման մասնագետները, կես դրույքով աշխատող իրավաբան և երկու մասնագետներ, որոնք աշխատում են գրասենյակում: Ծրագրում վերաբնակեցման իրականացման և մշտադիտարկման նպատակով ՎԳՊ-ի իրականացման միավորը պատասխանատու կլինի հետևյալ առաջադրանքների համար, մասնավորապես երաշխավորելով, որ ԱԵԱ արագ կերպով կծանուցվեն, ըստ ՎԳՊ-ի և ՀՀ օրենքների ու կանոնակարգերի, պայմանագրի ստորագրման, անհրաժեշտության դեպքում բռնագրավման գործընթացի կազմակերպման, ազդեցության ենթարկված ունեցվածքների գրանցման և վերագրանցման, պայմանագրի ստորագրման գործընթացի ընթացքում ԱԵԱ աջակցության, իրականացման ընթացքում ստացված բողոքների հավաքման և համակարգման համար (մանրամասները ներկայացված են Հավելված 5-ում):

5.3. ԲԷՑ-ի խորհրդատուները

75. Հաշվի առնելով վերաբնակեցման գործողությունների մեծ մասշտաբը՝ վերաբնակեցման հետ կապված առաջադրանքների և գործողությունների համար ԲԷՑ-ին աջակցություն են ցուցաբերում տարբեր խորհրդատուներ, մասնավորապես շինարար կապալառու Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդ ընկերությունը և իրականացմանը աջակցող խորհրդատուն (Hifab OY&EA Energy Advisory):

5.3.1. Շինարար կապալառու

76. Շինարար Կապալառուն (ՇԿ) կազմել է նախագիծ Ծրագրի համար: ՇԿ-ն պատասխանատու է ծրագրի ծրագծի և հենարանների գտնվելու վայրի որոշման համար, համաձայն ՎՔՇ-ի սկզբունքների, Ծրագրի ազդեցությունից խուսափելու կամ այն նվազագույնի հասցնելու համար: ՇԿ-ն պատասխանատու է ՎԳՊ-ի կազմման համար, ներառյալ բոլոր պահանջվող չափագրումները, գույքի նկարագրման արձանագրությունների կազմումը և գնահատումը: ՇԿ-ն ՎԳՊ-ի կազմման և շինարարության ընթացքում կազմակերպել է հանրային քննարկումներ և տեղեկատվության հրապարակում: ՇԿ-ն խոցելի տնային տնտեսություններին, ինչպես նաև օրինականացման գործընթացի ժամանակ օրնականացման ենթակա ԱԵԱ, եթե այդպիսիք կան, կտրամադրի իրավաբանական աջակցություն:

5.3.2. Իրականացմանն աջակցող խորհրդատու

77. Իրականացմանն Աջակցող Խորհրդատուն (ԻԱԽ) նշանակվել է շինարարական աշխատանքները վերահսկելու, նախագծի, ինչպես նաև սոցիալական և շրջակա միջավայրի լրիվ պահանջների հետ համապատասխանությունը երաշխավորելու համար: ԻԱԽ-ն ծրագրի համար վերանայել է ՎՔԾ-ն և ԲԷՑ-ին կտրամադրի սոցիալական մասնագետների վերաբերյալ մոնիթորինգի հաշվետվություններ ամբողջ շինարարության ընթացքում:

5.3.3 Անկախ խորհրդատու

78. ԲԷՑ-ը կվարձի անկախ խորհրդատու ՎԳՊ-ի իրականացման համապատասխանության հաշվետվություն կազմելու նպատակով (տես նաև պարբերություն 10.4, էջ 48):

5.4. Պետական Կառավարման Մարմիններ

79. Վերաբնակեցման շրջանակներում ԲԷՑ-ը կարող է միանալ և համակարգել մի շարք նախարարությունների և կոմիտեների հետ: ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում բոլոր պետական կառավարման մարմինները կարող են հաշվի առնվել և անհրաժեշտության դեպքում դառնալ Բողոքների կարգավորման կոմիտեի անդամ: Հիմնական նախարարություններից ՎՔԾ-ում նշվում է հետևյալները՝ (ա) Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն, (բ) Բնապահպանության նախարարություն Պաշտպանվող տարածքների բաժնի և բնապահպանական փորձաքննության ՊՈԱԿ-ի հետ, (գ) Գյուղատնտեսության նախարարություն և նրա Հայաստան ՊՈԱԿ (անտառ), (դ) Մշակույթի նախարարություն Պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության գործակալության հետ, (ե) Ֆինանսների նախարարություն:

80. ՀՀ Կառավարության Անշարժ Գույքի Կադաստրի Պատական Կոմիտեն (ԱԿԿՊԿ) ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման մեջ ներգրավված ամենահիմնական պետական կազմակերպությունն է, մասնավորապես կապված ԱԵԱ ունեցվածքի և գույքի իրավունքների որոշման, վավերականացման, գրանցման, վերագրանցման և այլնի հետ:

5.5. Մարզպետարաններ (Տարածաշրջանային մարմիններ)

81. Մարզպետարաններում պետական լիազոր մարմինները վարում են ՀՀ Կառավարության տարածքային քաղաքականությունը հետևյալ ոլորտներում՝ ֆինանսավորում, քաղաքաշինություն, բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն, տրանսպորտ և ճանապարհաշինություն, գյուղատնտեսություն և հողօգտագործում, կրթություն, առողջապահություն, սոցիալական ապահովագրություն, մշակույթ և սպորտ, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանություն, առևտուր, հանրային սննդի սպասարկում: Վերը նշված ոլորտներում տարածքային քաղաքականությունը իրականացվում է մարզպետարանների, ինչպես նաև համապատասխան մարզերին ենթակա կազմակերպությունների միջոցով: Մարզպետարանի ներկայացուցիչները ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման ընթացքում հաշվի են առնվել և հաշվի կառնվեն որպես տեղական պետական լիազոր մարմիններ հողային հարաբերության կարգավորման համար: ԲԷՑ-ը դիմել է մարզպետարաններ Հանրային քննարկումների կազմակերպմանը աջակցելու համար: Նախագծման փուլում մարզպետարանները նույնպես մասնակցել են ՀՔ-երին, ինչպես նաև մասնակցել են Բնապահպանական Սոցիալական ազդեցության գնահատման (ԲՄԱԳ) շրջանակում ներկայացված ՀՔ-ներին:

5.6. Տեղակայման Ինքնակառավարման Մարմիններ

82. Քանի որ Ծրագիրն իրականացվելու է գյուղական տարածքներում, Տեղական Ինքնակառավարման Մարմինները (Տեղական Մարմինները (ՏՄ)) կարևոր դեր կխաղան և Ծրագրի ընդհանուր իրականացման և վերաբնակեցման հետ կապված գործողությունների ընթացքում: ՏՄ-ի հետ արդեն խորհրդակցել են ՎԳՊ-ի կազմման ժամանակ և ակտիվ կերպով ներգրավվել են համայնքներում ԱԵԱ հետ Հանրային Քննարկումներ կազմակերպելու ընթացքի մեջ: Նրանք աջակցել են գույքագրման հետազոտման ընթացքում ազդակիր հողատարածքների սեփականության կարգավիճակը, ԱԵԱ որոշելու, հետազոտությունները կազմակերպելու հարցում: Նրանց հետ խորհրդակցել են և նրանք կներգրավվեն որպես միջնորդներ բողոքների կարգավորման գործընթացի ժամանակ, մինչև կներկայացվեն Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով:

5.7. Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով

83. Բողոքների կարգավորման հանձնաժողովը (ԲԿՀ) Ծրագրի ընթացքում նշանակվել է, որպեսզի ներկայացվեն վերաբնակեցման հետ կապված բողոքները և լուծվեն դատարան ներկայացված բոլոր անհամաձայնությունները (մանրամասները ներկայացված են Բաժին 4-ում):

5.8. Հասարակական Կազմակերպություններ

84. Հայաստանում և մասնավորապես ծրագրի հետ կապված տարածքներում գործող Հասարակական Կազմակերպությունները (ՀԿ-ներ) սերտորեն ներառված են համայնքային կյանքի մեջ: Մեծամասամբ ՀԿ-ներն են օգնում լուծել համայնքային խնդիրները, առաջ քաշել խոցելի խմբերի շահերը, պահպանել շրջակա միջավայրը, տրամադրել հիմնական սոցիալական ծառայություններ, կազմակերպել տեղեկատվական քարտզարշավներ և այլն: ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ՀԿ-ները¹³ հրավիրվել են մասնակցել ԱԵԱ հետ Հանրային Քննարկումներին ծրագրի ազդեցությանը ենթարկված տարածքներում: Գորիսի Օրհուս և Կանանց Զարգացման «Ռեսուրսային Կենտրոն» Հիմնադրամ ՀԿ-ները մասնակցեցին Ծրագրի Հատված 5-ի համար ԱԵԱ-ց հետ Գորիսի քաղաքապետարանում կազմակերպված Հանրային քննարկումներին: ՀԿ-ները կներառվեն նաև ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացում, մասնավորապես ազդակիր համայնքներում կազմակերպվող բոլոր հանրային քննարկումներում, որտեղ նրանք կկարողանան արտահայտել իրենց տեսակետը և ներկայացնել գործընթացի վերաբերյալ իրենց առաջարկությունները և աջակցել ԱԵԱ: ՀԿ-ներին առաջարկվել է ցանկության դեպքում նաև մասնակցել Բողոքների կարգավորման մեխանիզմի գործընթացին:

5.9. Համաշխարհային Բանկ

85. ՀԲ-ն Ծրագրի ֆինանսավորող գործակալությունն է: Ծրագիրը պարբերաբար վերահսկելուց բացի, ՀԲ-ն իրականացնում է նաև համապատասխանության մոնիթորինգ, ՎԳՊ-ի վերանայում և հաստատում և թույլտվություն է տալիս պայմանագիր կնքելու և ստորագրելու համար շինարարական աշխատանքները սկսելու նպատակով:

¹³ ՎԳՊ-ին է կցված Հանրային քննարկումների և Տեղեկատվության Հրապարակման Պլանի ներկայացման ժամանակ ներկա գտնված ՀԿ-ների ցանկը: Պետք է նշել, որ ՀԿ-ներ հրավիրվել են Ծրագրի բոլոր ՀԲ-ի համար: Այնուամենայնիվ, ՀԿ-ները մասնակցել են ՀԲ-երին միայն քաղաքներում, մասնավորապես Գորիսում:

6. Օրենսդրական Հայեցակարգ

6.1. Տեղական օրենսդրական հայեցակարգ

86. Հայաստանում հասարակության և պետության կարիքների նպատակով սեփականության օտարումը համակարգվում է ՀՀ Սահմանադրությամբ, «Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» ՀՀ օրենքով և այլ իրավական ակտերով: ՀՀ Սահմանադրության Հոդված 31-ի 3-րդ կետի համաձայն, սեփականության օտարումը հասարակության ու պետության կարիքների համար կարող է կատարվել միայն բացառիկ՝ գերակա հանրային շահի դեպքում, օրենքով սահմանված կարգով, նախնական համարժեք փոխհատուցմամբ: Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման սահմանադրական հիմքը բացառիկ՝ գերակա հանրային շահն է: Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման սահմանադրական պայմաններն են՝ ա) օտարումը պետք է իրականացվի օրենքով սահմանված կարգով, բ) օտարվող սեփականության դիմաց պետք է տրվի նախնական համարժեք փոխհատուցում (այսուհետ՝ Փոխհատուցում):

87. Հասարակության և Պետության Կարիքների Համար Սեփականության Օտարման մասին ՀՀ օրենքը (ՀՊԿՀՍՕ ՀՀ օրենքը) սահմանում է հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման հիմքը, կարգը, օտարվող սեփականության դիմաց փոխհատուցման տրման կարգը, բացառիկ՝ գերակա հանրային շահի հասկացությունը և դրա որոշման կարգը: Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, ինչպես նաև համայնքներին (այսուհետ՝ սեփականատերեր) սեփականության իրավունքով պատկանող և Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող կամ Հայաստանի Հանրապետությունում օրենքով սահմանված կարգով պետական գրանցում ստացած կամ հաշվառված սեփականության իրավունքի բոլոր օբյեկտների (անշարժ կամ շարժական գույք, գույքային իրավունքներ, արժեթղթեր և այլն) վրա (այսուհետ՝ օտարվող սեփականություն): Գերակա հանրային շահը կարող է հետապնդել պետական պաշտպանության, պետության ու հասարակության անվտանգության ապահովումը, էներգետիկայի, հեռահաղորդակցության, ջրամատակարարման, ջրահեռացման, ջերմամատակարարման, քաղաքաշինական, ընդերքի ուսումնասիրման, ընդերքօգտագործման, տրանսպորտի, հաղորդակցության ուղիների կամ բնակավայրերի ենթակառուցվածքների զարգացման բնագավառում համապետական կամ համայնքային կամ միջհամայնքային կարևոր նշանակություն ունեցող ծրագրերի իրականացման ապահովումը, շրջակա միջավայրի պահպանության ապահովումը:

88. «Անշարժ գույքի գնահատման գործունեության» մասին ՀՀ օրենքը ընդունվել է 2005 թ-ին: Սույն օրենքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում անշարժ գույքի գնահատման գործունեության իրականացման հիմունքները և կանոնակարգում անշարժ գույքի գնահատման գործունեության հետ կապված հարաբերությունները: Անշարժ գույքի գնահատման գործունեությունն իրականացնելու համար անհրաժեշտ է համապատասխան լիցենզավորում (հոդված 9): Հոդված 6-ը սահմանում է անշարժ գույքի գնահատման օբյեկտները: Սույն օրենքի հոդված 8-ի համաձայն, անշարժ գույքի գնահատումը պարտադիր է՝

- պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի օտարման դեպքերում, բացառությամբ պետական գույքի մասնավորեցման և պետական կամ համայնքային հողերի օտարման դեպքերում,

- անշարժ գույքը պետության և հասարակության կարիքների համար ձեռք բերելու (վերցնելու) դեպքերում,
- անշարժ գույքն իրավաբանական անձի կանոնադրական կապիտալում կամ հիմնադրամներում ներդնելու դեպքերում,
- անշարժ գույքի բռնագանձման հետևանքով իրացման դեպքերում,
- ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված այլ դեպքերում:

6.2. Հայաստանի օրենքների և Համաշխարհային Բանկի Պարտադրված Վերաբնակեցման Քաղաքականության համեմատությունը

Աղյուսակ 15 ՀՀ օրենքների և ՀԲ-ի ԳՁ 4.12 համեմատությունը

Համեմատվող կատեգորիան	Հայաստանի օրենքներ և նորմեր	Համաշխարհային Բանկ ԳՁ 4.12	Կիրառող համակարգը
Հողի սեփականատերեր	Հողի փոխհատուցում միայն հողի սեփականության օրինական իրավունք ունեցող հողատերերին	Առաջարկվում է կիրառել հողի փոխհատուցում հողի դիմաց մեխանիզմը: Մեկ այլ տարբերակ՝ հողի արժեքի փոխհատուցում:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Հողօգտագործողներ	Հողի փոխհատուցում միայն գրանցված հողօգտագործողներին	Հողի իրավունքի բացակայությունը փոխհատուցում չստանալու կամ իրավունքի վերականգնման գործընթացի խոչընդոտ չի կարող լինել: Ոչ օրինական սեփականատերերը նույնպես կստանան փոխհատուցում: Նրանք իրավունք կունենան ստանալ որոշակի փոխհատուցում՝ անկախ իրենց իրավաբանական կարգավիճակից:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Հողօգտագործողներ	Մշակաբույսերի վնասի փոխհատուցումը կտրամադրվի միայն գրանցված հողօգտագործողներին	Մշակաբույսերի փոխհատուցման իրավունք ձեռք բերելով՝ հողօգտագործողները կարող են իրավունք ստանալ տեղափոխվելու այլ հողատարածք՝ այդպիսով պահպանելով մինչև Ծրագրի իրականացումը ստացվող եկամուտը:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Տներ և այլ կառույցներ	Բոլոր տները/շինությունները կփոխհատուցվեն Ծրագրի պատճառով առաջացած կառույցների վնասների/սպամոնտաժումների համար, բացառությամբ չգրանցված առևտրային կառույցների:	Համաշխարհային Բանկի ռազմավարությունը ներառում է նաև չգրանցված առևտրային կառույցների փոխհատուցումը:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Փոխհատուցման համար գնահատում	Հողի գնատահատման արժեքը կազմվում է գործող շուկայական արժեքին գումարած գնահատված	Հողի գնահատման արժեքը հիմնված է գործող շուկայական սակագնի վրա:	Հայաստանի օրենսդրությունն է կիրառվում, քանի որ այն

Համեմատվող կատեգորիան	Հայաստանի օրենքներ և նորմեր	Համաշխարհային Բանկ ԳՁ 4.12	Գիրառող համակարգը
	արժեքի 15%-ը:		ավելի շահավետ է ԱԵԱ-ց համար, քան ԳՔ 4.12
Հանրային քննարկումներ և Հրապարակումներ	Ազդեցության չափի/ գնահատման, իրավունքների վերականգնման, փոխհատուցման ծավալի և ֆինանսական աջակցության վերաբերյալ տեղեկատվությունը պետք է հրապարակվի և տրամադրվի ԱԵԱ Գերակա Շահի վերաբերյալ Կառավարության Որոշումն ընդունելուց առաջ կամ Նախնական Հետազոտման ընթացքում:	Հանրային քննարկումների և հրապարակումների կազմակերպում ԱԵԱ մասնակցությամբ համայնքային մակարդակով, ՀՔՀՄ պետք է մշակվի ՎԳՊ-ի հետ:	ՀՖ ուղեցույց ԳՁ 4.12 և Հայաստանի օրենսդրություն
Գենսամակարդակի վերականգնում	Ոչ մի երաշխիք եկամտի/ ապրուստի վերականգնման չափի, ծայրահեղ ԱԵԱ և խոցելի խմբերին դրամական աջակցության տրամադրման կամ բնակեցման ծախսերի հետ կապված չի տրվում:	Համաշխարհային Բանկը պահանջում է փոխհատուցում եկամտի/ապրուստի համար, ծանր կորուստների, և այն ծախսերի համար, որոնք ԱԵԱ կատարել են վերաբնակեցման պատճառով:	ՀՖ ուղեցույց ԳՁ 4.12
ԱԳ-ում հողի գնահատման արժեքի կորուստ	Ոչ մի երաշխիք հաղորդալարերի տակ գտնվող հողային արժեքի կորստի դեպքում (օր.՝ ոչ մի կառուցում հնարավոր չէ) փոխհատուցման ապահովման վերաբերյալ:	Հողի սեփականատերեր, ում հողատարածք է հատկացվել համայնքի կողմից շինարարության համար, կստանան փոխհատուցում գնահատված արժեքի կորստի համար:	ՀՖ ուղեցույց ԳՁ 4.12

6.3. Օրենսդրական բացերի վերլուծություն

89. ՀՀ օրենսդրական հայեցակարգի և ՀՖ ուղեցույցներ ԳՁ 4.12-ի միջև առկա հիմնական տարբերությունը վերաբերում է ազդեցության տակ գտնվող հողի և բնակելի հատվածների պարտադիր սեփականության կարգավիճակին, որն առկա է ՀՀ Օրենքում, այն դեպքում, երբ ՀՖ ուղեցույցներ ԳՁ 4.12 նախատեսում է փոխհատուցում և վերաբնակեցման աջակցություն, նույնիսկ եթե հողի սեփականության իրավունքը բացակայում է: Նախատեսված ծրագրի համար պետք է օգտագործվի ՀՖ ԳՁ 4.12 ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ եթե ԳՁ 4.12 ուղեցույցի պահանջները ավելի խիստ են, քան ՀՀ օրենսդրության պահանջները, ապա պետք է կիրառվեն ԳՁ 4.12 պահանջները: Ծրագրի իրականացման և վերահսկման փուլում առաջանում են մի շարք այլ խնդիրներ, քանի որ Հայաստանի օրենսդրական հայեցակարգը երբեմն անորոշ է և անհասկանալի: Բավական տարածայնություններ կան ՀՀ օրենքի կիրառման և ՀՖ ուղեցույցներ ԳՁ 4.12 անվտանգության միջոցառումների կիրառման միջև:

7. Իրավասության և Իրավունքների Շրջանակ Իրավասություն

7.1 Իրավասություն

90. Ծրագրի շրջանակներում փոխհատուցման և վերաբնակեցման երաշխիքներ ստացած ԱԵԱ են.
- Բոլոր ԱԵԱ, ովքեր կորցրել են օրինականացված հողատարածքներ կամ ուղղակի մշակվող հողեր, որոնք հնարավոր է սեփականաշնորհել կամ հողեր առանց իրավական կարգավիճակի,
  - Սեփականատերեր և վարձակալներ, որոնք գրանցված չեն,
  - Հողին կցված կառույցների, բույսերի, ծառերի կամ այլ օբյեկտների սեփականատերեր, և
  - ԱԵԱ, ովքեր կորցրել են բիզնեսը, եկամուտը և աշխատավարձերը, հողի ժամանակավոր կամ մշտական ձեռքբերման հետևանքով:
91. Փոխհատուցման ենթակա ԱԵԱ ցուցակագրման վերջնաժամկետը համարվում է 2014թ-ի օգոստոսի 11-ը, այն օրը, երբ մանրամասն մարդահամարը և կորուստների գույքագրումը սկսվեց: Ազդեցության տակ գտնվող վայրերում նոր բնակավայրի բարելավման կամ շինարարական բոլոր տեսակի գործողությունների իրականացումը վերջնաժամկետից հետո ենթակա չէ փոխհատուցման: Այնուամենայնիվ, ԱԵԱ կստանան անհրաժեշտ ծանուցագրեր և կպահանջվի նրանցից, որպեսզի լքեն իրենց սեփականությունները: ԱԵԱ հնարավորություն կունենան ապամոնտաժել վնասման ենթակա կառույցները նախքան ծրագրի իրականացումը, բայց նրանք ստիպված չեն լինի իրենց վրա վերցնել ապամոնտաժման բոլոր ծախսերը: Շինանյութը, որոնք ԱԵԱ ընտրել էին վերաօգտագործման համար, չի առգրավվի, և վերջիններս չեն ենթարկվի ոչ մի տույժ ու տուգանքի: Մնացած կառույցները կամ չօգտագործված նյութերը կապամոնտաժվեն իրականացնող ընկերության կողմից:

7.2. Իրավունքների շրջանակը

92. Հողատարածք, եկամուտ, տուն և այլ կառույցներ կորցրած ԱԵԱ կտրամադրվեն վերակառուցման համար դրամական նպաստներ, որոնք կընդգրկեն երկարաժամկետ կամ ժամանակավոր հողօգտագործման, շենքերի, մշակաբույսերի և ծառերի կորուստների համար տրամադրումները, տեղափոխման նպաստը, բիզնեսի կորստի համար դրամական միջոցները՝ հիմնվելով հարկային հայտարարագրերի և/կամ պաուշալ գների վրա: Ազդեցության բոլոր հնարավոր կատեգորիաների համար մանրամասն իրավունքներ են ներկայացված ծրագրի համար կազմված ՎՔՇ-ում: Այստեղ ներկայացված են այն միակ ազդեցությունները, որոնց ծրագիրը հանդիպել է կոնկրետ այս Հատվածում:

93. ԱԵԱ կարող են դասակարգվել հետևյալ երեք խմբերից մեկում.

(ա) **Օրինական սեփականատերեր**՝ նրանք են, ովքեր ունեն պաշտոնական օրինական իրավունքներ հողի նկատմամբ (ներառյալ սովորութային իրավունքները երկրի օրենքների ներքո),

(բ) **Օրինականացման ենթակա ԱԵԱ**՝ նրանք են, ովքեր չունեն պաշտոնական օրինական իրավունքներ հողի նկատմամբ այն ժամանակ, երբ սկսվում է մարդահամարի անցկացումը, բայց պահանջ ունեն այսպիսի հողի կամ գույքի նկատմամբ, պայմանով, որ այսպիսի պահանջները ընդունվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենքով կամ դառնում են ընդունելի ցանկացած օրինական քայլերի միջոցով, որոնք անհրաժեշտ են երաշխավորելու համար այս ծրագրի ներքո վերաբնակեցման գործողությունների արդյունավետ իրականացումը, ներառյալ, համապատասխան դեպքերում հողի նկատմամբ օրինական իրավունքի պահանջն ընդունելու գործընթացը, ներառյալ պահանջները, որոնք առաջանում են սովորութային օրենքներից և ավանդական օգտագործումից:

(գ) **Օրինական իրավունք չունեցող**՝ նրանք են, ովքեր չունեն իրավական իրավունք կամ պահանջ այն հողի նկատմամբ, որը նրանք զբաղեցնում են:

7.2.1. Գյ ու դ ատն տե ս ակ ան ն շ ան ակ ու թյ ան հ ո ղ

94. **Օրինական սեփականատերերը (մասնավոր) կփոխհատուցվեն** կամ (ա) կանխիկ շուկայական կամ կադաստրային արժեքին (երկուսից ամենաբարձրը) գումարած 15% դրամական օժանդակություն: Եթե չկա ակտիվ առքուվաճառք հողի շուկայում, ապա փոխհատուցման կանխիկ գումարը կկազմի ԱԵԱ կողմից ընդունված միևնույն գյուղում փոխհատուցված հողի արժեքը գումարած 15% դրամական օժանդակություն (բ) կամ կորցրած հողի դիմաց փոխարինված հողի/բերրիության գնահատված արժեքը, որն ընդունելի է ԱԵԱ համար: Հողի ոչ ուղղակիորեն վնասված հատվածները, որոնք դարձել են անմատչելի կամ մշակման և այլ տեսակի գործողությունների համար անկենսունակ, նույնպես կներառվեն վնասված հողերի շարքում: Եթե ԱԵԱ գյուղատնտեսական նշանակության հողի վնասը կազմում է >10%, ԱԵԱ (հողատերերը, վարձակալները և կիսավարձակալ գյուղացիները) կստանան լրացուցիչ դրամական օժանդակություն լուրջ վնասների համար: Փոխհատուցումը ազատված է գործարքային պահումներից և գրանցման ծախսերից:

95. **Օրինական իրավունք չունեցող ԱԵԱ** կփոխհատուցվեն ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքին (որն ամենաբարձրը լինի) համահավասար միանվագ դրամական նպաստով՝ 1) < 1 տարի – 5%, 2) < 15 տարի – 14%, 3) < 25 տարի – 20%, 4) 25 տարի և ավել – 25%, համաձայն Բաժին 3-ում նկարագրված գնահատման մեթոդաբանության: Նրանք նաև իրավունք կունենան ստանալ վերականգնման համար դրամական աջակցություն, եթե ընդգրկվեն խոցելի մարդկանց խմբում, ինչպես նաև տեղափոխման դեպքում կստանան տեղափոխման համար դրամական աջակցություն:

96. **Վարձակալները** ձեռք կբերեն օրինական սեփականության իրավունք և կփոխհատուցվեն որպես լիակատար սեփականատերեր կամ նրանց կտրվի նոր վարձակալություն: Եթե դա անհնար լինի (եթե ըստ ՀՀ օրենքի վարձակալը չի կարող ձեռք բերել օրինական սեփականության իրավունք կամ նա հրաժարվում է ձեռք բերել օրինական սեփականության իրավունք և գերադասում է ստանալ փոխհատուցում), նա կստանա կանխիկ փոխհատուցում ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքին (որն ամենաբարձրը լինի) համահավասար դրամական նպաստ՝ 1) < 1 տարի – 5%, 2) < 15 տարի – 14%, 3) < 25 տարի – 20%, 4) 25 տարի և ավել – 25%՝ գումարած 15% դրամական օժանդակություն:

7.2.2. Պե տակ ան և հ ամ այ ն ք այ ի ն հ ո ղ ե ր

97. Պետական և համայնքային/քաղաքային հողերը կօտարվեն ՀՀ Հողային օրենսգրքի 66-րդ Հոդվածի 1-ին պարբերության 7-րդ ենթապարբերության համաձայն, և միայն համայնքները հողի կատեգորիան ենթադասակարգելու, տրանսպորտային, հաղորդակցման, կոմունալ ենթակառուցվածքային կատեգորիայի փոխելուց հետո: Պետական և համայնքային հողերի կատեգորիաները փոխելու հետ կապված ծախսերը կվճարվեն ԲԷՑ-ի կողմից:

7.2.3. Այլ փոխհատուցումներ և դրամական օժանդակություն

98. **Մշակարարներ**՝ կանխիկ փոխհատուցում մեկ տարվա բերքի շուկայական գնին համարժեք չափով: Բերքի փոխհատուցումը կվճարվի և սեփականատերերին, և վարձակալներին՝ ելնելով իրենց վարձակալության պայմանագրերից:

99. **Ղրամական աջակցություն ՎԳՊ-ի իրականացման հետ կապված փաստաթղթերի վճարների փոխհատուցման համար**՝ ԱԵԱ կստանան հետևյալ ֆինանսական աջակցությունը՝ (ա) լիազորագրի համար ծախսերը/վճարները (տրամադրված արտերկրից/այստեղից), (բ) ազգային անձնագրի (նույնականացման քարտի) նորացման հետ կապված ծախսերը/վճարները, այն դեպքում, եթե ժամկետը լրացել է, (գ) ժառանգության ճանաչման հետ կապված ծախսերը/վճարները, (դ) գործարքային հարկերը և հողի ձեռքբերման հետ կապված վճարները կկատարվեն Ծրագրի կողմից, որպես փոխհատուցման մի մաս:

100. **Վերականգնման ղրամական աջակցություն**՝ խոցելի խմբերը (ԱԵԱ, ովքեր աղքատության շեմից ցածր են, այրիներից և ծերերից բաղկացած տնտեսություններ են) կստանան նվազագույն աշխատավարձի 6 ամսվա չափով վերականգնման ղրամական աջակցություն՝ ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին) և ծրագրի հետ կապված գործընթացներում աշխատանքի ընդունվելու հնարավորություն:

101. **Խոցելի խմբերի ներկայացուցիչներ համարվում են՝**

(1) Աղքատ տնտեսությունները, որոնք գրանցված են ՀՀ ԱՍՀՆ Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և ստանում են համապատասխան ղրամական նպաստ՝ սահմանված ՀՀ օրենսդրությամբ:

(2) Միայնակ, այրի կամ ընտանիքի կերակրողին կորցրած կանանցից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ բացի թոշակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:

(3) Թոշակառուներից, տարեցներից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ թոշակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:

7.3. Տերմինների աղյուսակ

102. Ստորև ներկայացված է Ծրագրի հատուկ տերմինների աղյուսակը: Այն արտացոլում է իրավասությունն ու իրավունքները, որոնք սահմանվել են հենց այս գծի հատվածի համար:

Աղյուսակ 16 ՎԳՊ-ի հատուկ տերմինների աղյուսակ

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
Օրինական սեփականատերեր	Գյուղատնտեսական նշանակության հող	<p>(i) կանխիկ փոխհատուցում շուկայական կամ կադաստրային արժեքով (որն ամենաբարձրը կլինի)՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, կամ</p> <p>ii) նույն համայնքում ԱԵԱ համար ընդունելի հողամասի տեղափոխում՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, ըստ ՀՀ օրենքի, կամ</p> <p>(iii) նույն համայնքում ԱԵԱ համար ընդունելի արժեքով/արտադրողականությամբ հավասարազոր բերքատու հողակտորի տրամադրում:</p> <p>Հողամասի ոչ անմիջականորեն վնասված հատվածները, որոնք մշակման համար այլևս կենսունակ չեն, ազդեցության գնահատումից հետո, կընդգրկվեն ազդեցության ենթարկված հողերի ցանկում:</p> <p>Փոխհատուցումն ազատված է գործարքային պահումներից և գրանցման ծախսերից:</p>
Բոլոր տիպի ԱԵԱ-ք, անկախ նրանց իրավական կարգավիճակից	Մշակաբույսեր	Դրամական փոխհատուցումը կսահմանվի բերքի մեկ տարվա շուկայական արժեքի համարժեք չափով: Բերքի փոխհատուցումը կվճարվի և սեփականատերերին, և վարձակալներին՝ հաշվի առնելով վերջինների անհատական հոգօգտագործման պայմանագրերը:
Բոլոր տիպի ԱԵԱ-ք, անկախ նրանց իրավական կարգավիճակից	Ցանկացած գույք	<p><u>ԱԵԱ կստանան հետևյալ ֆինանսական աջակցությունը, տես նաև պարբերություն 129-131</u></p> <p>Լիազորագրի համար ծախսերը/վճարները (տրամադրված արտերկրից/այստեղից), Ազգային անձնագրի (նույնականացման քարտի) նորացման հետ կապված ծախսերը/վճարները, այն դեպքում, եթե ժամկետը լրացել է, Ժառանգության ճանաչման հետ կապված ծախսերը/վճարները, Գործարքային հարկերը և հողի ձեռքբերման հետ կապված վճարները կկատարվեն Ծրագրի կողմից, որպես փոխհատուցման մի մաս:</p>
Պետական/ համայնքային/ քաղաքային	Հողատարածք	Այն դեպքերում, երբ օրինական սեփականատերը պետությունը/համայնքն է (ցյուղ, քաղաք կամ ՀՀ), հողերը կօտարվեն այն գնով, որը համարժեք է էներգետիկ, տրանսպորտային, հաղորդակցման, կոմունալ ենթակառուցվածքային կատեգորիա ունեցող հողերի կադաստրային գնին: Պետական և համայնքային հողերի կատեգորիաները փոխելու հետ կապված ծախսերը կվճարվեն ԲԷՑ-ի կողմից:
Փոխհատուցում խոցելի ՏՏ-ների համար	Ցանկացած գույք	Ի լրումն այս աղյուսակում նկարագրված իրավունքների, խոցելի խմբերը (ԱԵԱ, ովքեր աղբատույթյան շեմից ցածր են, այրիներից և ծերերից բաղկացած տնտեսություններ են) կստանան նվազագույն աշխատավարձի 6 ամսվա չափով վերականգնողական դրամական աջակցություն ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին) և ծրագրի հետ կապված գործընթացներում աշխատանքի ընդունվելու հնարավորություն:
Զգալի կորուստների դրամական աջակցություն		Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսություններին՝ գյուղատնտեսական եկամտի 10% կորստի դեպքում կտրվի ծանր վնասների դրամական աջակցություն գյուղատնտեսական եկամտի կորստի դիմաց, որը համարժեք կլինի կորցրած հողի տարեկան բերքի շուկայական արժեքին և ՏՏ-երի վերաբնակեցման համար (ներառյալ վերաբնակեցված վարձակալները) ֆիզիկապես վերաբնակեցվելու դեպքում կտրվի ծանր վնասների դրամական աջակցություն 6 ամիս ժամանակահատվածի համար ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին):

7.4. Վնասված գ ու յ ք ի գ ն ա հ ա տ ու մ

103. ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում Կապալառուն (ԿՊԹԼ) ընդգրկել է իրազեկ և տեղեկացված/լիցենզավորված գնահատող, ով պատասխանատու է ազդեցության ենթարկված գույքի տեղափոխման արժեքը որոշելու հարցում: Գնահատման գործընթացի ընթացքում ԱԵԱ, ՏՄ-ի և համապատասխան պետական գրասենյակներին (օրինակ ԱԳԿՊԿ ՀՀ Կառավարության ներքո) խորհրդատվություն է տրամադրվել: Գնահատումն իրականացվել է ՀՀ Գնահատման օրենքի և ՀՀ Գնահատման նորմերի շրջանակներում, ինչպես նաև ըստ Ծրագրի ՎԲՇ-ի պահանջների: Որտեղ

ներպետական օրենքը չի համապատասխանել փոխհատուցման ստանդարտներին վերաբնակեցման ամբողջական արժեքով, կիրառվել են վերաբնակեցման արժեքի փոխհատուցման համար ՀԲ-ի քաղաքականությունը, ուղեցույցները և տեխնիկական պահանջները: Հավելված 6-ում ներկայացված են Գնահատող ընկերության կողմից կիրառված միավոր գների գնահատման մանրամասն մեթոդաբանությունը այս ՎԳՊ-ի համար:

104. ԱԵԱ վճարման ենթակա վերաբնակեցման ծախսերը որոշելիս գույքի մաշվածությունը և պիտանի նյութերի արժեքը հաշվի չի առնվել, ոչ էլ ազդակիր գույքի գնահատումից հանված ծրագրից ստացվելիք շահույթների արժեքը:

105. Ինչ վերաբերում է մասնավոր հողերին, տեղափոխման արժեքը (հողի համար շուկայական գինը) որոշվել է՝ հիմնվելով համեմատության մեթոդի վրա, ըստ ՀՀ Գնահատման Ստանդարտի: Երբ հողի շուկայական գինը ավելի ցածր էր, քան կադաստրային արժեքը, կադաստրային արժեքը պետք է հիմք հանդիսանա փոխհատուցման համար: Այնուամենայնիվ, այսպիսի դեպք չկար այդ ՎԳՊ-ում: Ինչ վերաբերում է համայնքային և պետական հողերին, կադաստրային արժեքը հաշվարկվել է յուրաքանչյուր ազդակիր հողատարածքի համար:

106. Հողում առկա տարեկան մշակաբույսերը գնահատվել են զուտ տարեկան շուկայական արժեքով մեկ տարվա մշակաբույսի համար:

Անշարժ գույքի գնահատումից հետո գնահատողը պատրաստում է հաշվետվություն անշարժ գույքի գնահատման համար: Օրենքը նշում է հաշվետվության պարտադիր ծավալը, անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականությունը և այլ իրավունքները, դրա քանակական և որակական նկարագրությունը, անշարժ գույքի գնահատման մեթոդները, նպատակները և անշարժ գույքի գնահատումը, այս կոնկրետ գնահատման գործընթացով կարգավորվող իրավական ակտերի վկայակոչումները, գնահատողի պահվածքի պահանջները: Գնահատման հաշվետվությունում ընդգրկված տվյալների հետ կապված խնդիրները, ինչպես նաև անշարժ գույքի շուկայական գնի արժանահատավտությունը կարող է լուծվել՝ հիմնվելով լիազոր մարմնին ուղղված անշարժ գույքի գնահատման գործողությանն ենթակա գրավոր խնդրանքի վրա կամ լիազոր մարմնի նախաձեռնությամբ: Վեճերի դեպքում խնդիրը կարող է լուծվել դատական կարգով:

8.Վերաբնակեցման բյուջեն

8.1. Ն ե ր ա ճ ու թ յ ու ն

107. Այս բաժինը նկարագրում է մեթոդաբանությունը, որն ընդունվել է միավոր գները, հողի ձեռքբերման ծախսը և փոխհատուցումը որոշելու համար, որը պետք է վճարվի ԱԵԱ Հատվածի պատճառով վերաբնակեցման ազդեցությունների համար: Այս գլխում ներկայացված տարբեր կատեգորայի ԱԵԱ փոխհատուցման վճարումները որոշվել են, համաձայն ՎՔԾ-ում (սեպտեմբեր, 2014թ.) ընդունված սկզբունքների: Փոխհատուցման չափը որոշվել է լիցենզավորված անկախ գնահատողի կողմից՝ օգտագործելով Հավելված 6-ում նկարագրված թափանցիկ մեթոդաբանությունը: Գնահատման մեթոդաբանությունը հիմնված է ՀՀ Անշարժ Գույքի Գնահատման օրենքի, ՀՀ Անշարժ Գույքի Գնահատման Ստանդարտների և ՎՔԾ-ի վրա:

8.2. Աղբյուրների և դրամական միջոցների բաշխում

108. ՎԳՊ-ի իրականացման ծախսերը, ներառյալ փոխհատուցումները և դրամական աջակցությունները, ինչպես նաև չնախատեսված, գրանցման և վարչարարական ծախսերը կֆինանսավորվեն ՀԲ-ի կողմից տրամադրվելիք վարկով: ԲԷՑ-ը այն կստանա ենթավարկից ՀՀ Կառավարության կողմից: ԲԷՑ-ը միջոցներ կձեռնարկի գումար ստանալ Ֆինանսների նախարարությունից, որն անհրաժեշտ է ՎԳՊ-ն իրականացնելու համար:

8.3. Փոխհատուցում հողի կորուստի դեպքում

8.3.1. Գնահատման և փոխհատուցման հաշվարկային մոտեցումը

109. Համաձայն ՎՔԾ-ի, հողատերերը, վարձակալները, հողօգտագործողները, որոնք ենթակա են օրինականացման, ինչպես նաև չգրանցված հողօգտագործողները իրավասու են ստանալ փոխհատուցում կամ դրամական աջակցություն: Փոխհատուցման/դրամական աջակցության հաշվարկի մանրամասները ներկայացված են հետևյալ աղյուսակում:

Աղյուսակ 17 Փոխհատուցում/ վերականգնման նպատակով դրամական աջակցություն գյուղատնտեսական և ոչ-գյուղատնտեսական հողերի համար

Մեփական հողեր Վերականգնման ծախս +15%	Համայնքային պետական հողեր Կադաստրային գնահատում	Օրինականացման ենթակա հողօգտագործող Վերականգնման ծախս+15% (օրինականացումից հետո)
Վարձակալներ վարձակալության մնացած տարիների համար		
Մինչև 1 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.05		
Մինչև 15 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.14		
Մինչև 25 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.20		
25 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.25		

Ոչ օրինական օգտագործող հողի օգտագործման անցած տարիների համար

- Մինչև 1 տարի - վերականգնման ծախս * 0.05
- Մինչև 15 տարի - վերականգնման ծախս * 0.14
- Մինչև 25 տարի - վերականգնման ծախս * 0.20
- 25 տարի - վերականգնման ծախս * 0.25

110. Մեփական/վարձակալած հողերի փոխհատուցման և անօրինական օգտագործման վերականգնման դրամական միջոցների հաշվարկման համար հիմք է հանդիսացել հողի շուկայական գինը: Հողի շուկայական արժեք գնահատվել է՝ օգտագործելով համեմատության գնահատման մեթոդը: Համեմատության մեթոդը¹⁴ հիմնված է նմանատիպ հողերի (առնվազն երեք վաճառքի օրինակներ) վաճառքի վերաբերյալ հուսալի շուկայական տեղեկատվության վրա: Հիմնվելով այս մեթոդի վրա՝ որոշվել է վերջին շրջանում վաճառված հողերի ճշգրտված միջին վաճառքի գինը (նույն տարածքում և նույն/նմանատիպ կիրառման նպատակով/բնույթով: Յուրաքանչյուր հողի գինը որոշվում է առանձին, քանի որ շատ գործոններ են ազդում հողի գնի տարբերության վրա, նույնիսկ ճշգրտված հողատարածքի համար: (Մանրամասն գնահատման մեթոդաբանությունը տես Հավելված 6-ում)¹⁵:

8.3.2. Փոխհատուցում մասնավոր հողատարածքների կորստի համար

111. Փոխհատուցումը, որը պետք է վճարվի մասնավոր հողերի կորստի համար, հաշվարկվել է վերականգնման հաշվարկով՝ գումարած լրացուցիչ 15%, որը Գերակա Շահ ճանաչելու վերաբերյալ ՀՀ օրենքի համաձայն է: Միջին միավոր գինը մասնավոր վարելահողի համար 254 ՀՀ դրամ է: Պետական գրանցում չունեցող հողի համար առավելագույն հնարավոր արժեքը տրված է բյուջեն պլանավորելու համար: Այնուամենայնիվ, փոխհատուցումը կվերահաշվարկվի, հենց որ որոշվի հողի սեփականատերը: Փոխհատուցման համար ընդհանուր գումարը սեփական հողերի համար **2,403,895 ՀՀ դրամ** է:

Աղյուսակ 18 Փոխհատուցում մասնավոր հողերի (ներառյալ օրինականացման ենթակա դեպքը) կորստի համար

Հողի սեփականության կարգավիճակ	Ազդակիր հող		Միավոր գին	Ամբողջ հողի արժեքը	Հողի ընդհանուր փոխհատուցումը (ներառյալ 15%)
	No	մ2	ՀՀ դրամ/մ ²	ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ
Մեփական հող	49	7817	254	1,985,670	2,283,521
Առանց պետական գրանցման հող	3	412	254	104,673	120,374
Ընդհանուրը	52		-	2,090,343	2,403,895

8.3.3. Փոխհատուցում հողի վարձակալներին

112. Այս հատվածում չկան վարձակալներ:

¹⁴ Անշարժ Գույքի Գնահատման վերաբերյալ ՀՀ օրենք, հոդված 11

¹⁵ Դեռ չի կատարված այս ՎԳՊ-ով, Ծրագրով պետական/համայնքային հողերի ձեռքբերման համար հիմքը ենթագետիկ կատեգորիա ունեցող հողի կադաստրային արժեքն է:

8.3.4. Մշակաբույսեր

113. Մշակաբույսերի համար փոխհատուցումը կվճարվի կանխիկ շուկայական գնով սպասվող տարեկան բերքի համախառն արժեքով: Միավոր գները որոշվել են՝ հիմնվելով 2014թ-ին հիմնական մշակաբույսերի եկամտաբերության և գնի վրա: Մշակաբույսերի ընդհանուր փոխհատուցումը կազմում է **131,506 ՀՀ դրամ**:

Աղյուսակ 19. Փոխհատուցում մշակաբույսերի համար

Մշակաբույսի տեսակը	Տարեկան արտադրողականությունը կգ/մ2	Ազոտակիր տարածքը (մ2)	Ընդհանուր կորուստը (կգ)	Գինը յուր կգ համար (ՀՀ դրամ)	Փոխհատուցման ընդհանուր գումարը (ՀՀ դրամ)
Ցորեն	0.3	680.8	204.24	180	36,763
Գարի	0.28	740.9	207.45	180	37,341
Կարտոֆիլ	1.9	56.7	107.73	180	19,391
Կորնգան	0.7	905	633.5	60	38,011
Ընդհանուրը	-	2,383	1152.92	-	131,506

8.3.5. Զգալի ազդեցության համար դրամական աջակցություն

114. Ըստ ՎԲՇ-ի, ՏՏ-երը, որոնք կորցնում են իրենց գյուղատնտեսական հողի ավելի քան 10%, կստանան զգալի ազդեցության համար դրամական աջակցություն գյուղատնտեսական եկամտի կորստի համար, որը համարժեք կլինի կորցրած հողի տարեկան բերքի շուկայական արժեքին Օրագրի այս Հատվածում զգալի ազդեցություն կլինի մեկ ՏՏ-յան վրա: ՏՏ-ն կկորցնի 116,5մ² գյուղատնտեսական հող ցորենով (ընդհանուր հողատարածքի 12.94%), և կստանա զգալի ազդեցության դրամական աջակցություն, որը կկազմի 6.291 ՀՀ դրամ:

Աղյուսակ 20 Դրամական աջակցություն եկամուտ բերող ունեցվածքի վրա խիստ ազդեցության համար

Համայնք	Հողի տեսակը	Մշակաբույսի տեսակը	Ընդհանուր տարածքը	Ընդհանուր ազոտակիր տարածքը	Տարեկան արտադրողականությունը կգ/մ ²	Ընդհանուր կորուստը (կգ)	Գինը յուր. կգ համար (ՀՀ դրամ)	Դրամական աջակցության ընդհանուր գումարը (ՀՀ դրամ)
Հրազդան	Գյուղատնտեսական	Ցորեն	948.40	116.50	0.3	34.95	180	6.291

8.3.6. Դրամական աջակցություն խոցելի խմբերին

115. Լրացուցիչ դրամական աջակցություն է նախատեսվել խոցելի խմբերի, մասնավորապես այն տնային տնտեսությունների համար, որտեղ կան կանայք, տարեցներ, ինչպես նաև աղքատ տնային տնտեսությունների համար: Այսպիսի դրամական նպաստները համարժեք են 6 ամսվա նվազագույն աշխատավարձին՝ 50,000 ՀՀ դրամ: Ի լրումն, այդ ՏՏ-ների ԱԵԱ կունենան աշխատանքով ապահովելու առաջնահերթություն Օրագրի շրջանակում: Ընդհանուր դրամական նպաստները, որոնք պետք է հատկացվեն 24 խոցելի տնային տնտեսություններին, կազմում է **7,200,000 ՀՀ դրամ**: Եթե ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում ՏՏ-ները, որոնք համարվում են աղքատ, մարդահամարի անցկացման

ընթացքում կգրանցվեն Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և կդառնան իրավասու դրամական նպաստ ստանալու համար, հետո նրանք կփոխհատուցվեն չնախատեսված ծախսերից:

Աղյուսակ 21 Դրամական աջակցություն սոցիալապես խոցելի խմբերին

Տեսակ	Քանակ	Դրամական միջոցի գումարը	Ընդհանուրը
Ա. Աղքատ SS-ներ (նաև (b) կետում նշված կանանց, ինչպես նաև տարեցների գլխավորությամբ SS-ներն են (c))	12	150,000	3,600,000
Բ. Կանանց գլխավորությամբ SS-ներ	9	112,500	2,700,000
Գ. Տարեցների գլխավորությամբ SS-ներ	3	37,500	900,000
Ընդհանուրը	24	300,000	7,200,000

8.4 Գրանցման ծախսերը

116. ԱԵԱ-ից չի պահանջվի վճարել գրանցման հետ կապված վճարները և հարկերը, որոնք կվճարվեն ծրագրի կողմից: Ձեռքբերման պայմանագրերի ստորագրման և գույքերի վերագնահատման ընթացքում հատուկ պարտադիր վճարներ և հարկեր պետք է մուծվեն, համաձայն ՀՀ օրենքի: Բոլոր վճարները տարբեր գումարների պաուշալ գներն են՝ հիմնվելով հողի կատեգորիայի վրա (էներգետիկ կամ գյուղատնտեսական): Հետևյալ վճարները և հարկերը պետք է մուծվեն, համաձայն ՀՀ օրենքի:

- Անշարժ գույքի գործակալությունում իրավունքների պետական գրանցման հետ կապված վճար՝ իրավունքի փոփոխություն¹⁶,
- Անշարժ գույքի գործակալության համատեղ վկայականի տրամադրման համար վճար¹⁷
- Անշարժ գույքի¹⁸ գրանցման և անշարժ գույքի օտարման պայմանագրերի¹⁹ համար պետական տուրքեր,
- Համայնքային և պետական հողերի համար կադաստրային տիպի փոխման համար պետական տուրքեր:

117. Եթե ձեռքբերման գործընթացի ընթացքում կիրառելի կլինեն որևէ լրացուցիչ ծախսեր գրանցման համար, որը հիմա չի կարող նախատեսված լինել, այն կվճարվի ՎԳՊ-ի բյուջեի չնախատեսված ծախսերից: Լրացուցիչ կանխիկացման գումարը հաշվարկվել է և կավելացվի ՎԳՊ-ին տրվելիք փոխհատուցման/դրամական միջոցների գումարին:

118. Ի պատասխան Հանրային Քննարկումների ժամանակ ԱԵԱ կողմից բարձրացված հարցերի, ԲԷՑ-ը վերանայել է ՎՔՇ-ն և կաջակցի ԱԵԱ Հայաստանից դուրս գտնվող սեփականատերերի համար նոտարական լիազորագրերի, ազգային անձնագրերի նորացման, ժառանգության գրանցման հարցում և ԱԵԱ կտրամադրի լրացուցիչ դրամական միջոցներ ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացի ընթացքում: Քանի որ յուրաքանչյուր դեպքը յուրահատուկ է, և պահանջվող վճարները կարող են լինել շատ տարբեր, միջին գումարն է վերցվել, որպես բյուջեի պլանավորման հիմք:

119. Հողի ձեռքբերման համար ընդհանուր բյուջեն կազմում է **1,690,000 ՀՀ դրամ**:

¹⁶ Իրավունքների պետական գրանցում կադաստրում

¹⁷ Նույն տեղում

¹⁸ Պետական տուրքերի վերաբերյալ ակտ.

¹⁹ Նույն տեղում

8.5 Բյուջեի ամփոփում

120. Այս Հատվածի համար ՎԳՊ-ի իրականացման ընդհանուր ծախսը կազմում է **17,908,387** ՀՀ դրամ, որը համարժեք է **44,023** ԱՄՆ դոլարին, ինչպես ներկայացված է հետևյալ աղյուսակում.

Աղյուսակ 22 Բյուջեի ամփոփում

Միավոր	Գումար	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Հողի փոխհատուցում (մասնավոր հողի համար)	4,172,373	10,257
Մշակաբույսերի համար փոխհատուցում	131,506	323
Զգալի կորուստների համար փոխհատուցում	6,291	15
Խոցելիության դրամական աջակցություն	7,200,000	17,699
Գրանցման ծախս	1,690,000	4,154
Մոտեցման ճանապարհների համար փոխհատուցում*	-	-
Կանխիկացման գումար	66,001	162
Վարչական ծախսեր (20%)	2,653,234	6,522
Չնախատեսված ծախսեր (15%)	1,988,982	4,889
Ընդհանուր	17,908,387	44,023
Ծանուցում՝ ԱՄՆ դոլար փոխարժեք 24.09.2014թ-ի դրությամբ, 1ԱՄՆ դոլար = 406.8 ՀՀ դրամ		

9. Վերաբնակեցման Գործողությունների պլանի իրականացման գործընթաց

9.1 Ներածություն

121. Այս գլխում նկարագրվում են նախապատրաստական քայլերը, որոնք պետք է ձեռնարկվեն ՎԳՊ-ի իրականացման համար և հետագա գործողությունները երաշխավորելու համար ՎԳՊ-ի հաջող իրականացումը: Այս գլխի վերջում ներկայացված է իրականացման ժամանակացույցը համապատասխան պատասխանատու կազմակերպություններով:

9.2 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի նախապատրաստական աշխատանքները

122. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ԲԷՑ-ն արդեն հաջող կերպով ավարտին է հասցրել մի քանի առաջադրանքներ: Մինչ այժմ վերջնականացրած հիմնական նախապատրաստական առաջադրանքների առանձնահատկությունները հետևյալն են՝

- Վերջնական մանրամասն նախագծման ավարտում,
- Ազդակիր տարածքներում նախնական ուսումնասիրության վերաբերյալ ՀՀ Կառավարության Որոշման հաստատում,
- ԱԵԱ հետ Հանրային Քննարկումներ,
- 2014թ-ի օգոստոսի 11-ը որպես պաշտոնական վերջնաժամկետ սահմանելն ու հրապարակելը,
- Մանրամասն չափագրում, կորուստ կրած ունեցվածքի գույքագրում,
- Մարդահամարի անցկացում
- Գույքին հասցված վնասի գնահատում
- Գույքի նկարագրման արձանագրությունների կազմում և հրապարակում բոլոր ԱԵԱ , ըստ ՎԳ-ի ընթացակարգերի,
- Հանրային և պետական նպատակներով (Գերակա Շահ) ունեցվածքի օտարման վերաբերյալ ՀՀ Կառավարության Որոշումը նախաձեռնվել է: Որոշումը հաստատվել է 2014թ-ի նոյեմբերի 27-ին,
- ՎԳՊ-ի կազմում, ներառյալ բյուջեն և իրականացման ժամանակացույցը,
- ՎԳՊ-ի հաստատումը ԲԷՑ-ի կողմից և դրա տրամադրումը ՀԲ-ին հաստատման համար:

9.3 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման նախապատրաստական աշխատանքները

123. ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացն արագացնելու նպատակով ԲԷՑ-ն արդեն սկսել է որոշ գործողություններ/աշխատանքներ, որպես հիմնաքար և կոռկրետ նախապատրաստական առաջադրանքներ ՎԳՊ-ի իրականացման համար:

124. **Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմի հիմնում՝** ԲԿՄ-ը որոշվել և ներկայացվել է ԱԵԱ Հանրային Քննարկումների ժամանակ:

125. **ՎԳՊ-ն իրականացնող միավորի հիմնում՝** ՎԳՊ-ն իրականացնող միավոր է հիմնվել ԲԷՑ-ում (մանրամասները ներկայացված են Բաժին 5-ում, Ինստիտուցիոնալ Կարգավորումներ): Սոցիալական և վերաբնակեցման հարցով խորհրդատուները ուսուցում են կազմակերպել խմբի համար ՎԳՊ-ի վերջնականացման ժամանակ:

126. **Առանց որևէ պետական գրանցման հողերի գրանցում՝** ԲԷՑ-ն արդեն սկսել է Պետական Կոմիտեի և ՏԻՄ-երի հետ կապի մեջ մտնել չօգտագործված հողերի սեփականատերերին հայտնաբերելու ուղղությամբ (առանց որևէ պետական գրանցման հողերի վերաբերյալ մանրամասները ներկայացված են Ազդեցություն Գլխում):

127. **Առևտրային Բանկերի որոշում և համաձայնագրեր՝** ըստ ՀԲ ԳՁ 4.12., ԱԵԱ պետք է ստանան փոխհատուցում ամբողջական վերականգնման արժեքի չափով, առանց որևէ առարկության, ներառյալ կանխիկացված գումարի վճարները: ԲԷՑ-ն սկսել է առևտրային բանկ(եր)ի որոնման գործընթացը, որը կապահովի լավագույն պայմանները ԱԵԱ համար և կգտնվի ազդակիր տարածքի մոտակայքում, եթե հնարավոր է ԱԵԱ համար հաշվեհամարներ բացելու և փոխհատուցման գումարներն ու դրամական նպաստները փոխանցելու համար:

128. **ԱԵԱ հետ ձեռքբերման պայմանագրերի և համաձայնագրերի կազմում՝** ԲԷՑ-ը, խորհրդատուների աջակցությամբ կազմել է գրանցված գույքերի համար գույքի ձեռքբերման պայմանագրերի նախագծի նմուշներ, և չգրանցված գույքերի ու դրամական աջակցության համար համաձայնագրեր: Պատճենները ներկայացված են Հավելված 7-ում:

129. **ՏԻՄ-ի ներկայացուցչի և ԲԿՀ անդամների ուսուցում՝** Տեղական մակարդակով բոլոր ազդակիր համայնքներում ԲԷՑ-ը կկազմակերպի ուսուցում ՏԻՄ-ի ներկայացուցիչների համար, ովքեր ներգրավված կլինեն ԲԿՀ-ի մեջ: Ուսուցումը կանցկացվի ՎԳՊ-ի նախագծի հրապարակման ժամանակ և ամբողջությամբ կավարտվի մինչև ՎԳՊ-ի վերջնական հաստատումն ու իրականացումը: ԲԿՀ-ի անդամները կուսուցանվեն Երևանում նախքան ՎԳՊ-ի իրականացումն սկսելը:

9.4 Վերաբնակեցման Գործողությունների պլանի իրականացման կարևորագույն փուլերը

130. ՀԲ-ի կողմից ՎԳՊ-ի հաստատումից անմիջապես հետո ԲԷՑ-ը կսկսի դրա իրականացումը: Իրականացումը կավարտվի, երբ փոխհատուցումներն ամբողջովին վճարվեն բոլոր ԱԵԱ և հաստատվեն Իրականացմանն Աջակցող Խորհրդատուի կողմից: ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացը, համաձայն ՎՔԾ-ի, ՀՀ օրենքների և նորմերի, ներկայացված է ստորև:

131. **ՎԳՊ-ի իրականացման համար բյուջեի բաշխում**՝ ՎԳՊ-ի իրականացման բյուջեի միակ աղբյուրը վարկն է: Հենց որ ՎԳՊ-ն հաստատվի, ԲԷՑ-ը հարցում կուղարկի ՀՀ Կառավարություն/Պետական Գանձապետարան վերաբնակեցման գործողություններն իրականացնելու նպատակով գումար տրամադրելու համար: Տեղաբաշխումները կդիտարկվեն եռամսյակային հիմունքներով՝ հիմնվելով ՎԳՊ-ի կողմից նշված բյուջեի պահանջների վրա:

132. **Պայմանագրերի նախագծի ուղարկում**՝ Ըստ ՎՔՇ-ի ԱԵԱ հետ փոխհատուցման շուրջ բանակացությունները կսկսվեն ՎԳՊ-ի իրականացման փուլում, հենց որ ՎԳՊ-ն, ներառյալ փոխհատուցման հաշվարկման մեթոդաբանությունը և համապատասխան բյուջեն հաստատվեն ՀԲ-ի կողմից: Այս փուլում ձեռքբերողը փորձում է բանակցել սեփականատիրոջ և/կամ վարձակալի հետ՝ ուղարկելով պայմանագրի նախագիծ գույքի օտարման վերաբերյալ: ԱԵԱ կարող են տրամադրել իրենց բանկային հաշվեհամարները կամ ներկայացնել իրենց մեկնաբանությունները պայմանագրի նախագծի վերաբերյալ 90 օրվա ընթացքում:

133. **Պայմանագրերի և համաձայնագրերի ստորագրում**՝ այն դեպքում, եթե բանակցությունները հաջող են անցում, ԲԷՑ-ը պայմանագիր կստորագրի ԱԵԱ հետ օրինական գույքերի դիմաց փոխհատուցում կատարելու և առանց նոտարական հաստատման կստորագրի համաձայնագրեր դրամական աջակցություն տրամադրելու համար: Պայմանագրի նախագիծը տարածելուց հետո երեք ամսվա ընթացքում ԲԷՑ-ը պետք է ԱԵԱ հետ ստորագրի վերջնական պայմանագիր:

134. **Ձեռքբերման գործընթաց**՝ պայմանագրի նախագիծն ուղարկելուց հետո 3 ամսվա ընթացքում բանակացությունների ձախողման դեպքում ԲԷՑ-ը պետք է մեկ ամսվա ընթացքում գրավադրի փոխհատուցման գումարը ԱԵԱ անունով դատարանի դեպոզիտային հաշվին: Ձեռքբերման ենթակա գույքի փոխհատուցման գումարը կհաշվարկվի (անհրաժեշտության դեպքում կվերահաշվարկվի) մեկ շաբաթ առաջ մինչև գումարը հաշվի վրա նստեցնելը: ԱԵԱ ԲԷՑ-ի կողմից երեք օրվա ընթացքում կծանուցվեն փոխհատուցման գումարը հաշվեհամարին նստելու վերաբերյալ: ԱԵԱ իրավունք ունեն դեպոզիտային հաշվից հանել գումարը 7 օրվա ընթացքում: Այս դեպքում պայմանագիրը կհամարվի ստորագրված: Հակառակ դեպքում, ԲԷՑ-ը կսկսի ձեռքբերման գործընթացը և գործը կուղարկի դատարան: Այսպիսի դեպքում կոնկրետ հողատարածքներում ոչ մի շինարարական աշխատանք չի կարող սկսվել, մինչև որ ձեռք չբերվի դատարանի որոշումը, այն չմտնի ուժի մեջ և ունեցվածքի նկատմամբ ԲԷՑ-ի իրավունքը չգրանցվի Պետական Կադաստրում:

135. **Փոխհատուցումների/դրամական միջոցների վճարում**՝ պայմանագիրը ստորագրելուց հետո 15 օրվա ընթացքում փոխհատուցման գումարը կվճարվի, որը կփոխանցվի ԱԵԱ բանկային հաշվեհամարի վրա: Եթե ԱԵԱ չունի բանկային հաշվեհամար, ապա Ծրագրի շրջանակներում նրա համար կբացվի հաշվեհամար Ծրագրի/ՎԳՊ-ի բյուջեի ծախսերով:

136. **Տեղանքն ազատելը**՝ լրիվ փոխհատուցում/դրամական աջակցությունն ստանալուց հետո ԱԵԱ կունենան 30 օր տեղաբնակեցվելու համար: Այս ժամանակահատվածի ընթացքում նրանք պետք է հասցնեն ապամոնտաժել և տեղափոխել վերաօգտագործման համար պիտանի նյութերը, եթե այդպիսին կա, տները վերակառուցելու և բիզնեսը վերսկսելու համար: ԲԷՑ-ն իրավունք ունի ապամոնտաժել այսպիսի կառույցները, եթե ԱԵԱ չեն կատարել դա մինչև համաձայնեցված վերջնաժամկետը:

137. **Բացակա ԱԵԱ**՝ եթե սեփականատերը Հայաստանում չէ, ապա գործարքը կարող է կատարել ԱԵԱ պաշտոնական ներկայացուցիչը՝ հիմնվելով լիազորագրի վրա: Եթե ոչ մի ներկայացուցիչ չի նշանակված, ապա ունեցվածքը պետք է օրինական ձևով ձեռք բերվի դատական գործընթացի միջոցով, և փոխհատուցումը պետք է փոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվին, ինչպես ներկայացված է

վերևում: Դատարանը կվճարի այս փոխհատուցումը ցանկացած անձի, ով կհաստատի իր օրինական իրավունքը այն ստանալու համար:

138. **Շինարարական աշխատանքների սկիզբ՝** շինարարական աշխատանքներն սկսելու նպատակով ԲԷՑ-ը չի կարող իր տնօրինության տակ վերցնել ոչ մի հողատարածք առանց ազդակիր հողի սեփականատերերին և նրանց վարձակալներին փոխհատուցման ենթակա ամբողջ վճարումը կատարելու և Պետական Կադաստրում սեփականության իրավունքը վերագրանցելու: Ձեռքբերման ենթակա հողատարածքներում շինարարական աշխատանքները կարող են սկսվել միայն դատարանի որոշումն ուժի մեջ մտնելուց և ազդակիր գույքը ԲԷՑ-ի անունով Պետական Կադաստրում վերագրանցելուց հետո: Սա պետք է կարգավորվի բողոքների վերաբերյալ հաշվետվությունով՝ կազմված Իրականացման Աջակցող Խորհրդատուի և հաստատված ՀԲ-ի կողմից:

139. **Բողոքները կամ առարկությունները** (եթե կան) պետք է կարգավորվեն, ըստ այս ՎԳՊ-ում ընդունված բողոքների կարգավորման գործընթացի: ՎԳՊ-ի շարունակական առաջադրանքները, որպես բողոքների կարգավորում և մշտադիտարկում կշարունակվի շինարարական աշխատանքների իրականացման փուլում, որպեսզի ապահովվի ԱԵԱ պահանջներին ժամանակին պատասխանելը և վերաբնակեցման գործընթացի ճշգրիտ իրականացումը:

9.5 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման ժամանակացույց

140. Հետևյալ ժամանակացույցում ներկայացված ժամկետները պարզորեն ցույց են տալիս ՎԳՊ-ի կազմման, վերջնականացման և իրականացման փուլերը:

Աղյուսակ 10 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման ժամանակացույց

N	Գործողություն	Պատասխանատվություն	Սկիզբ	Ավարտ
Ա	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի նախապատրաստում (ՎԳՊ)			
1	ՎՔՇ-ի գնահատում	ՄԱԽ	01.04.2013	05.05.2014
2	Վերջնական Նախագծման Ավարտ	ՇԿ	24.04.2013	02.08.2014
3	Մարդահամարի և Կորուստների մանրամասն Գույքագրման, ՎԳՊ ժամկետների հարցումների / ուսումնասիրության անցկացման ձևերի պատրաստում	ՇԿ/ՄԱԽ	01.05.2014	15.06.2014
4	Կադաստրային տեղեկատվության և հողակտորների քարտեզների ձեռքբերում	ԲԷՑ/ՇԿ	29.05.2014	15.07.201
6	ԱԵԱ և Համայնքային Ղեկավարների հետ անմիջական խորհրդատվություն և քննարկում	ԲԷՑ/ՇԿ	29.08.2013	05.06.2014
7	Նախնական հետազոտությունների վերաբերյալ Կառավարության Որոշման հաստատում	ՀՀ Կառավարություն	12.06.2014	
8	ԱԵԱ հետ Հանրային լսումների անցկացում	ՇԿ/ԲԷՑ	11.08.2014	15.08.2014
9	Մարդահամարի կազմակերպում	ՇԿ	12.08.2014	28.08.2014
10	Հողի սեփականության իրավունքների ճշտում ու ոչ օրինական հողօգտագործողների հայտնաբերում հողի օրինականացման հարցում միջազգային իրավական խորհրդատուների կողմից աջակցություն ստանալու նպատակով, որտեղ կիրառելի է, ներառյալ	ՇԿ/անկախ իրավական փորձագետներ/ ԲԷՑ	01.09.2014	30.11.2014
11	Մանրամասն տեղազննում	ՇԿ-ն լիցենզավորված	02.04.2014	08.09.2014

N	Գործողություն	Պատասխանատվություն	Սկիզբ	Ավարտ
		չափազորող մասնագետների միջոցով		
12	Գույքագրում	ՇԿ	12.08.2014	14.09.2014
13	Գույքին հասցված վնասի գնահատում	ՇԿ-ն լիցենզավորված գնահատողների միջոցով	18.08.2014	14.09.2014
14	Գույքի նկարագրման արձանագրությունների ստորագրում	ՇԿ	18.08.2014	14.09.2014
15	Հանրային Շահ ճանաչելու վերաբերյալ Որոշում	ՀՀ Կառավարություն	11.11.2014	
16	ՎԳՊ-ի կազմում	ՇԿ	15.09.2014	25.09.2014
17	Վերահսկող Խորհրդատուի կողմից վերանայում	ՄԱԽ	25.09.2014	02.10.2014
18	ՀԲ-ի կողմից ՎԳՊ-ի հաստատում	ԲԷՑ	02.10.2014	12.12.2014
19	Հանրային քննարկում և ՎԳՊ-ի հրապարակում	ՇԿ/ՄԱԽ	15.12.2014	13.01.2015
20	Շահագրգիռ կողմերի մեկնաբանությունների հիման վրա ՎԳՊ-ի վերանայում	ՀԲ	13.01.2015	19.01.2015
21	ՀԲ վերանայում և հաստատում	ՀԲ	19.01.2015	26.01.2015
22	ՀՀ Կառավարությանը ՎԳՊ-ի տրամադրում	ԲԷՑ	27.01.2015	
Բ	ՎԳՊ-ի իրականացման նախապատրաստական գործողություններ			
1	ՎԳՊ-ի իրականացման միավորի սահմանում	ԲԷՑ	01.03.2014	19.05.2014
2	Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմի սահմանում	ԲԷՑ	01.04.2014	13.06.2014
3	Փոխհատուցման վճարման/փոխանցման համար Կոմերցիան Բանկերի որոշում		01.07.2014	16.08.2014
Գ	ՎԳՊ-ի իրականացում			
1	Փոխհատուցման վճարներ	ԲԷՑ	27.01.2015	01.03.2015
2	Սոցիալ-տնտեսական հարցման կրկնություն	ՇԿ	21.05.2015	26.05.2015
3	Համատեղության հաշվետվության կազմում	ՄԱԽ	01.03.2015	20.03.2015
4	Շինարարական աշխատանքների սկիզբ	ՇԿ	Մինչև 08.04.2015	
Դ	Անընդհատ առաջացող խնդիրներ			
1	ՎԳՊ իրականացման վերահսկում	ԲԷՑ/ՄԱԽ	-	-
2	Բողոքների Բավարարում, Դատական գործընթացներ	ԲԷՑ/ՄԱԽ/ դատարաններ	-	-
3	Արտաքին աուդիտ	ԲԷՑ/ՄԱԽ	-	-

10. Մշտադիտարկում

10.1 Ներածություն

141. Վերահսկողության մեխանիզմները նախատեսված են փոխհատուցման և վերաբնակեցման գործողությունները ժամանակին և արդյունավետ իրականացնելու համար: ՎԳՊ-ի իրականացումը ենթակա կլինի և ներքին և արտաքին մշտադիտարկում:

10.2 Ներքին մշտադիտարկում

142. Վերաբնակեցման գործողությունները բոլոր բաղադրիչներով պետք է կանոնավոր կերպով վերահսկվեն և մշտադիտարկման ենթարկվեն ԲԷՑ-ի կողմից: Ներքին մշտադիտարկման վերաբերյալ հաշվետվությունը պետք է իրականացվի ԲԷՑ-ի կողմից, որի համար ԲԷՑ-ը պայմանագիր է կնքել Կալպատարուի հետ, որը պատասխանատու կլինի պատրաստել մշտադիտարկման վերաբերյալ կանոնավոր հաշվետվություններ ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման կարգավիճակի վերաբերյալ, ներառյալ ցանկացած առաջացած բողոք և ինչպես դրանք պետք է կարգավորվեն: Բոլոր ներքին հաշվետվությունները պետք է ընդգրկվեն Ծրագիր Առաջընթացի Հաշվետվության մեջ: Ներքին մշտադիտարկման ցուցիչները կլինեն գործընթացի, անհապաղ եզրակացությունների և արդյունքների հետ կապված ցուցիչները, որոնք թույլ կտան գնահատել ՎԳՊ-ի իրականացման առաջընթացը և աշխատանքային ծրագրի կարգավորումը: Մշտադիտարկման հատուկ չափանիշները կլինեն.

- Տեղեկատվության տարածման և ԱԵԱ հետ ունեցած քննարկումների քանակը
- Ժամանակին ուղարկված նախագծային պայմանագրերի քանակը
- Ժամանակին ստորագրված վերջնական պայմանագրերի/համաձայնագրերի քանակը
- Ժամանակին կատարված վճարումները
- Ժամանակին Պետական Կադաստրում գրանցված հողերի քանակը
- Ստացված, լուծված, չվճռված բողոքների քանակը

10.3 Ար տաք ի ն մ շ տադ ի տար կ ու մ

143. Այս առաջադրանքը կիրականացվի յուրաքանչյուր ՎԳՊ-ի գործողության իրականացմանը զուգահեռ և կընդգրկի այցելություններ տեղանք և հաղորդակցություն ԱԵԱ հետ: ՎԳՊ-ի կազմման վերջում ՎԳՊ-ի Ավարտման Հաշվետվությունը պետք է կազմվի արտաքին փորձագետի կողմից (վարձված ԲԷՑ-ի կողմից) և ՀԲ պետք է ներկայացվի՝ նշելով, արդյոք փոխհատուցման ծրագիրն իրականացվել է համաձայն ՎՔԾ-ի, ՀԲ-ի ԳՁ 4.12 դրույթների հիման վրա, և արդյոք ԱԵԱ գոհ են եղել: ՀԲ-ի կողմից Ավարտման Հաշվետվության հաստատումը ԲԷՑ-ի համար պայման կլինի կապալառուին տրամադրելու սկզբի վերաբերյալ գրություն տվյալ հատվածում շինարարական աշխատանքներն սկսելու համար: Արտաքին մշտադիտարկողի դերը անհամապատասխանություն և ՎԳՊ-ի դրույթների խախտում գտնելն է՝ ապահովելով դրա կատարումը՝ հայտնաբերելով և գրառելով անհամապատասխանության խնդիրները և խորհուրդ տալով Պատվիրատուին այսպիսի դեպքերում պատշաճ պատասխան տալու վերաբերյալ: Հիմնական գործողություններն են՝ գնահատել և հաշվետվություն ներկայացնել ՎԳՊ-ի առաջընթացի վերաբերյալ, ճշտել, որ համաձայնեցված փոխհատուցման վճարումները լիովին տրամադրվել են ազդակիր անձանց և ստուգել, որ բողոքարկման մեխանիզմներն իրականացվել են արդյունավետ ձևով:

- Ճշտել, որ մարդահամարն իրականացվել է բոլոր ԱԵԱ համար,
- Որ ՎԳՊ-ն և նախնական վիճակի ուսումնասիրությունը (պատշաճ կերպով) պատրաստվել է, ըստ պահանջվի,
- Գույքի գնահատումն իրականացվել է ՎՔԾ-ի դրույթների համաձայն և ՎԳՊ-ին համապատասխան,

- Հետևել, որ վերաբնակեցման գործողություններն իրականացվել են, ինչպես հաստատված է ՎԳՊ-ով,
- Վերանայել բողոքարկման դեպքերը, ներառյալ գնահատումը, թե արդյոք բողոքների կարգավորումն իրականացվել է ըստ ՎԳՊ-ի դրույթների և բավարարում է ԱԵԱ պահանջները,
- Անհրաժեշտության դեպքում վերաբնակեցման իրականացումը բարելավելու նպատակով ներկայացնել առաջարկներ ծրագրի ՎՔՇ-ում և այս ՎԳՊ-ում նշված սկզբունքները և նպատակները առավել արդյունավետ իրականացումը երաշխավորելու համար:

10.4. Գնահատում վերաբնակեցումից հետո

144. Վերաբնակեցման գործընթացի ազդեցությունը գնահատելու համար Կալպատարուն կկրկնի սոցիալ-տնտեսական հարցումը ՎԳՊ-ի իրականացումից կես տարի հետո:

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՀԱՐՑԱԹԵՐԹ N _____

1. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ N _____	2. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՀՈՂԱԿՏՈՐԻ ԼՈՏ-ԿՈՂ _____
--	---

3. ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հարցազրույցի ամսաթիվը		4. Հարցազրուցավարի անուն, ազգանուն	
2. Հարցվողի անուն, ազգանուն		5. Բնակության հասցե	
3. Հեռախոսահամար / նշել <i>ցանկացած կոնտակտային տվյալ</i>		6. Համայնք	

Կազմեցին՝

_____	_____	_____
(կազմակերպություն)	(տնօրեն)	(ստորագրությունը)
_____	_____	_____
(կազմակերպություն)	(տնօրեն)	(ստորագրությունը)

4. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (հարցվողի հերթական համարը վերցնել շրջանակի մեջ)

No	1. Անուն, ազգանուն 1. նախ լրացնել բոլոր SS անդամների անուն, ազգանունները սկսած տան գլխավորից, 2. ապա յուրաքանչյուր անդամի մասին տալ 2-7 հարցերը, 3. ապա յուրաքանչյուր անդամի մասին տալ 8-րդ հարցը)	2. Կապը SS գլխավորի հետ 1. Գլխավորը 2. Ամուսին/ կին 3. Աղջիկ/ տղա 4. Հայր/ մայր 5. Քույր/ եղբայր 6. Տատիկ/ պապիկ 7. Փեսա/ հարս 8. Թոռնիկ 9. Սկեսուր/ սկեսրայր 10. Այլ	3. Սեռը	4. Ծննդյան ամսաթիվը (օր/ամիս/ տարի)	5. Էթնիկ պատկանելիությունը 1. Հայ 2. Եզդի 3. Քուրդ 4. Ասորի 5. Այլ /նշել/	6. Ավարտած կրթամակարդակը 1. չունի տարրական 2. տարրական 3. հիմնական 4. միջնակարգ/ ավագ դպրոց 5. միջնակարգ մասնագիտական 6. բարձրագույն (բակալավր կամ մագիստրոս) 7. հետբուհական 98. կիրառելի չէ /մինչև 6 տարեկան/	7. Հաշմանդամության կարգավիճակը 1. I աստիճան 2. II աստիճան 3. III աստիճան 4. Այլ 5. Կիրառելի չէ	8. Զբաղվածություն /Հնարավոր են մի քանի պատասխաններ/ 1. Աշխատող 2. Տարիքային կենսաթոշակառու 3. Աշակերտ 4. Ուսանող (ցերեկային) 5. Հեռակա ուսանող 6. Չի աշխատում և չի փնտրում 7. Գործազուրկ (փնտրում է աշխատանք) 8. Պարտադիր զինծառայող 9. Կիրառելի չէ /մինչև 6 տարեկան և այլ դեպքեր/
			1. Իգական 2. Սրական					
1		1						
2								
3								
4								
5								

5. SS-ի ընդհանուր եկամուտը	Եկամուտի տեսակը (ՀՀ դրամ) Նշել տարեկան եկամուտը (երբ հարցվողը դժվարանում է պատասխանել տարվա համար, հարցնել 1ամսվա համար, ճշել համապատասխան ամիսների քանակը և բազմապատկել)							
	1. Գյուղատնտեսական (արտադրություն և վաճառք)			6. Կրթաթոշակ			11. Աշխատանք արտերկրում	
	2. Անասնապահական (արտադրություն և վաճառք)			7. Տարիքային կենսաթոշակ			12. Այլ	
	3. Վարձու աշխատանք			8. Հաշմանդամության նպաստ				
	4. Ինքնազբաղվածություն			9. Աղքատության ընտանեկան նպաստ			Ընդամենը	
	5. Ձեռնարկատիրական գործունեություն			10. Այլ նպաստ /նշել/				

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման վերակառուցման ծրագրի համար հանրային քննարկում և հրապարակման պլան

Հ ԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ԲԷՑ	Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր
ԿՎ	Կիլովոլտ
ԿՎԺ	Կիլովատտ/ժամ
ՄԺ	Մեգավատտ/ժամ
ԷԲՊՆ	ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն
ՀԿ	Հասարակական Կազմակերպություն
ԱԵԱ	Ազդեցության ենթարկված անձ
ՆՄԱ	Նյութական մշակութային արժեքներ
ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՎԳՊ	Վերաբնակեցման գործողությունների պլան
ԱԳ	Անվտանգության Գոտի
ՎՔՀ	Վերաբնակեցման քաղաքականության հայեցակարգը
ՏԱ	Տեխնիկական Առաջադրանք
ՀԲ	Համաշխարհային Բանկ

1. Նկարագրություն

Համաձայն Համաշխարհային Բանկի ԳՁ 4.12 ուղեցույցների, ԱԵԱ պետք է լիովին խորհրդատվություն տրամադրվի և հնարավորություն տրվի մասնակցելու ՎԳՊ-ն պատրաստելու և իրականացնելու բոլոր փուլերին: Նույն սկզբունքով, ԱԵԱ պետք է պատշաճ կերպով և ժամանակին տեղեկացվի պլանավորման գործընթացի արդյունքների, ինչպես նաև ՎԳՊ-ի իրականացման ժամանակացույցի և գործընթացների վերաբերյալ:

Հանրային տեղեկատվական և խորհրդատվական քարոզարշավները պետք է կատարվեն ԲԷՑ-ի կողմից ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացի ամբողջ փուլերի ընթացքում, որը պետք է կատարվի ծրագրի շինարարական կապալառուի՝ Կալպատարու ընկերության վերաբնակեցման և սոցիալական հարցերով խմբի աջակցությամբ: Ազդեցության ենթարկված կողմերին հնարավորություն կտրվի ներկայացնել իրենց գաղափարները և առաջարկությունները, որպես ներդրում վերաբնակեցման գործողությունների պլանավորման և իրականացման մեջ: Այս հարցով հետաքրքրված տարբեր հասարակական կազմակերպություններ ԲԷՑ-ի կողմից ակտիվորեն կընդգրկվեն հանրային քննարկումների և տեղեկատվության հրապարակման մեջ:

Հանրային քննարկումների և հրապարակումների պլանը (ՀՔՀՊ) նախատեսված է հանրային քննարկումների (ՀՔ) կիրառելի գործընթացներ, մեխանիզմներ և սկզբունքներ, ինչպես նաև տեղեկատվության հրապարակումներ մշակելու համար:

2. Հանրային քննարկումներ

Ա. Ոչ պաշտոնական հանրային քննարկումներ

ՎԳՊ-ի կազմման գործընթացի ժամանակ ԱԵԱ-ի ներկայացուցիչների և տեղական կառավարման մարմինների հետ չափման, գույքագրման և մարդահամարի ընթացքում և դրանցից առաջ ոչ

պաշտոնական լսումներ կիրականացվեն գույքագրող և գնահատող ընկերության կողմից: ԱԵԱ կտեղեկացվեն վերաբնակեցման վերաբերյալ կապված տեղազննման և ժամանակացույցի հետ:

Բ. Վերջնաժամկետի վերաբերյալ հայտարարություն

Վերջնաժամկետի վերաբերյալ ԱԵԱ կտեղեկացվեն տեղազննումն սկսելուց մեկ շաբաթ առաջ: Հայտարարությունը կփակցվի Տեղական Ինքնակառավարման Մարմինների (ՏԻՄ) գրասենյակում (Հավելված 1):

Գ. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում պաշտոնական հանրային քննարկումներ

ԱԵԱ հետ հանրային քննարկումները նրանց փոխհատուցման, վերաբնակեցման տեղեկատվության հրապարակման մասին պետք է երաշխավորվի ՀՀ Կառավարության կողմից Նախնական Հետազոտման վերաբերյալ Որոշման հաստատմամբ:

Վայրը՝ Հանրային քննարկումները կկազմակերպվեն այնպիսի վայրերում, որոնք հասանելի կլինեն ԱԵԱ համար, օրինակ ՏԻՄ-երի գրասենյակում, մշակույթի կենտրոններում, դպրոցներում և այլն: Վայրը կընտրվի և կհամաձայնեցվի ՏԻՄ-երի հետ: Ընդհանուր առմամբ Հատված 1-ում 14 համայնքներ են ենթարկված ծրագրի ազդեցությանը, որոնցից 11-ում կան ազդեցության ենթարկված և համայնքային և մասնավոր հողատարածքներ, իսկ մյուս 2-ում միայն համայնքային հողատարածքներ և մեկում միայն մասնավոր հողատարածքներ են ազդեցության ենթարկված: 12 համայնքների համար ՀՔ-երը կկազմակերպվեն յուրաքանչյուր հատուկ համայնքում: Մնացած 2-ի համար գյուղապետերը կհրավիրվեն հարևան համայնք ընդհանուր լսումների համար:

Կազմակերպչական գործողություններ՝ նախքան լսումները մի քանի կազմակերպչական գործողություններ կիրականացվեն, որոնք են՝

- Ազդեցության ենթարկված բոլոր համայնքների ղեկավարները պաշտոնապես կծանուցվեն ՀՔ-երի ամսաթվերի և օրակարգի վերաբերյալ (ներկայացված է Հավելված 4-ում) և կառաջարկվեն աջակցել կազմակերպչական հարցերով (վայր, ԱԵԱ մասնակցություն):
- ԱԵԱ վերջնական ցանկը մինչև լսումները կուղարկվի համայնքների ղեկավարներին ապահովելու ԱԵԱ կամ նրանց ներկայացուցիչների լիարժեք մասնակցությունը: Հատուկ ուշադրություն պետք է դարձվի կանանց և խոցելի խմբերին՝ ապահովելով նրանց ներկայությունը:
- ՀՔ-երի վերաբերյալ հայտարարությունը պետք է հրատարակվի նախքան ՀՔ-ն սկսելը:
  - Հայտարարությունը պետք է հրատարակվի տեղական լրատվամիջոցներում (եթե այդպիսին կա)
  - Հայտարարություն ՏԻՄ գրասենյակում
- Կալպատարու ընկերության ներկայացուցիչը կգանգահարի ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսության յուրաքանչյուր գլխավորին կամ անդամին (եթե հեռախոսահամարներն առկա են) և կհրավիրի նրան, ինչպես նաև ընտանիքի ցանկացած այլ անդամի, ով ցանկանում մասնակցել:
- ՀԿ-երը նույնպես կտեղեկացվեն ՀՔ-երի ժամանակացույցի վերաբերյալ (տարածաշրջանում ակտիվորեն ընդգրկված ՀԿ-ների ցանկը կոնտակտային տվյալներով հանդերձ ներկայացված է Հավելված 2-ում):

ՀՔ-երի փաստաթղթերը՝ Հանրային բոլոր լսումների վերաբերյալ փաստաթղթերը պետք է կազմվեն Կալպատարու ընկերության կողմից և ներկայացվեն ԲԷՑ-ին:

- Հանրային բոլոր լսումները պետք է ձայնագրվեն և հանդիպման արձանագրություն պետք է կազմվի:
- Մասնակիցների ցանկը պետք է ներկայացվի, որպես արձանագրության մի մաս:

- ԱԵԱ կողմից բարձրացված խնդիրների, հանդիման ընթացքում պատասխանած հարցերի և անպատասխան մնացած հարցերի ամփոփ նկարագրություն պետք է կազմվի յուրաքանչյուր ՀՔ-ից հետո: Անհրաժեշտության դեպքում գործողության պլան կկազմվի բարձրացված խնդիրները լուծելու համար: Վերջնական որոշումների վերաբերյալ պետք է տեղեկացվեն համայնքները կամ կոնկրետ ԱԵԱ և գրանցվեն:
- ՀՔ-երի ժամանակ պետք է լուսանկարներ արվեն:
- ՎԳՊ-ի մեջ կներկայացվի քննարկումների ամփոփումը: Հանդիպման արձանագրությունը կկցվի ՎԳՊ-ին:

Ներկայացվելու ենթակա տեղեկատվություն՝ ԱԵԱ կտեղեկացվեն ծրագրի, ժամանակացույցի, փոխհատուցման վճարումների, գնահատման մեթոդաբանության և հողի ձեռքբերման գործընթացների վերաբերյալ: Առաջարկված օրակարգը ներկայացված է Հավելված 4-ում: Հանրային տեղեկատվական գրքուկները վերջնաժամկետի, իրավասության չափանիշների և իրավունքների, փոխհատուցման միջոցների, բողոքների կարգավորման մեխանիզմի գործընթացի հետ միասին կտրամադրվեն ազդեցության ենթարկված յուրաքանչյուր տնային տնտեսության (Հավելված 3): Այս նյութերը, ինչպես նաև ՎՔԾ-ի հայերեն պատճենը նույնպես կտրամադրվի ՏԻՄ-երին, այնպես որ բոլոր ԱԵԱ ն/կամ համայնքների ղեկավարները կունենան դրանք:

Մասնակիցներ՝ ՀՔ-երը կիրականացվեն ԲԷՑ-ի կողմից, Կալպատարու ընկերության մասնագետների (սոցիալական հարցերով մասնագետի և ճարտարագետի) աջակցությամբ: Գնահատող կազմակերպության գնահատման հարցերով մասնագետը կներկայացնի Գնահատման Մեթոդաբանությունը:

Դ. ՎԳՊ-ի կազմման և շինարարության ընթացքում ՀՔ-երը

ԱԵԱ հետ լրացուցիչ ոչ պաշտոնական լուսններ կիրականացվեն ՎԳՊ-ի կազմման փուլում, մասնավորապես ՎԳՊ-ի կազմման մասնագետի/խմբի հետ պայմանագրի ստորագրման ժամանակ: Շինարարական հարցերով կապալառուն բոլոր համայնքներում ՀՔ-եր կկազմակերպվի ընդհանուր բնակչության համար նախքան շինարարությունն սկսելը, որպեսզի համայնքների անդամներին տեղեկացնի շինարարության ժամանակացույցի, մոտեցումների, անվտանգության մեխանիզմների և բողոքների կարգավորման մեխանիզմի վերաբերյալ:

3. Վերաբնակեցման հետ կապված փաստաթղթերի հրապարակումը

ՀՔ-երի ժամանակ Կալպատարու ընկերությունը կբաժանի Ծրագրի վերաբերյալ տեղեկատվական գրքուկներ իրավասության աղյուսակի հետ միասին, որում ծրագրի նկարագրությունը, բողոքների կարգավորման մեխանիզմը, իրավասությունները և փոխհատուցումները, ինչպես նաև հաճախակի տրվող հարցերի պատասխանները կներկայացվեն (Հավելված 3):

ՀՔ-երի ժամանակ ՎՔԾ-ն կհրապարակվի համայնքներում:

ՀՔ-ի կողմից ՎԳՊ-ի հաստատումից հետո պատճենը կհրապարակվի մեկ շաբաթով, որը ժամանակ կտա բոլոր շահագրգիռ կողմերին ներկայացնելու ՎԳՊ-ի վերաբերյալ իրենց մեկնաբանությունները և բողոքները: ՎԳՊ-ն կհրապարակվի՝

- ԱԵԱ համար ՏԻՄ-երի գրասենյակներում
- Պատճենը կհրապարակվի ԲԷՑ-ի կայքում (www.hven.am)

Վերջնական ՎԳՊ-ն հայերենով կհրատարակվի ԲԷՑ-ի և ՀՔ-ի կայքերում: ՎԳՊ-ի հաստատված պատճենը առկա կլինի նաև տարածաշրջանային լիազոր մարմինների գրասենյակներում, ինչպես նաև ազդեցության ենթարկված համայնքների ՏԻՄ-երի գրասենյակներում:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ն տեղեկացնում է, որ Հրագրան ՋԷԿ-ը Շինուհայր ենթակայանին միացնող 220կՎ բարձրավոլտ էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի շրջանակներում ազդակիր անձանց մարդահամարը և ազդեցության ենթարկված սեփականության գույքագրումը կմեկնարկի 2014թ. օգոստոսի 11-ին:

Միաժամանակ տեղեկացնում ենք, որ մարդահամարի և գույքագրման օրը՝ օգոստոսի 11-ը հանդիսանում է վերջնաժամկետ, որից հետո սեփականության վրա կատարված բարելավումների դիմաց փոխհատուցում չի տրվելու:

Ազդակիր անձանց մարդահամարը և ազդեցության ենթարկված սեփականության գույքագրումն իրականացնելու է «Ֆինափ» ՍՊԸ-ն:

Հ Ք Հ Պ Հ ավ ե լ վ ած 2

Տարածաշրջանում գործող ՀԿ-ների ցանկ

#	Անուն	Կոնտակտային անձ	Տվյալներ
1	Գավառ Օրհուս կենտրոն	Լիաննա Ասոյան	info_qavar@aarhus.am , asliza28@rambler.ru + 374 264 6 15 11
2	«Բլջյան» ՀԿ	Լիաննա Ասոյան	blejanli@gmail.com +374 264-2-11-57, 077 76 46 41
3	«Արժանապատիվ Ապագա» ՀԿ	Ժաննա Գուլոյան	jannaghuloyan@rambler.ru +374 91-75-91-78 , 093-75-91-78
4	Գեղարքունիքի տարածաշրջանային մասնաճյուղ «Մախարովի անվան մարդու իրավունքների պաշտպանության կենտրոն» ՀԿ	Լուսինե Թովիլախյան	sakhgavar@yandex.ru +374 264 2-68-80, 094 19- 68 -80

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման վերակառուցման ծրագիր Հայաստանում Փոխհատուցման միջոցառումների տեղեկատվական գրքույկ

Ծրագրի նկարագրությունը

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը վարկ է վերցրել Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկից բարձր լարման էլեկտրահաղորդման ցանցի կրիտիկական հատվածների կառուցման համար: Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր Փակ Բաժնետիրական Ընկերությունը սահմանել է էլեկտրահաղորդման գծի հատվածները Հրագրանի ՋԷԿ-ից (հյուսիս-արևելքում) Շինուհայրի ենթակայան (հարավում): Նորատուս, Լիճք, Վարդենիս, Վայք, Որոտան 1 էլեկտրահաղորդման գծերը ներառող այդ հատվածը միացնում է էլեկտրաէներգիայի արտադրման երկու գլխավոր կենտրոններ և սպասարկում Հայաստանի կենտրոնական-արևելյան մասի էլեկտրաէներգիայի մեծ թվով սպառողներին:

Ծրագիրը ներառում է նոր հենարանների/սյուների մոնտաժումը, ներառյալ հիմքերը, գոյություն ունեցող հաղորդալարերի, մեկուսիչների և ենթակառուցվածքների, ինչպես նաև սարքավորումների այլ կարևոր մասերի փոխարինումը: Նոր գծի երկարությունը կլինի մոտավորապես 230 կմ և հիմնականում կկառուցվի առկա 220 կՎ էլեկտրահաղորդման գծի միջանցքին զուգահեռ: էլեկտրահաղորդման առկա գիծը հասել է իր ծառայության ժամկետի ավարտին և շահագործումից դուրս կբերվի նոր գիծը կառուցելուց հետո:

Այս ծրագիրը շատ կարևոր քայլ է էլեկտրահաղորդման որակի բարելավման և Հայաստանում էներգահամակարգի անվտանգության բարձրացման համար: Ծրագրից կշահեն ինչպես այս էլեկտրահաղորդման գծով սպասարկվող համայնքները, այնպես էլ ամբողջ երկիրը:

Ծրագրի սահմանները եզրագծվում են

- Գեղարքունիքի մարզում՝ Հրագրան քաղաքով, Լճաշեն, Լճափ, Հայրավանք, Երանոս և Լիճք, գյուղական և Գավառ քաղաքային համայնքներով,
- Վայոց Ձորի մարզում՝ Սելիմի լեռնանցքով և Արփա գետով, Աղնջաձոր, Քարագյուլիս, Սալլի, Շաթին գյուղական և Եղեգնաձոր և Վայք քաղաքային համայնքներով,
- Սյունիքի մարզում Շաղատ և Շինուհայր գյուղական համայնքներով:

Նախագծային աշխատանքների ընթացքում հիմնական նպատակն էր հնարավորիս խուսափել մասնավոր հողերի օգտագործումից: Ինչպես նշվեց, էլեկտրահաղորդման գիծը կանցկացվի հիմնականում գոյություն ունեցող գծին զուգահեռ: Վերջինից շեղումները կատարվել են միայն բնակավայրերը, շենք շինությունները, օգտագործելի մասնավոր հողակտորները և հետագայում նախատեսվող բնակելի տարածքները շրջանցելու նպատակով: Սակայն, որոշ դեպքերում հենարանների տեղադրումը մասնավոր հողերում անխուսափելի է եղել: Այս պատճառով էլ նախատեսվում է համայնքային և մասնավոր որոշ փոքր հողակտորների ձեռքբերում (օտարում)՝ հենարանների հիմքերի համար: Նման դեպքերի համար ձեռքբերողը (Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցերը) փոխհատուցելու է այդ հողատարածքների ձեռքբերման, և այլ կորուստների (մշակաբույս, ծառ, շինություն և այլն) դիմաց: Որոշ դեպքերում մոտեցման ճանապարհների կամ շինարարական աշխատանքների արդյունքում կարող են վնասվել մշակաբույսեր, ծառեր: Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հասցրած ցանկացած վնասի համար ևս նախատեսված է համապատասխան փոխհատուցում:

Փոխհատուցումների հաշվարկման և տրամադրման մոտեցումները և սկզբունքները մշակվել են ՀՀ օրենսդրության և Համաշխարհային բանկի սոցիալական ապահովության քաղաքականությանը

համապատասխան և արտացոլված են վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակում: Այդ փաստաթղթի պատճենը հասանելի է տեղական ինքնակառավարման մարմինների գրասենյակներում:

Այս գրքույկի նպատակն է տեղեկացնել ծրագրի ազդակիր անձանց նրանց իրավունքների, բողոքները ներկայացնելու ընթացակարգի, փոխհատուցումների հաշվարկի սկզբունքների, օտարման գործընթացի փուլերի մասին: Գրքույկի վերջում անդրադարձ է արվել մարդկանց կողմից փոխհատուցման գործընթացի վերաբերյալ հաճախակի տրվող հարցերին և Ծրագրի աշխատակազմի կոնտակտային տվյալներին լրացուցիչ տեղեկատվություն ստանալու կամ բողոքներ ու առաջարկներ ուղարկելու համար:

ՈՐՈ՞ՒՔ ԵՆ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔԻ ՁԵՌՔԲԵՐՄԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ ԷԼԵԿՏՐԱԶԱՐՈՂՐԻՄԱՆ ԳԾԻ ՀԱՄԱՐ

Ընդհանուր առմամբ Ծրագիրն ազդեցություն չի ունենա ամբողջ հողատարածքի վրա: Էլեկտրահաղորդման գծի շինարարության համար հողատարածքն անհրաժեշտ է հենարանի յուրաքանչյուր հիմքի և հենարանին ժամանակավոր մոտեցման համար: Հետագայում հենարանների մոնտաժումը և էլեկտրահաղորդման գծի անցկացումը կարող է ժամանակավոր ազդեցություն ունենալ մշակաբույսերի կամ ծառերի վրա:

Ծրագիրը կունենա հողերի վրա մշտական և ժամանակավոր ազդեցություն:

Մշտականի պարագայում, հողի ձեռքբերումն անհրաժեշտ կլինի հենարանների հիմքերի կառուցման համար: Ձեռքբերվող հողերը, ինչպես նաև դրան հարակից այլ վնասները կփոխհատուցվեն ստորև նկարագրված սկզբունքների համապատասխան:

Ժամանակավոր ազդեցություն կարող է լինել հետևյալ դեպքերում՝

- հողի ուսումնասիրման ընթացքում մշակաբույսերը/ծառերը վնասելու դեպքում,
- մուտքի ճանապարհների շինարարության համար մշակաբույսերը/հողատարածքը վնասելու դեպքում,
- գիծն անցկացնելու ժամանակ մշակաբույսերը վնասելու դեպքում:

Ժամանակավոր ազդեցության արդյունքում հասցված բոլոր վնասները կփոխհատուցվեն:

ՓՈՒՆՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

Ծրագրի շրջանակներում փոխհատուցմը տրամադրվելու է՝

- բոլոր տնային տնտեսությունները, ովքեր կորցնում են իրենց օրինական (կադաստրում գրանցված), օրինականացման ենթակա (կադաստրում չգրանցված, սակայն գրանցման ենթակա) կամ օգտագործվող հողերը,
- վարձակալները,
- հողին կցված կառույցների, բույսերի, ծառերի կամ այլ օբյեկտների տերերը:

Փոխհատուցման ենթակա կորուստների համար սահմանվում է վերջնաժամկետ: Վերջնաժամկետը մանրամասն մարդահամարի և կորուստների գույքագրման սկիզբն է: Ծրագրի ազդեցության տակ գտնվող տարածքներում նոր բնակեցումները, բարելավումները կամ գործողությունների սկսումը վերջնաժամկետից հետո ենթակա չեն փոխհատուցման: Այս ծրագրի վերջնաժամկետն է **2014թ-ի օգոստոսի 11-ը**:

ԱԵԱ կտրվեն բավարար նախնական ծանուցում մինչև շինարարությունն սկսելը և անհրաժեշտության դեպքում կխնդրեն ազատել տեղանքը, որտեղ հենարանները պետք է տեղակայվեն:

Այն դեպքերում, երբ կառույցներն ազդեցության տակ են, ԱԵԱ հնարավորություն կտրվի ապամոնտաժել ազդեցության տակ գտնվող կառույցները մինչև ծրագրի իրականացումը. Այնուամենայնիվ, նրանք ստիպված չեն լինի կրել ապամոնտաժման ամբողջ ծախսերը: Շինարարական նյութերը, որոնք ԱԵԱ ցանկանում են նորից օգտագործել, չեն բռագրավվի և նրանք ոչ մի սանկցիայով չեն վճարի տույժ ու տուգանք: Նախագծման ընթացքում հնարավորինս փորձել են խուսափել այսպիսի ազդեցություններից:

ՓՈՒՆԶՍՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՃԱԽԱԿԻ ՏՐՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

➤ ***Որտեղի՞ց ես կարող եմ ձեռք բերել Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը և Վերաբնակեցման գործողությունների պլանը:***

Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը և վերաբնակեցման գործողությունների պլանը հասանելի կլինի Տեղական Ինքնակառավարման մարմինների գրասենյակում: Ինչպես նաև Բարձրավոլտ էլեկտրացանցերի կայքում (www.hven.am): Համապատասխան կոնտակտային անձի մանրամասն տվյալները կարող եք տեսնել Տեղեկատվական Գրքույկի վերջում:

➤ ***Ինչպե՞ս է վճարվելու փոխհատուցումը:***

Փոխհատուցման վճարումը ՎԳՊ-ի իրականացման կարևորագույն փուլերից մեկն է: Նախատեսված քայլերն են՝

- ա. Ձեզ համար լավագույն պայմաններ ապահովող առևտրային բանկերի ընտրությունը (աշխարհագրական դիրքը և գործարքի արժեքը): Դուք կարող եք նաև գործել իրենց առկա բանկային հաշիվների միջոցով:
- բ. ԱԵԱ հետ հողի օտարման պայմանագրի ստորագրում:
- գ. Փոխհատուցման, նպաստների գումարի փոխանցումը ԱԵԱ հաշվեհամարներին:
- դ. Փոխհատուցումը վճարելուց հետո 14 օրվա ընթացքում ԱԵԱ կողմից ունեցվածքի լքում:
- ե. Հողի/կառույցի տիրապետումը ԲԷՑ-ի կողմից:

➤ ***Եթե սեփականատերը մահացած է, ինչպե՞ս է տրամադրվում փոխհատուցումը:***

Եթե սեփականատերն ունի ժառանգներ, ապա փոխհատուցումը կվճարվի նրանց համապատասխան ժառանգության փաստաթղթերը ձևակերպելուց հետո: Եթե ժառանգներ չկան, ապա փոխհատուցումը կփոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվին: Խնդրում ենք դիմել նոտարներին կամ իրավաբաններին փաստաթղթերի ձևակերպման գործընթացի վերաբերյալ խորհրդատվություն ստանալու համար:

➤ ***Հողի ձեռքբերման համար պայմանագիրը ստորագրելու ժամանակ ի՞նչ պետք է ունենամ ինձ հետ:***

Բոլոր անձինք, ովքեր ունեն հողի նկատմամբ սեփականության իրավունք, պետք է ներկայանան նոտարական գրասենյակ: Եթե սեփականատերը չի կարող ներկայանալ, ապա պետք է ներկայացվի լիազորագիր մեկ այլ սեփականատիրոջ անունով:

Պետք է տրամադրվեն ստորև նշված փաստաթղթերի բնօրինակները՝

1. Անձնագիրը
2. Սեփականության վկայականը
3. Եթե բացի սեփականատիրոջից կան գույքի նկատմամբ իրավունք ունեցող այլ անձինք, ապա պետք է ներկայացվի գույքային իրավունքի վկայականը (օրինակ՝ վարձակալության վկայականը, գրավի վկայականը)
4. Ամուսնության վկայական. ամուսիններից մեկի ներկայությունը պահանջվում է Համաձայնագիրը ստորագրելու համար (անկախ փաստաթուղթը կտրամադրվի նոտարի կողմից) հողի/անշարժ գույքի ձեռքբերման նպատակով կամ պետք է առկա լինի ամուսինների կողմից տրվալի լիազորագիրը*

*Ամուսինները համարվում են համասեփականատերեր, եթե սեփականությունը ձեռք է բերվել համատեղ կյանքի ընթացքում, նույնիսկ եթե նրանցից մեկի անունը նշված չէ սեփականության վկայականում:

➤ ***Եթե սեփականատերը գտնվում է Հայաստանից դուրս, ինչպե՞ս նա կարող է ստանալ փոխհատուցումը:***

Եթե սեփականատերը գտնվում է Հայաստանից դուրս, ապա նա կարող է ուղարկել լիազորագիր այլ անձի անունով, օրինակ՝ իր հարազատի կամ մոտ ընկերոջ, հողի օտարման պայմանագիրը ստորագրելու և փոխհատուցումը ստանալու համար: Կարող եք խորհրդակցել նոտարների կամ իրավաբանների հետ

լիազորագրի ձևի վերաբերյալ: Եթե չկնքվի օտարման պայմանագիրը, ապա Ձեր գույքը կօտարվի դատական կարգով, և փոխհատուցումը կփոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվեհամարին: Եթե ոչ մի ներկայացուցիչ չի նշանակված, սեփականությունը օրինական ձևով կօտարվի դատական գործընթացի միջոցով, և փոխհատուցումը կփոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվին: Հետագայում դատարանը այդ փոխհատուցումը կվճարի ցանկացած անձի, ով կհաստատի իր իրավական հիմքերը այդ գումարը ստանալու համար:

➤ ***Եթե ես չունեմ բանկային հաշիվ, պարտավո՞ր եմ արդյոք փոխհատուցումը ստանալու համար վճարել բանկային հաշվի բացման համար:***

Դուք կարող եք ստանալ փոխհատուցում անմիջապես Ձեր անձնական բանկային հաշվեհամարի վրա: Համոզվեք, որ այդ հաշվեհամարը նշված է հողի օտարման պայմանագրում: Եթե դուք չունեք բանկային հաշվեհամար, ապա Ձեզ համար Ծրագիրը կբացի անվճար հաշվեհամար:

➤ ***Ո՞վ ունի լրացուցիչ անվճար իրավաբանական աջակցության իրավունք՝ Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի մշակման և փոխհատուցումների վճարման ընթացքում:***

Խոցելի տնային տնտեսությունները ունեն լրացուցիչ անվճար իրավաբանական խորհրդատվության կամ սոցիալական աշխատողների աջակցության իրավունք: Խնդրում ենք կապ հաստատել Շինարարական կազմակերպության Սոցիալական հարցերով մասնագետի հետ: Կոնտակտային տվյալները ներկայացված են ստորև:

➤ ***Ո՞վ է համարվում խոցելի տնային տնտեսություն:***

Խոցելի խմբեր են համարվում՝

- Աղքատ տնային տնտեսությունները, որոնք գրանցված են ՀՀ ԱՍՀՆ Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և ստանում են համապատասխան դրամական նպաստ՝ սահմանված ՀՀ օրենսդրությամբ:
- Միայնակ, այրի կամ ընտանիքի կերակրողին կորցրած կանանցից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ բացի թոշակատուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի ուրիշ աշխատող անձ չկա:
- Թոշակատուներից, տարեցներից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ թոշակատուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի ուրիշ աշխատող անձ չկա:

➤ ***Հնարավո՞ր է արդյոք, որ շինարարությունը սկսվի մինչ փոխհատուցումների տրամադրումը:***

Կապալառուն չի սկսելու շինարարություն Ծրագրի հողերի օտարման ազդեցությունների շրջանակում գտնվող որևէ հատվածում, մինչև՝ ա) վերաբնակեցման պլանը ամբողջովին իրականացված է, բ) բոլոր նախատեսված փոխհատուցումները և նպաստները վճարված են, գ) ազդեցության ենթակա տարածքները վերաձևակերևակված են, դ) անկախ մոնիտորինգային գործակալության կողմից պատրաստվել է համապատասխանության հաշվետվություն և հաստատվել է ՀԲ-ի կողմից:

➤ ***Ի՞նչ կարող է լինել, եթե սեփականատերը հրաժարվում է պայմանագիրը ստորագրելուց:***

Տվյալ դեպքում կսկսվի հարկադիր օտարման գործընթացը: Ծրագրի համար հարկադիր օտարումներ կկիրառվեն միայն բացառիկ դեպքերում, երբ ԱԵԱ և ԲԷՑ-ի միջև բանակցությունները ձախողվեն: ԲԷՑ-ը չի զբաղեցնի անհրաժեշտ հողակտորները մինչև՝

- օրենքով սահմանված պատշաճ դատական գործընթացի նախաձեռնումը,

- դատարանի որոշումը կայացվել է և պատշաճ կերպով տեղեկացվել ազդակիր SS-երին/ԱԵԱ ,
- փոխհատուցման/վերականգնման գումարների փոխանցումը դատարանի դեպոզիտային հաշվին,

Համաձայն «Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» ՀՀ օրենքի՝ դատական կարգով սեփականության օտարման գործընթացը հետևյալն է՝

- Ձեռքբերողը պետք է ուղարկի սեփականության օտարման պայմանագրի նախագիծը (ներառյալ վերագնահատումը, եթե կա) գույքի սեփականատիրոջը և բոլոր այն անձանց, ովքեր ձեռք բերվող գույքի նկատմամբ ունեն որևէ գույքային իրավունք:
- Եթե օտարման պայմանագրի նախագիծը ուղարկելուց հետո **3** ամսվա ընթացքում չի ստորագրվում օտարման պայմանագիրը, ապա ԲԷՑ-ը կարող է սկսել դատարան դիմելու գործընթացը՝ սեփականության իրավունքի փոխանցման համար:
- Գործընթացն սկսելու համար ԲԷՑ-ը պետք է դատարանի դեպոզիտային հաշվին փոխանցի փոխհատուցման հաշվարկված արժեքը, որը պետք է վճարվի ԱԵԱ և պետք է ծանուցի այդ մասին սեփականատիրոջը և սեփականության նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցող անձանց: Եթե ԱԵԱ-ն ստանում է դեպոզիտ հանձնված գումարը, ապա սեփականության օտարման պայմանագիրը համարվում է կնքված: ԲԷՑ-ը ունի դատարանի դեպոզիտային հաշվի տվյալները: Մեկ բանկային աշխատանքային օրը բավարար է փոխանցում կատարելու համար:
- Եթե Օտարման պայմանագիրը չի ստորագրվում փոխհատուցման գումարը դեպոզիտ հանձնելուց հետո **7** օրվա ընթացքում, ապա ԲԷՑ-ը պետք է մեկամսյա ժամկետում սեփականության օտարման հայց ներկայացնի դատարան: Դատարանում կարող է քննարկվել միայն առաջարկվող փոխհատուցման գումարը: Գույքի օտարման ձևամար ձեռքբերողի իրավունքը չի կարող քննարկվել:
- ԲԷՑ-ն իրավունք ունի սեփականությունն օտարել միայն դատարանի որոշման ուժի մեջ մտնելու պահից:

➤ ***Ի՞նչ կարող եմ անել, եթե ես իմ բողոքը, հարցը էլեկտրոնային նամակով ուղարկելու, կամ էլ Երևան գրասենյակ բերելու հնարավորություն չունեմ:***

Խնդրում ենք, կապ հաստատել Ձեր համայնքում Տեղական ինքնակառավարման մարմիններում նշանակված պատասխանատուի հետ և նա կօգնի Ձեզ նամակ ուղարկել ԲԷՑ-ի էլ. փոստին:

Փոխհատուցման մանրամասները ներկայացված են ստորև աղյուսակում: Աղյուսակի ամբողջական տարբերակը, որը ներառում է նաև այլ հնարավոր ազդեցության տեսակներ, որոնցից նախագիծը նախնական տվյալներով խուսափել է, ներկայացված է Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակում, որի բնօրինակը անգլերեն է և դրա թարգմանությունը հասանելի է տեղական ինքնակառավարման մարմիններում՝ գյուղապետարաններ/քաղաքապետարաններ:

ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԸ. ԻՆՉՊԵՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ԲՈՂՈՔ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼ

Եթե Դուք, որպես ԱԵԱ, ունեք դժգոհություն կամ բողոք ծրագրի իրականացման, փոխհատուցման գործընթացի կամ ցանկացած այլ հարցի վերաբերյալ, ապա ստեղծված բողոքարկման մեխանիզմը հնարավորություն է տալիս արտահայտելու Ձեր բողոքը/դժգոհությունը: Բողոքարկման մեխանիզմը սահմանված է այս Ծրագրի կողմից և կազմված է երեք հիմնական քայլերից, որի նպատակն է ժամանակին և պատշաճ կերպով լուծել խնդիրները: Փորձ կարվի բոլոր խնդիրները լուծել առաջին քայլի շրջանակում:

Քայլ 1. Բարձրավolտ էլեկտրացանցերի բողոքարկման հարցերով համակարգող

Առաջին աստիճանում Ձեր համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմնի ներկայացուցիչը կընդունի Ձեր բողոք-դիմումները և կփոխանցի դրանք ԲԷՑ-ի բողոքարկման համակարգողին: Դուք կարող եք նաև ուղղակիորեն կապ հաստատել ԲԷՑ-ի բողոքարկման համակարգողի հետ հետևյալ կոնտակտային հեռախոսահամարով և հասցեով:

- Միշա Բաղրամյան, ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչ, էլ. փոստ՝ hvenbec@gmail.com, հեռ.՝ + 374 10 72 03 80,

ԲԷՑ-ի բողոքարկման հարցերով համակարգողը կպատասխանի գրանցված բողոքներին ոչ ուշ, քան 15 օրի ընթացքում:

Քայլ 2. Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով

Եթե ԲԷՑ-ի բողոքարկման համակարգողը չի կարողանում լուծել խնդիրը կամ Դուք բավարարված չեք խնդրի լուծման առաջարկված տարբերակով, Դուք կարող եք գրավոր բողոք ներկայացնել հատուկ այդ նպատակով ստեղծված բողոքարկման հանձնաժողովին: Այդ բողոքները պետք է ուղարկվեն ԲԷՑ-ի գրասենյակ (հասցեն նշված է “Հետադարձ կապ բաժնում”) կամ էլեկտրոնային փոստին: Բողոքը պետք է մակագրել/ուղղել “Հրագրան-Շինուհայր բողոքարկման հանձնաժողովին”:

Քայլ 3. Ղատարան

Եթե Ձեզ չի բավարարվում Բողոքարկման Կարգավորման Հանձնաժողովի որոշումը և Դուք ցանկանում եք շարունակել գործընթացը, ապա Դուք կարող եք դիմել դատարան, որի կայացրած որոշումը կլինի վերջնական:

Անկախ ներկայացված բողոքարկման մեխանիզմից և ընթացակարգերից, ԱԵԱ իրավունք ունեն իրենց բողոքները դատարան ներկայացնել ծրագրի իրականացման ցանկացած պահի:

Փոխհատուցման հետ կապված իրավասությունները նշված են ստորև ներկայացված աղյուսակում՝

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
Օրինական սեփականա- տերեր	Գյուղատնտե- սական նշանակության հող	<p>(i) կանխիկ փոխհատուցում շուկայական կամ կադաստրային արժեքով (որն ամենաբարձրը կլինի)՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, կամ</p> <p>ii) մինննույն գյուղում ԱԵԱ համար ընդունելի հողամասի տեղափոխման արժևորում՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, ինչպես պահանջվում է ՀՀ օրենքով, կամ</p> <p>(iii) մինննույն գյուղում ԱԵԱ համար ընդունելի տեղափոխվող հողին հավասարագոր բերքատու հողակտորի տրամադրում:</p> <p>Հողամասի ոչ անմիջականորեն վնասված հատվածները, որոնք մշակման համար այլևս կենսունակ չեն, ազդեցության գնահատումից հետո կընդգրկվեն ազդեցության ենթարկված հողերի ցանկում:</p> <p>Փոխհատուցումն ազատված է գործարքային պահումներից և գրանցման ծախսերից:</p>
Բոլոր տիպի ԱԵԱ, անկախ իրավական կարգավիճակից	Մշակաբույսեր	Դրամական փոխհատուցումը կսահմանվի բերքի մեկ տարվա շուկայական արժեքի համարժեք չափով: Բերքի փոխհատուցումը կվճարվի և սեփականատերերին, և վարձակալներին՝ հաշվի առնելով վերջինների անհատական հողօգտագործման պայմանագրերը:
Ոչ օրինականաց- ված ԱԵԱ	Հողատարածք	Փոխհատուցում ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքին (որն ամենաբարձրը լինի) համահավասար միանվագ դրամական նպաստով՝ 1) < 1 տարի – 5%, 2) < 15 տարի – 14%, 3) < 25 տարի – 20%, 4) 25 տարի և ավել – 25%, համաձայն:
Վարձակալներ	Հողատարածք	<p>Ձեռք կբերեն օրինական սեփականության իրավունք և կփոխհատուցվեն որպես լիակատար սեփականատերեր կամ նրանց կտրվի նոր վարձակալություն:</p> <p>Եթե դա անհնար լինի (եթե ըստ ՀՀ օրենքի վարձակալը չի կարող ձեռք բերել օրինական սեփականության իրավունք կամ նա հրաժարվում է ձեռք բերել օրինական սեփականության իրավունք և գերադասում է ստանալ փոխհատուցում), նա կստանա կանխիկ փոխհատուցում ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքով (որն ամենաբարձրը լինի)՝ գումարած 15% դրամական օժանդակություն, որը համահավասար է հողի մնացած վարձակալած ժամկետի, որը հետևյալն է1) < 1 տարի – հողի արժեքի 5%, 2) < 15 տարի – հողի արժեքի 14%, 3) < 25 տարի – հողի արժեքի 20%, 4) 25 տարի և ավել – հողի արժեքի 25%:</p>
Աղքատության շեմից ցածր գտնվող SS-երի փոխհատուցում	Ցանկացած գույքը	ԱԵԱ կստանան հետևյալ ֆինանսական աջակցությունը՝ Լիազորագրի համար ծախսերը/վճարները (տրամադրված արտերկրից/այստեղից), Ազգային անձնագրի (նույնականացման քարտի) նորացման հետ կապված ծախսերը/վճարները, այն դեպքում, եթե ժամկետը լրացել է, Ժառանգության ճանաչման հետ կապված ծախսերը/վճարները, Գործարքային հարկերը և հողի ձեռքբերման հետ կապված վճարները կկատարվեն Օրագրի կողմից, որպես փոխհատուցման մի մաս:
Պետական/ համայնքային/ քաղաքային	Համայնքային և հանրային կառույցներ	Այն դեպքերում, երբ օրինական սեփականատերը պետությունը/համայնքն է (գյուղ, քաղաք կամ ՀՀ), հողերը կօտարվեն այն գնով, որը համարժեք է էներգետիկ, տրանսպորտային, հաղորդակցման, կոմունալ ենթակառուցվածքային կատեգորիա ունեցող հողերի կադաստրային գնին: Պետական և համայնքային հողերի կատեգորիաները փոխելու հետ կապված ծախսերը կվճարվեն ԲԷՑ-ի կողմից:

ՀԵՏԱԴԱՐՁ ԿԱՊ

*Եթե Դուք ունեք հարցեր կամ խորհրդատվության կարիք,
կարող եք կապ հաստատել ԲԷՑ-ի ներկայացուցչի հետ.*

ԲԷՑ-ի բողոքարկման հարցերով համակարգող՝ Միշա Բադրամյան, հեռ. 010.72.03.80

Շինարարական ընկերության սոցիալական մասնագետ՝ Լուսինե Զաքարյան, հեռ. 055.12.50.44

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչներ՝ _____

Հանրային քննարկումների օրակարգ

- ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
- ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
- վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը՝ փուլերը, ժամկետները
- տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին (ՎՔՇ, ՎԳՊ, Գերակա Շահի վերաբերյալ օրենք)
- փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
- փոխհատուցման իրավասությունները (հիմնվելով ՎՔՇ-ի իրավունքների աղյուսակի վրա)
- հողի, կառույցների, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի, ծառերի և այլնի գնահատման մեթոդաբանությունը
- հարցեր, պատասխաններ:

Համայնքների ցանկը համապատասխան հանրային քննարկումների ամսաթվերով

N	Համայնք	Համայնքային սեփականության հողակտորներ (քանակ)	Մասնավոր սեփականության հողակտորներ (քանակ)	Հանրային լսումների ամսաթվերը
1	Հրազդան քաղաք	20	13	15.08.2014
2	Դրմաշեն գյուղ	1	9	11.08.2014
3	Ծակքար գյուղ	4	3	11.08.2014
4	Գեղամավան գյուղ	2	10	12.08.2014
5	Վարսեր գյուղ	1	0	12.08.2014
6	Լճաշեն գյուղ	21	9	14.08.2014
7	Չկալովկա գյուղ	4	7	14.08.2014
8	Ծովագարդ գյուղ	11	9	13.08.2014
9	Նորաշեն գյուղ	3	0	14.08.2014
10	Լճափ գյուղ	4	3	13.08.2014
11	Բերդկունք գյուղ	1	1	13.08.2014
12	Հայրավանք գյուղ	4	1	13.08.2014
13	Նորատուս գյուղ	9	18	14.08.2014
14	Գավառ քաղաք	10	0	12.08.2014

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 11 օգոստոսի, 2014

Վայր. Դոմաշենի համայնքապետարան

Ժամ. 14:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Դոմաշենի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Օրակարգային հարցերը ներկայացնելուց հետո Լ.Զաքարյանը պատասխանեց հնչեցված հարցերին:

Հարցեր և պատասխաններ.

Հարց. Համասեփականատեր

Հնարավոր չէ արդյոք, այդ հողատարածքները ոչ թե օտարել, այլ վարձակալել:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Այս ծրագրի շրջանակում հենարանների համար օգտագործվող հողատարածքների համար որոշվել է հողերի օտարում և ձեռքբերում ԲԷՑ-ի կողմից:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Գառնիկ Մարտիրոսյան	համասեփականատեր
2	Գազիկ Սահակյան	համասեփականատեր
3	Նորա Աղամալյան	համայնքապետարանի աշխատակից
4	Արթուր Շավարշյան	համայնքապետարանի աշխատակից
5	Տիգրան Հակոբյան	համասեփականատեր
6	Ռուզաննա Ղամբարյան	համասեփականատեր
7	Արսեն Մկրտչյան	համասեփականատեր
8	Հերմինե Մինասյան	համասեփականատեր
9	Գոռ Ոսկանյան	սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
10	Ավետիս Ավետիսյան	համայնքապետ
11	Գազիկ Ներսիսյան	աշխատակազմի քարտուղար
12	Սերյոժա Վարդանյան	համասեփականատեր
13	Վանուշ Ղևոնդյան	համասեփականատեր
14	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
15	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 11 օգոստոսի, 2014

Վայր. Ծաղկունքի համայնքապետարան

Ժամ. 16:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Ծաղկունքի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Օրակարգային հարցերը ներկայացնելուց հետո Լ.Զաքարյանը պատասխանեց հնչեցված հարցերին:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Մամվել Եղոյան	համասեփականատեր
2	Արմեն Ղազարյան	համայնքապետարանի աշխատակից
3	Մուսաննա Սարգսյան	համայնքապետարանի աշխատակից
4	Արթուր Դավթյան	համայնքապետարանի աշխատակից
5	Սրբուհի Բադալյան	համայնքապետարանի աշխատակից
6	Արսեն Մաղեյան	համասեփականատեր
7	Հասմիկ Ավագյան	համայնքապետարանի աշխատակից
8	Նարինե Մաղեյան	համասեփականատեր
9	Գեղեցիկ Պետրոսյան	համասեփականատեր
10	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
11	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկար

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 12 օգոստոսի, 2014

Վայր. Գեղամավանի համայնքապետարան

Ժամ. 11:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Փաուեր Տրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Գեղամավանի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Օրակարգային հարցերը ներկայացնելուց հետո Լ.Զաքարյանը պատասխանեց հնչեցված հարցերին:

Հարցեր և պատասխաններ.

Հարց. Համասեփականատեր

Հողերը սեփականաշնորհված են, սակայն որոշ սեփականատերեր կադաստրային վկայականները չեն ստացել հիմնականում ֆինանսավորման պատճառով: Արդյոք նոր կադաստրային վկայականներն իսկապես կտրամադրվեն անվճար:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Այս ծրագրի շրջանակում հողերի ձեռքբերման հետ կապված բոլոր ծախսերն իրականացնում է ձեռքբերողը՝ ԲԷՑ-ը: Խնդրում ենք բոլոր պատշաճ տվյալները հաղորդել/տրամադրել մեր մասնագետներին Ձեզ անհարժեշտ օժանդակությունը տրամադրելու համար:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Յուրիկ Մաթևոսյան	Վարսերի համայնքապետ
2	Վենետիկ Մարգարյան	համասեփականատեր
3	Սահակ Աբրահամյան	համասեփականատեր

4	Գրիշա Ավագյան	համասեփականատեր
5	Հրայր Հարությունյան	համասեփականատեր
6	Ռուբիկ Մուրադյան	համասեփականատեր
7	Բագրատ Խաչատրյան	համասեփականատեր
8	Վարդգես Սաղաթեյան	համասեփականատեր
9	Գուրգեն Ավագյան	համասեփականատեր
10	Մնացական Վարդանյան	Գեղամավանի համայնքապետ
11	Գագիկ Խաչատրյան	աշխատակազմի քարտուղար
12	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
13	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
14	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 12 օգոստոսի, 2014

Վայր. Գավառի քաղաքապետարան

Ժամ. 14:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Գավառի քաղաքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք և քաղաքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց օրակարգի բոլոր հարցերը, որից հետո պատասխանեց առաջացած հարցերին:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Հովհաննես Պետրոսյան	համասեփականատեր
2	Վիտյա Ասոյան	համասեփականատեր
3	Բարիս Հայրապետյան	համասեփականատեր
4	Շահեն Թարխանյան	Համայնքի բնակիչ
5	Գրիգոր Բոշյան	փոխքաղաքապետ
6	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՅ ներկայացուցիչ
7	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
8	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 13 օգոստոսի, 2014

Վայր. Ծովագարդ համայնքապետարան

Ժամ. 11:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Ծովագարդի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք և քաղաքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց օրակարգի բոլոր հարցերը, որից հետո պատասխանեց առաջացած հարցերին:

Հարց. Հողի սեփականատեր

Արդյոք մեր հողակտորների վրա արված նշումներն արվել են այս ծրագրի շրջանակում:

Պատասխան. Լ.Զաքարյան

Այո, Ծրագրի նախագծային փուլում հենարանների կոնկրետ տեղերը որոշելու համար կատարվել են նշահարումներ:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Համլետ Իսոյան	համասեփականատեր
2	Արամայիս Յազերյան	համասեփականատեր
3	Ահարոն Մանուկյան	սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
4	Անուշ Խաչատրյան	համայնքապետարանի աշխատակից

5	Սեդա Մաթևոսյան	համայնքապետարանի աշխատակից
6	Շուշան Կարոյան	համայնքապետարանի աշխատակից
7	Խաչիկ Կարոյան	համայնքապետարանի աշխատակից
8	Վարդան Մարգարյան	համայնքապետարանի աշխատակից
9	Կարեն Ամրոյան	համասեփականատեր
10	Արամ Կատվայյան	համայնքապետ
11	Կամո Եղիազարյան	համասեփականատեր
12	Գրիգոր Հայրապետյան	սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
13	Գոհար Գրիգորյան	համասեփականատեր
14	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
15	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
16	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկար

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 13 օգոստոսի, 2014

Վայր. Լճափի համայնքապետարան

Ժամ. 13:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Լճափի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց օրակարգի բոլոր հարցերը, որից հետո պատասխանեց առաջացած հարցերին:

Հարցեր և պատասխաններ.

Հարց. : Համասեփականատեր, իրավունքի օրինական գրանցում չունեցող:

Մեր հողի նկատմամբ օրինական իրավունքի գրանցումը չենք կարողացել իրականացնել փաստաթղթերում առկա անճշտությունների պատճառով: Գործարք կատարելու համար պետք է արդյոք կատարել օրինական գրանցում և արդյոք կարող ենք ակնկալել, որ մեզ կօգնեք այդ հարցում:

Պատասխան. Լ.Զաքարյան

Հողի առքուվաճառքից առաջ անհարժեշտ է իրականացնել նրա օրինական գրանցումը: Խնդրում ենք համապատասխան մասնագետներին տրամադրել հնարավորինս մանրամասն տեղեկատվություն՝ Ձեր խնդիրներին առավելագույն արդյունավետ լուծումներ տրամադրելու նպատակով:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Հայկ Սիմոնյան	համայնքապետ
2	Սահակ Եփրեմյան	համասեփականատեր
3	Նիկոլա Սահակյան	համայնքապետարանի աշխատակից
4	Մարինե Եփրեմյան	համասեփականատեր
5	Արփինե Սամվելյան	համայնքապետարանի աշխատակից
6	Արմեն Գևորգյան	հողօգտագործող
7	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
8	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
9	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկար

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 13 օգոստոսի, 2014

Վայր. Բերդկունքի համայնքապետարան

Ժամ. 15:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Բերդկունքի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց օրակարգի բոլոր հարցերը, որից հետո պատասխանեց առաջացած հարցերին:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Բաբկեն Դադիկյան	Բերդկունքի համայնքապետ
2	Գևորգ Եղոյան	համասեփականատեր
3	Մարգարիտա Վարդանյան	համայնքապետարանի աշխատակից
4	Գևորգ Վարդանյան	Համայնքի բնակիչ
5	Դավիթ Բադալյան	Հայրավանքի համայնքապետ
6	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
7	Շուշան Քոչարյան	Ֆինաֆ ներկայացուցիչ
8	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊՏԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկար

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 14 օգոստոսի, 2014

Վայր. Լճաշենի համայնքապետարան

Ժամ. 11:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Լճաշենի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց օրակարգի բոլոր հարցերը, որից հետո պատասխանեց առաջացած հարցերին:

Հարցեր և պատասխաններ.

Հարց. Համասեփականատեր

Արդյոք մեր հողատարածքների վրա առկա նշահարումները իրականացվել են այս ծրագրի շրջանակում:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Նախագծային փուլում հենարանների կոորդինատները նշվել են համապատասխան մասնագետների կողմից:

Հարց. Համասեփականատեր

Հնարավոր է արդյոք վերանայել նախագծային լուծումները ազդեցությունները փոքրացնելու նպատակով:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Այս պահին մենք չենք կարող կոնկրետ նշել, թե յուրաքանչյուրիդ հողատարածքի որ մասն է օտարվելու: Խնդրում ենք ակտիվորեն մասնակցել գույքագրման և չափագրման

աշխատանքներին, որոնց ընթացքում արդեն հստակ կբացահայտվեն օտարվող հողակտորները: Կրկին հիշեցնեն, որ կկզմվեն նկարագրության արձանագրություններ:

Հարց. Համասեփականատեր

Շուտով սկսելու ենք հողի մշակումը աշնանացանի համար և անհրաժեշտ է հնարավորինս շուտ տեղեկանալ, ինչպես օտարվող հատվածի, այնպես էլ մոտեցման ճանապարհների մասին:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Օտարվող հողակտորների մասին կտեղեկացվեք արդեն մոտակա օրերի ընթացքում, իսկ մոտեցման ճանապարհների մասին կտեղեկացվեք լրացուցիչ: Խնդրում եմ հիշել, որ ծրագրի շրջանակում փոխհատուցվում է նաև ժամանակավոր ազդեցության վնասները:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Կորյուն Մարգարյան	համայնքապետ
2	Աշոտ Ղարիբյան	համասեփականատեր
3	Արմեն Հովհաննիսյան	սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
4	Անդրանիկ Նավասարդյան	սեփականատեր/ առանց գրանցման
5	Գառնիկ Խաչատրյան	համայնքապետարանի աշխատակից
6	Մանվել Խաչատրյան	հողօգտագործող
7	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
8	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
9	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 14 օգոստոսի, 2014

Վայր. Չկալովկայի համայնքապետարան

Ժամ. 13:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Չկալովկայի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց օրակարգի բոլոր հարցերը, որից հետո պատասխանեց առաջացած հարցերին:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Երվանդ Կարապետյան	համայնքապետ
2	Մեսրոպ Մեսրոպյան	համասեփականատեր
3	Վաղարշակ Ադիբեկյան	համասեփականատեր
4	Կարեն Էլիզբարյան	համայնքապետարանի աշխատակից
5	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
6	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
7	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊՏԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկար

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 14 օգոստոսի, 2014

Վայր. Նորատուսի համայնքապետարան

Ժամ. 16:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Նորատուսի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց օրակարգի բոլոր հարցերը, որից հետո պատասխանեց առաջացած հարցերին:

Հարցեր և պատասխաններ.

Հարց. Համասեփականատեր

Հնարավոր չէ արդյոք, այդ հողատարածքները ոչ թե օտարել, այլ վարձակալել:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Այս ծրագրի շրջանակում հենարանների համար օգտագործվող հողատարածքների համար որոշվել է հողերի օտարում և ձեռքբերում ԲԷՑ-ի կողմից:

Հարց. Համասեփականատեր

Արդյոք անվտանգ կլինի ծրագրի ավարտից հետո գյուղատնտեսական աշխատանքների իրականացումը այդ էլեկտրալարերի տակ:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Այս ծրագրի շինարարական աշխատանքները սկսվելուց առաջ համապատասխան մասնագետները ձեռք կներկայացնեն նաև բնապահպանական և շրջակա միջավայրի վրա առկա ազդեցության խնդիրները: Ծրագիրը իրականացվել է միջազգային չափորոշիչներին համապատասխան:

Հարց. Համասեփականատեր

Արդյոք նախագծային փուլում հաշվ են առնվել բոլոր տարբերակները, մասնավոր հողակտորների վրա ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով:

Պատասխան. Լ. Չաքարյան

Ինչպես նշվեց ծրագրի նախագածման փուլում փորձ է արվել առավելագույնը նվազեցնել մասնավոր հողակտորների օտարումները: Սակայն այն որոշ դեպքերում անխուսափելի էր: Չափագրման և գույքագրման ընթացքում, ձեր կողմից բարձրաձայնված բոլոր խնդիրը կուսումնասիրվեն:

Հարց. Համասեփականատեր

Շուտով սկսելու ենք հողի մշակումը աշնանացանի համար և անհրաժեշտ է հնարավորինս շուտ տեղեկանալ ինչպես օտարվող հատվածի, այնպես էլ մոտեցման ճանապարհների մասին:

Պատասխան. Լ. Չաքարյան

Օտարվող հողակտորների մասին կտեղեկացվեք արդեն մոտակա օրերի ընթացքում, իսկ մոտեցման ճանապարհների մասին կտեղեկացվեք լրացուցիչ: Խնդրում եմ հիշել, որ ծրագրի շրջանակում փոխհատուցվում է նաև ժամանակավոր ազդեցության վնասները:

Հարց. Համասեփականատեր

Եթե օտարման ընթացքում հողամասն այլևս հետագա օգտագործման համար պիտանի չլինի, տեխնիկայի շահագործման և այլ առումներով, արդյոք այն կօտարվի ամբողջությամբ:

Պատասխան. Լ. Չաքարյան

Ձեր ակտիվ մասնակցությունը չափագրման և գույքագրման աշխատանքներին առավել պարզ կպատկերացում կստեղծի օտարվող հատվածի և հետագա խնդիրների մասին: Առաջացած ցանկացած խնդրով դուք կարող եք դիմել համապատասխան մասնագետներին, ինչպես նշվեց բողոքների կարգավորման համակարգողին, որը պարտավոր է 15 օրվա ժամկետում պատասխանել ձեր դիմումին:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Լևիկ Աթեյան	համասեփականատեր
2	Մյասնիկ Հարությունյան	համասեփականատեր
3	Աշոտ Ասոյան	համասեփականատեր
4	Սերոժ Հակոբյան	համասեփականատեր
5	Երանուշ Մկրտչյան	համասեփականատեր
6	Վաչիկ Խաչատրյան	համայնքապետարանի աշխատակից
7	Սևակ Վարդանյան	համասեփականատեր
8	Սպարտակ Հակոբյան	համասեփականատեր
9	Գառնիկ Սարգսյան	սեփականատեր
10	Յուրիկ Մկրտչյան	սեփականատեր
11	Ստեփան Սիմոնյան	սեփականատեր
12	Էդգար Թադևոսյան	համասեփականատեր
13	Սիլվա Կարապետյան	սեփականատեր
14	Կորյուն Սարգսյան	սեփականատեր
15	Փարվան Հակոբյան	սեփականատեր
16	Լևիկ Սարգսյան	սեփականատեր
17	Մյասնիկ Ներսիսյան	սեփականատեր

18	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՅ ներկայացուցիչ
19	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
20	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրազդանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 15 օգոստոսի, 2014

Վայր. Հրազդանի քաղաքապետարան

Ժամ. 12:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Հրազդանի քաղաքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց օրակարգի բոլոր հարցերը, որից հետո պատասխանեց առաջացած հարցերին:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Արծրուն Եղիազարյան	համասեփականատեր
2	Վարանցով Բադայան	համասեփականատեր
3	Անուշ Բադայան	համասեփականատեր
4	Պավլիկ Սարգսյան	համասեփականատեր
5	Հայկ Սարգսյան	համասեփականատեր
6	Պետիկ Մարգարյան	քաղաքապետարանի աշխատակից
7	Շուշանիկ Մարտիրոսյան	համասեփականատեր
8	Մանվել Ղազարյան	համասեփականատեր
9	Արսեն Ղազարյան	սեփականատեր
10	Կարինե Սարգսյան	Զրառատի համայնքապետարանի աշխատակից

11	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՅ ներկայացուցիչ
12	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
13	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊՏԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկար

Հավելված 3-1

Հանրային քննարկման արձանագրություն

Ծրագրի համարը	Պատվիրատու	Ամսաթիվ
4961-001	Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցեր ՓԲԸ	13.01.2015
Ծրագիր.		
<i>Հրգադան ՋԷԿ-ից Շինուհայր ե/կ 220կՎ էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցում Երականացմանն աջակցող խորհրդատվություն</i>		
Թեմա.		
<i>Հանրային լուսնների արձանագրություն</i>		
Ուղարկող.		
<i>Օլաֆր Արնանսոն, ԷՖԼԱ / Հայֆար ՕՅ, Արսեն Հայրիյան, Էներջի Ըղվազորի</i>		
Մտացող.		
<i>Արթուր Կոչնակյան և Սառա Մալք, Համաշխարհային բանկ Դիավալ Սուլե, Լուսինե Զաքարյան և Զարուհի Հայրապետյան, ԳՊԹԼ Յուկո Վեհի, Հայֆար ՕՅ</i>		
Վայրը. Կոտայքի և Գեղարքունիքի մարզպետարաններ		
Ժամը. 10:00, 14:00		

1. ՕՐԱԿԱՐԳ

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ժամկետները և այլ տեղեկություններ
Բանախոս՝ Վ. Թադևոսյան
- Վերաբնակեցման խնդիրները, տեղեկություն ծրագրի հիմնական փաստաթղթերի մասին (ՎՔՇ, ՎԳՊ) և հանրային քննարկումների նպատակը
Բանախոս՝ Լ. Զաքարյան
- Բողոքների կարգավորման մեխանիզմ (դասընթաց համայնքի ղեկավարների համար)
Բանախոս՝ Ա. Հայրիյան
- Հարց ու պատասխան

2. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Համաձայն ՎՔՇ կետ 7-ի, 1-ին և 2-րդ հատվածների ՎԳՊ-երը հրապարակվել են 2014թ. դեկտեմբերի 15-ին: ՎԳՊ-ն հրապարակվել է ԲԷՑ-ի էջկայքում հայերեն և անգլերեն լեզուներով, ինչպես նաև տպագիր տարբերակով ներկայացվել է բոլոր ազդակիր համայնքներին: Քանի որ 1-ին հատվածի մեծ մասը և 2-րդ հատվածն ամբողջությամբ գտնվում են միևնույն մարզում, ինչպես նաև հաշվի առնելով, որ 1-ին և 2-րդ հատվածների համար ԱԵԱ-ց հաստատումը ՀԲ-ի կողմից ստացվել է նույն օրը, որոշվել է անցկացնել մեկ Հանրային լուսններ Գեղարքունիքի մարզպետարանում Գավառ քաղաքում, որտեղ հրավիրված էին Գեղարքունիքի մարզից 1-ին և 2-րդ հատվածների բոլոր համայնքները: Կոտայքի մարզի հատված 1-ի համայնքների համար ՀԲ-ը կազմակերպվել էր Հրագրան քաղաքում: Կոտայքի և Գեղարքունիքի մարզպետարանների աջակցությամբ հանրային քննարկումները իրականացվեցին 2015թ-ի հունվարի 13-ին (հրապարակումից 28 օր հետո) երկու քաղաքներում: Հանրային լուսններից երկու շաբաթ առաջ բոլոր ԱԵԱ-ք հեռախոսով տեղեկացվել են հանդիպման վայրի և ժամի մասին: Համապատասխան հայտարարություններ են ուղարկվել տեղական իշխանություններին էլեկտրոնային փոստով և փակցվել են Հրագրանի և Գավառի քաղաքապետարանների հայտարարությունների տախտակին լուսններից երկու շաբաթ առաջ: Տեղական ՀԿ-ները տեղեկացվել են էլ.փոստով և ՀԿ ցանցով: Հիմնական հարցերը, խնդիրները և մտահոգությունները, համապատասխան պատասխանների հետ ներկայացված են ստորև աղյուսակում:

3. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՍՈՒՄՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՀՆՉԱՑ ՀԱՐՑԵՐԸ և ՄՏԱՀՈԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ և ԴԻԱՆՑ ՏՐՎԱԾ ՊԱՏԱՄԽԱՆՆԵՐԸ

N	Հարց/մտահոգություն	Պատասխաններ
1	Մենք չենք ստացել ոչ մի պայմանագրի նախագիծ նկարագրության արձանագրություն:	<p>Իրականում մի քանի գյուղերում մենք ունենք բազմաթիվ հետ եկած նամականեր: Համաձայն փոստային ծառայության կողմից տրամադրված տվյալների, ստացողները հրաժարվել են ստանալ նամակաները:</p> <p><i>Ծանուցում. ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչը հանրային լուսամտերին իր հետ բերել է բոլոր հետ եկած նամակաները և բաժանել դրանք ԱԵԱ-ց: Հանրային լուսամտերին չմասնակցած ԱԵԱ-ց նամակաները բաժանելու նպատակով տրվել են ԲԷՑ-ի տեղական մասնաճյուղի ներկայացուցչին:</i></p>
2	Տղաս ներկա պահին ծառայում է բանակում, և մենք նրա անունով ոչ մի նամակ չենք ստացել:	<p>Գերակա Շահ ճանաչելու վերաբերյալ Կառավարության Որոշումը, պայմանագրի նախագիծը և նկարագրության արձանագրությունը ուղարկվել են հողի յուրաքանչյուր համասեփականատիրոջը: Եթե Ձեր տղայի անունը հողի նկատմամբ սեփականության իրավունք ունեցողների մեջ նշված չէ, ապա նա ԲԷՑ-ի կողմից ծանուցում չի ստանա:</p> <p>Համասեփականատերերի քանակը չի ազդում փոխհատուցման գումարի վրա:</p>
3	Ինչքան է նամակաների ընդհանուր քանակը, որոնք պետք է ստանանք ծրագրի շրջանակներում:	<p>Ծրագրի շրջանակներում ԲԷՑ-ից պետք է ստանաք երկու ծանուցում/նամակ: Առաջին նամակով դուք ծանուցվում եք Գերակա Շահ ճանաչելու վերաբերյալ Կառավարության Որոշման մասին, իսկ երկրորդ նամակով ձեզ է ներկայացվում ձեր կողմից արդեն ստորագրված նկարագրության արձանագրությունը և պայմանագրի նախագիծը:</p>
4	Ի՞նչ ենք անելու պայմանագրի նախագիծը ստանալուց հետո և ե՞րբ է սկսվելու հողերի ձեռքբերման գործընթացը:	<p>Պայմանագրի նախագիծը ստանալուց հետո եթե դուք չունեք պայմանագրի բովանդակության վերաբերյալ որևէ առարկություն կամ առաջարկություն, ապա պետք է սպասեք մինչև ԲԷՑ-ը սկսի հողի ձեռքբերման գործընթացը: Այս նպատակով ԲԷՑ-ը կվարձի ընկերություն, որն անհրաժեշտության դեպքում խորհրդատվություն և աջակցություն կտրամադրի Ձեզ փաստաթղթերը պատշաճ վիճակի բերելու: Հողի ձեռքբերման գործընթացը կսկսվի միայն ՀԲ-ի կողմից ՎԳՊ-ի վերջնական հաստատումից հետո:</p>
5	Ես հողի սեփականատեր եմ, և իմ հողը պետք է ձեռք բերվի ծրագրի համար, իսկ ես պատրաստվում եմ մեկնել երկրից: Ի՞նչ պետք է ես անեմ:	<p>Դուք պետք է որևէ մեկի անունով լիազորագիր թողնեք: Լիազորագրի հետ կապված ծախսերը կներառվեն փոխհատուցման մեջ:</p>
6	Հնարավո՞ւ է է արդյոք փոխել հենարանի գտնվելու վայրը հողի վրա ազդեցությունը նվազեցնելու համար:	<p>Այս նպատակով ԲԷՑ-ը ձեռք է բերել բոլոր կադաստրային քարտեզները և բոլոր հնարավոր տեղափոխությունները մասնավոր հողատարածքների վրա ազդեցությունը նվազեցնելու համար, որն արդեն արվել է: Այն դեպքերում, երբ հենարանի տեղափոխությունը հանգեցնում է ծրագրի փոփոխությանը կամ երբ տեղափոխություն կատարելն անհնար է դժվար տեղանքի պատճառով, տեղափոխությունը մերժվել է Կապալառուի նախագծային բաժնի կողմից:</p>
7	Մեր հողը ձեռք բերելու համար ժառանգության ճանաչում կպահանջվի: Ի՞նչ պետք է արվի այս դեպքում:	<p>Ձեզ կտրամադրվի խորհրդատվություն և աջակցություն ժառանգության ճանաչման գործընթացի ժամանակ: Ժառանգության ճանաչման գործընթացի հետ կապված ծախսերը կներառվի փոխհատուցման մեջ:</p>
8	Ինչպե՞ս և ու՞մ կողմից է շուկայական գինը գնահատվում:	<p>Շուկայական գինը գնահատվում է համաձայն Հայաստանի Հանրապետությունում ընդունված գնահատման ստանդարտների: Համաձայն ՀՀ օրենսդրության, միայն այն</p>

	ընկերությունները, որոնք ունեն համապատասխան լիցենզիա, կարող են զբաղվել գնահատմամբ: Այդ նպատակով կապալառուի կողմից վարձվել է անկախ գնահատող ընկերություն:
9 Ո՞ր դեպքում ԱԵԱ կարող է պահանջել ազդակիր հողի ամբողջական ձեռքբերումը:	Գերակա Շահ ճանաչելու վերաբերյալ Որոշումը ուժի մեջ մտնելուց հետո երկու ամսվա ընթացքում ԱԵԱ կարող է դիմել ԲԷՑ-ին ազդակիր հողը ամբողջությամբ ձեռք բերելու պահանջով: Համաձայն ՀՀ օրենսդրության, եթե ձեռք հողակտորը կորցնում է իր տնտեսական կամ ֆունկցիոնալ նշանակությունը, որն ունեցել է նախքան բաժանումը, ապա ԲԷՑ-ը պետք է ձեռք բերի հողն ամբողջությամբ: Եթե ձեռք օգնություն պետք լինի դիմումի ձևը լրացնելու համար, ապա կարող էք դիմել համայնքի ղեկավարին կամ անմիջապես բողոքները կարգավորողին:

4. ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿ

Հանրային Քննարկում Հրազդան քաղաքում

N	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Պողոս Միրզոյան	ԱԵԱ
2	Մանվել Ղազարյան	ԱԵԱ
3	Պավլիկ Սարգսյան	ԱԵԱ
4	Արծրուն Եղիազարյան	ԱԵԱ
5	Արսեն Ղազարյան	ԱԵԱ
6	Արտակ Ղազարյան	ԱԵԱ
7	Արսեն Հայրիյան	Հայֆար & Էներջի Ըղվայգորի, իրավական/սոցիալական փորձագետ
8	Կառլեն Գևորգյան	Ֆինափ, գնահատող
9	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ, սոցիալական մասնագետ
10	Անուշ Բաղայան	ԱԵԱ
11	Վահագն Թադևոսյան	ԲԷՑ
12	Բենիկ Միերյան	ԲԷՑ
13	Լուսինե Զաքարյան	ԲԷՑ
14	Վարդան Նիկողոսյան	“Վարդան Նիկողոսյան” ԱԶ
15	Արսեն Մինասյան	“Վարդան Նիկողոսյան” ԱԶ
16	Պետիկ Մարգարյան	Հրազդանի քաղաքապետարան
17	Էդիկ Տիգրանյան	Հրազդանի քաղաքապետարան

Հանրային Քննարկում Գավառ քաղաքում

N	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Երվանդ Կարապետյան	Զկալովկա համայնքի ղեկավար
2	Մուրադ Հարությունյան	Նորատուս համայնքի ղեկավար
3	Լևիկ Սարգսյան	Նորատուսի գյուղապետարան
4	Մարատ Ղուրշուդյան	Գեղարքունիքի մարզապետարան
5	Կոբյուն Մանուկյան	Դրմաշեն համայնքի ղեկավարի տեղակալ

6	Պետիկ Աղաջանյան	Ծաղկունք համայնքի ղեկավար
7	Սուրիկ Դավթյան	Ծաղկունքի գյուղապետարան
8	Արտաշես Մադոյան	Կարմիրգյուղի գյուղապետարան
9	Միշա Դանիելյան	Կարմիրգյուղ համայնքի ղեկավար
10	Կառլեն Գևորգյան	Ֆինափ, գնահատող
11	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ, սոցիալական մասնագետ
12	Դերենիկ Հովհաննիսյան	Գեղարքունիքի մարզպետարան
13	Ավետիս Ավետիսյան	Դրմաշեն համայնքի ղեկավար
14	Բենիկ Մհերյան	ԲԷՑ
15	Մարտին Գրիգորյան	Գեղարքունիքի մարզպետարան
16	Հասմիկ Գրիգորյան	“Գեղարքունիք” թերթի խմբագրություն
17	Մարինե Մազմանյան	Օրհուս կենտրոն (ՀԿ)
18	Արամ Կատվալյան	Ծովագարդ համայնքի ղեկավար
19	Բաբկեն Դադիկյան	Բերդկունք համայնքի ղեկավար
20	Ապետնակ Մովսեսյան	Երանոս համայնքի ղեկավար
21	Մելիք Քարամյան	Երանոսի գյուղապետարան
22	Յուրիկ Բաղդասարյան	Լանջաղբյուր համայնքի ղեկավար
23	Անտոն Վիրաբյան	Հայրավանք համայնքի ղեկավար
24	Վահագն Թադևոսյան	ԲԷՑ
25	Վարդան Նիկողոսյան	“Վարդան Նիկողոսյան” ԱԶ
26	Լուսինե Զաքարյան	ԲԷՑ
27	Արսեն Հայրիյան	Հայֆաբ & Էներջի Ընդլայգորի, իրավական/սոցիալական փորձագետ

5. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՍՓՈՓՈՒՄ

Լուսմներն անցան արդյունավետ և մասնակիցների ակտիվ մասնակցությամբ: Հատված 1-ի և 2-ի 20 ազդակիր համայնքներից ներկա էին 10 ազդակիր համայնքների ղեկավարներ: Ներկայացվեցին վերաբնակեցման գործընթացի հիմնական փուլերը, ներառյալ ծրագրի վերաբերյալ տեղեկատվությունը, ժամանակացույցը, փոխհատուցումները, գնահատման մեթոդաբանությունը և ձեռքբերման գործընթացը: Բողոքների կարգավորման մեխանիզմը ներկայացվեց և բոլոր համայնքապետերին տրվեցին դիմում-բողոքի ձևանմուշները: Ակտիվորեն մասնակցում էին լրատվամիջոցների և ՀԿ-ների ներկայացուցիչները: Միայն համայնքային և պետական հողեր ունեցող ազդակիր համայնքները ներկա չէին ՀՔ-ը:

6. Լուսանկարներ

ՀՔ Հրազդանում

ՀԲ Գալարու՛մ

ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ
«ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՍՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ՀՈՒՍԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՓՈԽՉԱՏՈՒՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ք. Երևան _____ երկու հազար տասնչորս թվական

Ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության և «Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ»-ի միջև 2011 թվականի հունիսի 1-ին ստորագրված վարկային համաձայնագրով (այսուհետ՝ Վարկային համաձայնագիր) և ՀՀ Կառավարության կողմից _____ -ին ընդունված թիվ ____ որոշումով ստորև նշված Վճարողը մի կողմից և ԱԵԱ-ն մյուս կողմից կնքեցին սույն համաձայնագիրը հետևյալի մասին.

1. ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. **1. ԱԵԱ՝ «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ**-ի կողմից «Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ»-ի աջակցությամբ իրականացվող «Էլեկտրամատակարարման հուսալիություն» վարկային ծրագիրը ՀՀ օրենսդրությամբ և Վարկային համաձայնագրով սահմանված կարգով իրականացման հետևանքով ազդեցության ենթարկված անձինք, որոնք նշված են սույն կետում՝

Անուն, ազգանուն	Ծննդյան թիվ, անձնագրային տվյալներ

1.2. **Վճարող՝ «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ**

1.3. **Փոխհատուցում (Նպաստ)**՝ «Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ»-ի կողմից հաստատված «Վերաբնակեցման գործողությունների պլան»-ի դրույթների համաձայն ԱԵԱ-ն կստանա հետևյալ փոխհատուցումները (նպաստները)՝

ա	Վարձակալության դիմաց տրվող փոխհատուցում	դրամ
բ	Էական ազդեցության նպաստ	դրամ
գ	Խոցելի անձանց նպաստ	Վերականգնման նպաստ
		Էական ազդեցության նպաստ
ե	Բերք	դրամ

Փոխհատուցման (Նպաստի) ընդհանուր գումարը կազմում է _____ ՀՀ դրամ:

2. ՓՈԽՉԱՏՈՒՑՈՒՄ (ՆՊԱՍՏ)

2.1. Սույնով Վճարողը պարտավորվում է ԱԵԱ-ի և Վճարողի միջև _____ թ-ին կնքված «Անշարժ գույքի առուվաճառքի» պայմանագրից բխող պարտավորությունները կատարելուց հետո __ ( ) բանկային օրում ԱԵԱ-ին վճարել 1.3 կետում նշված Փոխհատուցումը (Նպաստը) :

2.2. Սույնով ԱԵԱ-ն հաստատում է, որ համաձայն է սույն համաձայնագրի 1.3 կետում նշված Փոխհատուցման (Նպաստի) գումարի հետ և չունի դրա նկատմամբ որևէ առարկություններ կամ բողոքներ:

2.3. ԱԵԱ-ի համաձայնությամբ սույն համաձայնագրի 1.3 կետում նշված Փոխհատուցման (Նպաստի) վճարումը կատարվում է _____ -ի կողմից ներկայացված _____ բանկում բացված _____ հաշվի համարի վրա:

2.4. Սույն համաձայնագրի 1.3 կետում նշված Փոխհատուցումը (Նպաստը) կայուն է, փոփոխման ենթակա չէ: Հետագայում կողմերը իրավունք չունեն պահանջել ավելացնելու կամ նվազեցնելու նշված գումարը:

3. ԱԵԱ-Ի ԵՐԱՇԽՎՈՒՄՆԵՐԸ

3.1. ԱԵԱ-ն երաշխավորում է, որ սույն համաձայնագրի 1.1 կետում նշված անձանցից բացի չկան այլ անձիք որոնք ունեն Փոխհատուցումը (Նպաստը) կամ դրա մի մասը ստանալու իրավունք: ԱԵԱ-ն երաշխավորում է, որ երբորդ անձանց կողմից պահանջներ ներկայացնելու դեպքում պատասխանատվությունը կկրի ինքը՝ անկախ դրանց բնույթից, ժամկետից, ծավալից հիմնավորվածությունից,

3.2. ԱԵԱ-ն պատասխանատվություն է կրում իր կողմից տրված կեղծ երաշխիքների, ներկայացրած կեղծ տեղեկանքների և տրամադրված կեղծ տեղեկատվության համար, և պարտավորվում է փոխհատուցել Վճարողին բոլոր տեսակի ծախսերը և վնասները, որը կկրի Վճարողը ԱԵԱ-ի կողմից կեղծ երաշխիքներ տալու, տեղեկատվություն տրամադրելու և կեղծ տեղեկանքներ ներկայացնելու հետևանքով:

3.3. Շինարարական աշխատանքներն իրականացնելու համար տարածքներ և ուղիներ ունենալու անհրաժեշտության դեպքում, ԱԵԱ-ն պարտավորվում է թույլ տալ Վճարողին օգտագործել իրեն պատկանող հողամասը:

4. ԵԶՐԱՓՈՒԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

4.1. Վճարողը պարտավորվում է հատուցել շինարարական աշխատանքների ընթացքում ԱԵԱ-ին պատկանող մշակաբույսերին և ծառերին պատճառված վնասը:

4.2. Սույն համաձայնագիրը ուժի մեջ է մտնում ստորագրման պահից:

4.3. Սույն համաձայնագիրը կազմված է ___ (___) օրինակից, որոնցից մեկական տրվում է յուրաքանչյուր ԱԵԱ-ին և Վճարողի կողմից լիազորված անձին:

5. ԿՈՂՄԵՐԻ ՎԱՎԵՐԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

_____
_____
_____

6. ԿՈՂՄԵՐԻ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

6.1 Վճարողի անունից՝

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ -ի անունից համաձայն լիազորագրի հանդես է գալիս _____-ը

ստորագրություն

6.2 ԱԵԱ՝

_____/ ,որի անունից համաձայն լիազորագրի/կանոնադրության/օրենքի հանդես է գալիս
_____ -ը /

ստորագրություն

_____/ ,որի անունից համաձայն լիազորագրի/կանոնադրության/օրենքի հանդես է գալիս
_____ -ը /

ստորագրություն

ՎԳՊ-ն իրականացնող միավորի կառուցվածքը և աշխատանքի նկարագրությունը

Առաջարկվել է, որ 5 հոգուց բաղկացած մասնագետներ աշխատեն ՎԳՊԻՄ-ում: Միավորը կվերահսկվի Ծրագրի ղեկավարի կողմից:

Պաշտոն	Ներգրավվածություն	Հիմնական պարտականությունները
Խմբի ղեկավար	Լրիվ դրույքով	Իրականացման ծրագրի ամբողջ կազմակերպչական և համակարգման գործողությունները Վերահսկող ընկերությանը, ԲԷՑ-ի ղեկավարությանը և ՀԲ-ին հաշվետվություն ներկայացնելը
Իրավաբան	Կես դրույքով	Իրավական խորհրդատվություն խնդրահարույց դեպքերի համար, Բողոքներին պատասխանելու գործընթացին մասնակցություն Դատարանում ներկայացնելու համար հայցերի կազմում Դատական գործերի ղեկավարում
Տեխնիկական հարցերով օգնական*	Լրիվ դրույքով	Փաստաթղթերի ձևակերպում, ներառյալ ծանուցման գրությունների, նախագծային պայմանագրերի և այլն կազմումը
Որակի մասնագետ	Լրիվ դրույքով	ԱԵԱ հրապարակվող բոլոր փաստաթղթերի որակի ստուգում (պայմանագրեր, գրագրություն), հրապարակման գործընթացի կազմակերպում Բողոքներ՝ բողոքների վերաբերյալ պատասխանների համակարգում ԱԵԱ հետ կապի հաստատում պայմանագրի ստորագրման գործընթացը կազմակերպելու համար, ըստ Խմբի ղեկավարի պահանջի
Վերաբնակեցման մասնագետ*	Լրիվ դրույքով	Տեղանքում պայմանագրի ստորագրման կազմակերպում
Վերաբնակեցման մասնագետ*	Լրիվ դրույքով	Տեղանքում պայմանագրի ստորագրման կազմակերպում
Մասնագետների քանակը կարող է ավելացվել իրականացման գործընթացն արագացնելու նպատակով		

Հիմնական առաջադրանքները, որոնք պետք է իրականացվեն ՎԳՊ-ի իրականացման համար, ներառում, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով՝

1. Պաշտոնական ծանուցումներ
  - a. Արձանագրությունների ստորագրում
  - b. Յուրաքանչյուր հողի սեփականատիրոջը արձանագրությունների ուղարկում
  - c. Ծանուցման գրությունների պատրաստում և ուղարկում բոլոր մասնավոր և համայնքային հողի սեփականատերերին, հենց որ Կառավարության Որոշումը հաստատվի
  - d. Կառավարության Որոշման հրապարակում լրատվամիջոցներին
  - e. Նախագծային պայմանագրերի կազմում, ներառյալ որակի ստուգումը
  - f. Պայմանագրերի նախագծի ուղարկում

2. Պայմանագրի ստորագրում
  - a. Յուրաքանչյուր հատուկ դեպքի վերլուծություն և այս դեպքերի համար մանրամասն գործողության պլանի մշակում
  - b. Իրականացման գործընթացի ժամանակ ԱԵԱ հետ կապի հաստատում (պարզաբանումներ, հանդիպումների կազմակերպում)
  - c. Պայմանագրի ստորագրման համար փաստաթղթի լրակազմի վերանայում փաթեթը ամբողջականացնելու պայմանով
  - d. ԱԵԱ համար տեղափոխման կազմակերպում
  - e. ԱԵԱ հետ կադաստրում աշխատել
  - f. Մահացած և Հայաստանից դուրս սեփականատերերին աջակցություն
  - g. Խնդրահարույց դեպքերի հետ կապված գրանցման/վերագրանցման համար կադաստրի հետ համակարգում

3. Օտարում
  - a. Դատարանի հաշվեհամարին կամ նոտարի հաշվեհամարին փոխհատուցման գումարի փոխանցման կազմակերպում.
  - b. Վերագնահատման կազմակերպում, եթե գործը գնում է դատարան
  - c. Գործը ներկայացվում է դատարան

4. Վերահսկման գործընթաց
  - a. ԲԷՑ-ի ղեկավարության և ՀԲ-ի համար շաբաթական հաշվետվությունների կազմակերպում
  - b. Վերահսկող ընկերությանը ներկայացվող բողոքների հաշվետվության համար փաստաթղթերի պատրաստում

5. Հողի նպատակի փոփոխում
  - a. Գործընթացի համար դիմում
  - b. Գործընթացին հետևում

6. Բողոքներ
  - a. Իրականացման գործընթացի ընթացքում բողոքների փաստաթղթայնացում և փոխանցում ԲԷՑ-ի կոնտակտային անձին
  - b. ԱԵԱ պատասխանի փոխանցում

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ և ՄՇԱԿԱԲՈՒՅՄԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Անշարժ գույքի տեղագնում

1. Գնահատողի կողմից հասարակ տեսողական գննությամբ և ԱԵԱ-ներին հարցման ենթարկելու միջոցով լրացվել են հողամասերի և շինությունների հիմնական բնութագրիչները արտացոլող տեղագնման ձևաթերթերը: Հետևյալ նկարագրություններն են ընդգրկվել՝
  - a. Գույքի ընդհանուր բնութագիրը
    - Ենթակառուցվածքների առկայությունը, այդ թվում՝ խմելու ջրի, էլեկտրական հոսանքի, կոյուղու, հեռախոսագծերի, բնական գազի և այլնի հասանելիությունը,
    - հիմնական ծառայություններին հասանելիության հնարավորությունը, այդ թվում՝ մետրոյից, առողջապահական հաստատություններից և առևտրային սրահներից հեռավորությունը,
    - Ճանապարհի առկայություն, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի գնահատում
  - b. Հողամասի բնութագիրը
    - Պատակային, գործառնական և փաստացի նշանակությունը
    - Իրավունքի տեսակը, օր.՝ սեփականություն հանդիսացող, վարձակալված կամ անօրինական կերպով օգտագործվող,
    - լայնությունը, երկարությունը և երկրաչափական կառուվածքը,
    - Պրանսպորտի առկայությունը և երկաթգծին հասանելիությունը,
    - Պիրքը, տեղադրությունը, քարքարոտությունը և այլն,
    - Քարելավումների առկայությունը և դրանց նկարագրությունը
  - c. Շինությունների և բարելավումների նկարագրություն
    - Չինության անվանումը, նպատակային, գործառնական և փաստացի նշանակությունը
    - Ենթակառուցի առկայությունը
    - հիմքի, միջհարկային ծածկերի, արտաքին պատերի համար օգտագործված նյութերը,
    - Պռների և պատուհանների առկայությունը
    - Պտեղափոխման ենթակա կահույքի և կենցաղային իրերի առկայությունը և այլն
2. Այս փուլում իրականացվում էր գույքերի ապամոնտաժման ենթակա տարբեր կոնստրուկցիաներ ունեցող շենքեր և շինություններ կամ անշարժ լինելու կարգավիճակի որակումը: Անշարժ են որակվել այն գույքերը, որոնք անհնար է հողամասից անջատել՝ առանց այդ գույքին կամ հողամասին վնաս պատճառելու: Գույքի մնացած մասը հաշվի է առնվել որպես շարժական:.
3. Այս փուլում իրականացվել է հողամասերի, ինչպես նաև արտաքին և ներքին շինությունների ֆոտոլուսանկարումը:

2. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ և ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿ

Գործընթացը կարգավորող փաստաթղթեր

4. Փոխհատուցումների հաշվարկի և միավորի գնի հաշվարկի մեթոդաբանությունը մշակվել է՝ ըստ հետևյալ փաստաթղթերի.
  - i. Համաշխարհային Բանկ, ԳՁ 4.12 – Ոչ կամավոր վերաբնակեցում, 2001թ-ի դեկտեմբեր
  - ii. Վարկային համաձայնագիր (էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիության ծրագիր) Հայաստանի Հանրապետության և Վերակառուցման ու Զարգացման Միջազգային Բանկի միջև, (ամսաթիվ 01.06.2011թ.)
  - iii. Վերաբնակեցման Քաղաքականության Շրջանակ (ՎՔՇ)՝ հաստատված Վերակառուցման ու Զարգացման Միջազգային Բանկի կողմից
  - iv. 2005թ-ի հոկտեմբերի 1-ին ընդունված «Անշարժ գույքի գնահատման մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-189-Ն)
  - v. Հայաստանի Հանրապետությունում անշարժ գույքի գնահատման Հայաստանի Հանրապետության ազգային ստանդարտ
  - vi. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 14.01.2008թ-ի «ՀՀ տարածքում կառուցվող շենքերի, կառուցվածքների, ինչպես նաև շինարարական աշխատանքների տեսակների արժեքի խոշորացված ցուցանիշների ժողովածուն հաստատելու մասին» թիվ 09-Ն հրաման:

Գնահատման Շրջանակ

5. Ծրագրի շրջանակներում գնահատվել են՝
  - i. Ազդեցության ենթակա սեփականության իրավունքով տնօրինվող բոլոր հողամասերը, ինչպես նաև այն համայնքային հողամասերը, որոնք վարձակալական հիմունքներով կամ ինքնակամ օգտագործվում են անհատների կողմից: Ազդեցության ենթակա հողամասի օտարվող և ընդհանուր մասի վրա գտնվող շենքեր, շինությունները, պարիսպները,
  - ii. Ազդեցության ենթակա հողամասի օտարվող և ընդհանուր մասի վրա գտնվող բարելավումները,
  - iii. Ազդեցության ենթակա հողամասի օտարվող և ընդհանուր մասի վրա գտնվող մշակաբույսերը, պտղատու, դեկորատիվ և գեղագարդ ծառերն ու թփատեսակները:

3. ՀՈՂԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ընդհանուր մոտեցում

6. ՎՔՇ-ի համաձայն, ազդեցության ենթակա հողի դիմաց փոխհատուցում կստանան հողամասի սեփականատերերը, վարձակալները, հողօգտագործողները, որոնց գույքի նկատմամբ համապատասխան իրավունքներն ենթակա են պետական գրանցման և անշարժ գույքի նկատմամբ չգրանցված իրավունքով օգտագործողները: Յուրաքանչյուր խմբի համար սահմանվել է փոխհատուցման հաշվարկի հատուկ մոտեցում: Ընդհանրացված տեսքով այն ներկայացված է ստորև՝

Գծապատկեր 1

Գյուղատնտեսական և ոչ գյուղատնտեսական հողերի փոխհատուցում

Սեփականատեր	Հոգստագործողներ, որոնց գույքի նկատմամբ համապատասխան իրավունքներն ենթակա են պետական գրանցման	Ապօրինի հոգստագործող (օրինականացման ոչ ենթակա) Վարձակալության անցած տարիների համար
<ul style="list-style-type: none"> փոխարինման արժեք+ 15% 	<ul style="list-style-type: none"> փոխարինման արժեք+ 15% (օրինական կարգավիճակ ստանալուց հետո) 	<ul style="list-style-type: none"> մինչև 1 տարի - (փոխարինման արժեք+15%) *0.05 մինչև 15 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.14 մինչև 25 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.20 25 և ավելի տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.25
Վարձակալներ Վարձակալության մնացած տարիների համար		
<ul style="list-style-type: none"> մինչև 1 տարի - (փոխարինման արժեք+15%) *0.05 մինչև 15 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.14 մինչև 25 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.20 25 և ավելի տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.25 		

Հ ո ղ ի փ ո խ ա ր ի ն մ ան ար ժ ե ք ի գ ն ա հ ա տ ու մ

7. Հողի գնահատումն իրականացվել է փոխարինման արժեքով՝ հիմք ընդունելով շուկայական սակագները: Շուկայական սակագները գնահատվել են համեմատական մեթոդի միջոցով, ինչպես սահմանված է կառավարության կանոնակարգերով: Սույն մեթոդի հիման վրա որոշվել է հողի արժեքը՝ հաշվի առնելով միևնույն տեղակայություն և նույն կիրառման նպատակ/հատկանիշներ ունեցող վերջերս վաճառված առնվազն երեք համեմատման ենթակա հողամասերի վաճառքի ճշգրտված միջին արժեքը: Եթե գնահատվող հողամասի նույն վայրում ընդունելի համեմատիչներ առկա չէին, մեկ կամ ավելի համեմատման ենթակա հողամասեր են գծագրվել այլ վայրից: Համայնքային և պետական հողերի համար ընտրվել է կադաստրային արժեքը, համաձայն ՀՀ Կառավարության Որոշման (1746-Ն, 2003թ.):
8. Գնահատվող հողամասի և համեմատման ենթակա հողամասի հատկանիշների/որակի միջև փոքր տարբերություններն արտացոլելու նպատակով համեմատման ենթակա հողամասերի միջին շուկայական վաճառքները ճշգրտվել են՝ ըստ մի քանի համեմատության պարամետրերի և համապատասխան գործակիցների:

Գ ն ա հ ա տ մ ան ը ն թ ա ց ա կ ար գ ը

9. Հողի գնահատման համեմատական մեթոդը կիրառվել է հետևյալ կերպով.
  - i) Համանման անշարժ գույքի շուկաները վերլուծվել են:
  - ii) Առնվազն երեք համեմատության միավորներ են սահմանվել:
  - iii) Տարբերակվել են համեմատության անհրաժեշտ տարրերը:
  - iv) Համեմատության միավորների արժեքը ճշգրտվել է՝ ըստ համեմատության տարրերի և համեմատվող անշարժ գույքի համար միջինացված մի քանի փոփոխված գնային ցուցանիշների:
  - v) Մտացված շուկայական արժեքը համեմատվել է կադաստրային արժեքի հետ:
  - vi) Սահմանվել է հողի գինը:

Քայլ 1

10. Համանման անշարժ գույքի համար շուկայական իրավիճակը վերլուծելու և վերլուծության համար արժանահավատ տեղեկատվություն ընտրելու նպատակով՝ Գնահատողը օգտվել է հրապարակային աղբյուրներից (մասնագիտական ամսագրեր, կայքեր, արտաքին գովազդներ),

անհատական տվյալների բազայից²⁰, ինչպես նաև ՀՀ ԿԱ ԱԳԿՊԿ Տեղեկատվական Տեխնոլոգիաների Կենտրոն ՊՈԱԿ-ից ձեռքբերված տեղեկատվությունից: Ստացված տեղեկատվության հիման վրա Գնահատողը օգտագործել է ամենահամադրելի/ համապատասխան տեղեկատվությունը (իր համեմատության տարրերով):

Քայլ 2

11. Սկզբունքորեն համեմատիչ արժեքների աղբյուր են հանդիսացել կատարված վաճառքների արձանագրությունները՝ ստացված ՀՀ ԿԱ ԱԳԿՊԿ Տեղեկատվական Տեխնոլոգիաների Կենտրոն ՊՈԱԿ-ից: Եթե որոշակի հողամասի համար արձանագրությունները չեն ներառել օգտագործելի համեմատիչներ, ապա օգտագործվել են ՀՀ ԿԱ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեից ստացված գույքի ցանկի շուկայական գները կամ հողամասի վաճառքի առաջարկները (տրությունների թերթերում ու կայքերում)՝ համեմատիչների ձևավորման նպատակով: Յուրաքանչյուր գնահատված հողամաս համադրվել է առնվազն (3) երեք համեմատման ենթակա հողամասերով:

Քայլ 3

12. Համեմատման հողամասերի իդենտիֆիկացումից հետո մի քանի այլ լրացուցիչ պարամետրեր նույնպես հաշվի են առնվել՝ գնահատված հողամասերի և համեմատման հողամասերի հարաբերական որակի/հատկությունների համեմատության նպատակով: Գնային ճշգրտումների պարամետրերը և գործակիցները թվարկված են ստորև՝

Վաճառքի պայման և շուկայի վիճակ

13. Սրանք շուկայական գնի փոփոխություններն են, որ տեղի են ունեցել համեմատվող հողամասերի շուկայական վաճառքների և գնահատման ժամանակահատվածի միջև: Գնահատողը նաև հաշվի է առել գույքի՝ տարածամկետ վճարման պայմանով գնվելու հանգամանքը: Քանի որ անշարժ գույքի իրականացված վաճառքների շուկայի ուսումնասիրությունն իրականացվել է թարմ և ճշգրտված տեղեկատվության հիման վրա, և տարածամկետ վճարման պայմանով դեպքեր չեն եղել, կիրառվել է 1,0 գործակիցը:

Նպատակային և գործառնական նշանակությունը

14. Այս տարրերը ցույց են տալիս, թե ինչպես կարելի է օգտագործել տվյալ հողամաս՝ բնակելի կառուցապատման, հասարակական կառուցապատման, գյուղատնտեսական նպատակով և այլն: Գնահատողն ուղղում չի կատարել, քանի որ համաձայն գնահատումն իրականացվում է փաստացի նշանակությունից ելնելով:

Փաստացի նշանակություն

15. Սա ցույց է տալիս, թե ինչպես է օգտագործվում տվյալ հողամասն իրականում՝ անկախ դրա կադաստրային, նպատակային և գործառնական նշանակությունից: Գնահատողն ուղղում չի կատարել այն դեպքերում, երբ օրինակ գնահատվող հողամասի փաստացի նշանակությունն այգի էր, սակայն հողամասը պաշտոնապես դասակարգվել էր որպես բնակելի կառուցապատում, քանի որ գնահատողը հողամասերը դիտարկել է որևէ բարելավումներից ազատ, ինչպես նաև ծառերից ու մշակաբույսերից²¹: Հողամասի փաստացի նշանակությունն այգի որակելով՝ Գնահատողը ցանկանում է նշել, որ տվյալ հողամասի վրա ծառեր են առկա:

Տեղադրություն և դիրք

²⁰ Գնահատողը իր գրասենյակում պահում է տվյալների բազա, որտեղ նշված են վաճառման ենթակա գույքի գները և մուտքագրվել են վաճառքների տվյալներ (դրա մասին տեղյակ է Գնահատողը, վերջինին հետ կատարված գործարքների աղյուսակում):

Մշակաբույսերի և ծառերի գնահատումը կատարվել է առանձին և ավելացվել է փոխհատուցման ծախսերի մեջ: Սա հնարավորություն է տալիս խուսափել ծառերի կրկնակի հաշվարկից և ԱԵԱ դնում է սոցիալապես արդար և նույն պայմաններում: Եթե գնահատման ընթացքում հողատարածքը համեմատվել է փաստացի պտղատու այգի ունեցող հողատարածքների հետ, վերջինիս գինը նաև ներառել է ծառերի արժեքը, որպես հողի բարելավում:

16. Գնահատվող և համեմատման հողամասերը ներկայացվել են ըստ թաղամասերի: Գլխավոր ճանապարհից հեռավորությունը նույնպես ցույց է տրվել: Տվյալ դեպքում կիրառվել են 20 % քայլով նվազեցնող կամ բարձրացնող գործակիցներ:

Տրանսպորտի հասանելիություն

17. Սույն գործակիցը բնութագրել է գնահատվող և համեմատման հողամասերի հեռավորությունը տրանսպորտային գլխավոր հանգույցներից: Պարզվել է, որ տրանսպորտի հասանելիությունը նույնն էր գնահատվող և համեմատման հողամասերի համար, և որևէ գործակից չի կիրառվել:

Ընդհանուր մակերեսը

18. Ազդեցության ենթակա հողամասերի ընդհանուր մակերեսն ազդեցություն չի ունեցել հողամասի գնի վրա, քանի որ այն նման էր համեմատման հողամասերի մակերեսներին:

Ճակատային մաս

19. Սա ցույց է տալիս, թե տվյալ հողամասը գլխավոր ճանապարհի վրա քանի մետր ճակատային մաս ունի: Քանի որ ճակատային մասի մակերեսները համապատասխանել են շուկայում ձևավորված չափանիշներին, ուղղիչ գործակից չի կիրառվել:

Ենթակառուցվածքների առկայությունը

20. Բնութագրում է գնահատված հողամասի հեռավորությունը գլխավոր ենթակառուցվածքներից (ճանապարհ, ռոտոման և խմելու ջրատար, էլեկտրական հոսանքի գիծ, գազատար, կոյուղի): Եթե ենթակառուցվածքները մոտ էին հողամասին կամ առկա էին հողամասում, ապա նշվել է, որ տվյալ հողամասին ենթակառուցվածքները հասանելի են կամ հողամասը համալրված է տվյալ ենթակառուցվածքով: Եթե հողամասը գտնվում էր այնպիսի թաղամասում, որտեղ բացակայում էր տվյալ ենթակառուցվածքը, և դրա առկայությունը քաղաքաշինական խնդիր է, ապա նշվում էր, որ հողամասը չունի տվյալ ենթակառուցվածքը: Առաջին համեմատման հողամասը ենթակառուցվածքների առկայության տեսակետից ավելի նպաստավոր դիրք ուներ, և Գնահատողը 15 %-ի ուղղում է կիրառել:

Թեքություն

21. Շուկայի համակարգված դիտարկումները ցույց են տալիս, որ թեքություն ունեցող և չունեցող հողամասերը տարբեր գներ ունեն: Քանի որ գնահատվող և համեմատման հողամասերը հարթ էին, տվյալ տարրի շտկման անհրաժեշտությունը չի եղել:

Գույքային իրավունքներ

22. Կախված նրանից՝ տվյալ հողամասի նկատմամբ իրավունքը սեփականություն է թե վարձակալություն, կամ ընդհանրապես տվյալ հողօգտագործողը որևէ իրավունք չունի տվյալ գույքի նկատմամբ հողամասի գները տարբերվել են: Գնահատողն իրավունքների ճշգրտման գործակից չի կիրառել, քանի որ հողամասերը գնահատվել են որպես սեփականություն:

Բարելավումներ

23. Սա ցույց է տալիս, թե ինչ բարելավումներ ունի տվյալ հողամասը՝ բացի հիմնական շինություններից և ծառերից, օրինակ՝ մետաղական, փայտյա կամ քարե պարիսպ, բետոնապատված կամ ասֆալտապատ տարածք և այլն: Մակայն այս տարրով Գնահատողը ուղղում չի կատարել, քանի որ տվյալ բարելավումների արժեքն առանձին է հաշվարկվում և գումարվում է փոխհատուցման արժեքին:

Քայլ 4

24. Հողամասերի շուկայական գնի միավորը ճշգրտվել է՝ ըստ թվարկված համեմատության տարրերի: Ճշգրտման տրամաբանությունը ներկայացված է ստորև աղյուսակի միջոցով՝

Աղյուսակ 1. Ընդհանուր հողամասի 1 քմ արժեքի հաշվարկը

Համեմատության տարրեր	Գնահատվող անշարժ գույք	Համանման անշարժ գույք 1	Համանման անշարժ գույք 2	Համանման անշարժ գույք 3
Մեկ քմ գին (ՀՀ դրամ)		300	133	129
Սակարկում (Վաճառքի պարման)		Վաճառք	Վաճառք	Վաճառք
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ժամանակ (Շուկայի վիճակ)	07.2014	04.2014	02.2014	02.2014
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Նպատակային նշանակություն	Գյուղատնտես.	Գյուղատնտես.	Գյուղատնտես.	Գյուղատնտես.
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Գործառնական նշանակություն	Վարելահող	Վարելահող	Վարելահող	Վարելահող
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Փաստացի նշանակություն	Ուղղատու այգի	Վարելահող	Վարելահող	Վարելահող
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Տեղադրություն	Լավ	Excellent	Բավարար	Բավարար
Ճշգրտման գործակից		0.80	1.20	1.20
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		-60	26	25
Դիրք	Գերազանց	Գերազանց	Լավ	Լավ
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.20	1.20
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	26	25
Տրանսպորտի հասանելիություն	Լավ	Լավ	Լավ	Լավ
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00

Համեմատության տարրեր	Գնահատվող անշարժ	Համանման անշարժ գույք 1	Համանման անշարժ գույք 2	Համանման անշարժ գույք 3
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ֆիզիկական մնութագրեր՝ արթվում				
Ընդհանուր մակերես (քմ)	400.0	266.10	300.0	300.0
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ճակատային մաս (մ)	9.65	14.50	12.0	12.0
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ենթակառուցվածքների արկարարություն	Բավարար	Լավ	Բավարար	Բավարար
Ճշգրտման գործակից		0.85	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		-45	0	0
Թերություն	Հարթ	Հարթ	Հարթ	Հարթ
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Գույքային հրավումներ	Մեփականութ.	Մեփականութ.	Մեփականութ.	Մեփականութ.
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Բարելավումներ	Առկա չեն	Առկա չեն	Առկա չեն	Առկա չեն
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ընդհանուր ճշգրտում (ՀՀ դրամ)		-105	52	50
Ճշգրտված մեկ քմ գին (ՀՀ դրամ)		195	185	179
Կշռային գործակից		0.33	0.34	0.33
Գնահատվող անշարժ գույքի մեկ միավոր			186	

Քայլ 5

25. Անշարժ գույքի արժեքի վերաբերյալ վերջնական որոշումը սահմանվել է վաճառքների համեմատության միջոցով՝ վերլուծելով անշարժ գույքի համեմատման ենթակա վաճառքների ճշգրտված գները: Գնահատողը երեք համանման հողամասերի ճշգրտված գները միջինացրել է, քանզի գտնում էր, որ բոլոր երեք համանման հողամասերը գնահատվող հողամասին նմանություն ունեն, և տվյալների ստացման աղբյուրներն արժանահավատ են:

Քայլ 6

26. Այս մեթոդով ստացված շուկայական արժեքը համեմատվել է կադաստրային արժեքի հետ: Այն դեպքերում, երբ համեմատական մեթոդով ստացված շուկայական արժեքն ավելի բարձր էր, քան հողամասի կադաստրային արժեքը՝ հիմք են ընդունվել համեմատական մեթոդով ստացված գները:

Քայլ 7

27. Այնուհետև հաշվարկվել է հողամասի շուկայական արժեքը հետևյալ բանաձևով՝

$$Հս = Հս \times Լս$$

որտեղ՝

Հս –ն հողամասի շուկայական արժեքն է,

Հս-ն հողամասի մակերեսն է,

Լս-ն համանման հողամասերի 1 քմ շուկայական ճշգրտված արժեքն է:

4. ՄՇԱԿԱԲՈՒՅՍԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

28. Մշակաբույսի փոխհատուցումը որոշվում է մշակաբույսի տարեկան զուտ շուկայական արժեքի հիման վրա: Ստորև բերված են գնահատված մշակաբույսի համար օգտագործված անհրաժեշտ ելակետային տվյալները՝

- i. մշակաբույսի տեսակը,
- ii. բերք,
- iii. մշակաբույսի արժեքը,
- iv. այն տարածաշրջանը, որտեղ մշակաբույս կա

Քայլ 1. Մեկ տարվա եկամտի զուտ շուկայական արժեքի սահմանումը

29. Մշակաբույսի մեկ տարվա եկամտի զուտ շուկայական արժեքը մշակաբույսից ստացվող մեկ տարվա բերքի շուկայական արժեքն է: Մեկ տարվա եկամտի զուտ շուկայական արժեքի որոշման համար նախ որոշվում է տվյալ մշակաբույսից ստացվող բերքի 1 կգ շուկայական արժեքը: Հաշվարկները կատարելիս հաշվի է առնվել հետևյալը՝

Հայաստանի Ազգային Վիճակագրական Ծառայությունից ստացված Հայաստանի Հանրապետությունում (գյուղատնտեսական ապրանքներ) իրացման միջին տարեկան գների մասին տեղեկատվությունը հրատարակվել է Ագրոլրատու տասնօրյա թերթի⁴ 2014թ-ի բոլոր առակա խնդիրների մեջ: Անհատական հետազոտություն է իրականացվել որոշակի տիպի մշակաբույսերի գինը որոշելու համար, քանի որ հնարավոր չէր ճշտել դրանց գները վերը նշված պաշտոնական աղբյուրներից:

Քայլ 2 Մշակաբույսի բերքի սահմանումը

30. Բերքը սահմանվում է՝ հիմնվելով հետևյալի վրա՝

- i. մասնագիտական գրականություն,
- ii. միջին հաշվով բերքի ցուցիչներ՝ հրատարակված⁶ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային Վիճակագրական ծառայության կողմից, որի վերլուծությունները կատարվել են վերջին 1 տարվա համար, ինչպես նաև
- iii. հետազոտություններ տարբեր մասնագիտացված հաստատությունների հետ, ինչպես օրինակ՝ Հայաստանի ազգային գյուղատնտեսական համալսարանն է: 1 կգ մշակաբույսի շուկայական գինը բազմապատկվում էր բերքի ցուցիչով:

Քայլ 3 Փոխհատուցման հաշվարկ

31. Մշակաբույսերի գնահատման համար կիրառվում էր հետևյալ բանաձևը՝

$$ՄԾԳ = ՄՄԶԳ \times Մ$$

Որտեղ՝

ՄԾԳ – Մշակաբույսի շուկայական գինը

ՄՄԶԳ – Մեկ միավորի տարեկան եկամտի զուտ շուկայական գինը

Մ – Մշակաբույսեր ցանելու տարածքի մակերեսը

6

www.armstat.am

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Կնքման վայրը՝

Գնորդ՝

Ֆիզիկական անձ

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /տույնականացման քարտի/ տվյալներ *
(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս *

ՀՀ * մարզի * համայնքն՝ ի դեմս *

Իրավաբանական անձ

անվանում *

գրանցման համար *

գտնվելու վայրը *

որի անունից կանոնադրության հիման վրա լիազորագրի հիման վրա հանդես է գալիս՝

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /նույնականացման քարտի/ տվյալներ *

(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Վաճառող՝

Ֆիզիկական անձ

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /նույնականացման քարտի/ տվյալներ *

(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս *

ՀՀ * մարզի * համայնքն՝ ի դեմս *

Իրավաբանական անձ

անվանում *

գրանցման համար *

գտնվելու վայրը *

որի անունից կանոնադրության հիման վրա լիազորագրի հիման վրա հանդես է գալիս՝

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /նույնականացման քարտի/ տվյալներ *

(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Սույն պայմանագրով վաճառողը պարտավորվում է սույն պայմանագրով նշված գնի դիմաց գնորդի սեփականությանը հանձնել սույն պայմանագրում նշված անշարժ գույքը:

Պայմանագրի առարկան.

Անշարժ գույքի մակերեսը՝

հողամաս հա

շենք, շինություններ

(ընդհանուր մակերեսի չափը կամ մակերեսների չափերը ըստ առանձին շենք, շինությունների)

Հասցե

Շենքի/շինության օգտագործման նպատակային նշանակությունը

Վաճառողը երաշխավորում է, որ սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի սեփականատերն է, գույքը վաճառված կամ դատական վեճի առարկա չէ:

Վաճառողը երաշխավորում է, որ

սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքը վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման տրված կամ այլ կերպ ծանրաբեռնված չէ, արգելանքի տակ չի գտնվում:

գնորդը տեղեկացված է սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի՝ այլ անձանց իրավունքներով ծանրաբեռնված լինելու մասին:

Սույն պայմանագրով վաճառողը գնորդի սեփականությանն է հանձնում ՀՀ կառավարության առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից տրված [ ] թ. N [ ] գրանցման վկայականում նշված անշարժ գույքի միավորը ամբողջությամբ:

Սույն պայմանագրով վաճառողը գնորդի սեփականությանն է հանձնում ՀՀ կառավարության առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից տրված [ ] թ. N [ ] գրանցման վկայականում նշված անշարժ գույքի միավորի՝ նախօրոք որպես առանձին գույքային միավոր չառանձնացված մասը, որի հատակագիծը կցվում է սույն պայմանագրին և կազմում է դրա բաղկացուցիչ մասը:

Անշարժ գույքի նշանակությունը՝ բնակելի
 հողամաս
 այլ անշարժ գույքի * [ ]

Գինը

Սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի գինը կազմում է [ ] ՀՀ դրամ՝ ներառյալ ԱԱՀ, եթե կիրառելի է:

Սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի գինը՝

- վճարվել է ամբողջությամբ,
- վճարվելու է * [ ] օրվա ընթացքում:

Անշարժ գույքը գնորդին հանձնելը

Անշարժ գույքի հանձնման ակտը պետք է կազմվի սույն պայմանագիրը հաստատելուց հետո * [ ] ընթացքում:

Անշարժ գույքը սույն պայմանագիրը հաստատելու պահին հանձնվել է գնորդին:

Սույն պայմանագրով չկարգավորված հարաբերությունների նկատմամբ կիրառվում են պայմանագրի կնքման պահին գործող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը:

Ստորագրություններ՝

Գնորդ _____

(անուն, ազգանուն)

_____
(ստորագրություն)

Վաճառող

_____

(անուն, ազգանուն)

_____

(ստորագրություն)

(Եթե առկա է) Անշարժ գույքի համատեղ սեփականության մասնակից

_____

(անուն, ազգանուն)

_____

(ստորագրություն)

Սույն պայմանագիրը կողմերը ստորագրել են իմ՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի աշխատակազմի _____ սպասարկման գրասենյակի աշխատակից՝ _____ ներկայությամբ: Նրանց (նաև ներկայացուցիչների, եթե պայմանագրի կողմ հանդես են գալիս Հայաստանի Հանրապետությունը, Հայաստանի Հանրապետության համայնքը կամ իրավաբանական անձը) անունը, ազգանունը, ինքնությունը ստուգված են:

_____

(տարեթիվ, ստորագրություն)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ N _____

Հասցեն՝ _____

Գույքը տիրապետողը _____

(ազգանունը, անունը)

Հ/հ	Շինության չափը և իրավունքը				Զբաղեցրած հողամասի չափը և իրավունքը				Սեփականությունը հաստատող փաստաթուղթ	
	ընդ. քմ	սեփ	վարձ	կարգ չունի	ընդ. քմ	օտարվող քմ	սեփ	վարձ		կարգ չունի
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.

ՕԲՅԵՎՏԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

1.	Նպատակային նշանակությունը (հուշարձան հանդիսանալու մասին նշումով)	
2.	Սեփականության/վարձակալության վկայականի համարը և տրման ամսաթիվը	
	<i>Վկայականի տրման հիմքը</i>	
3.	Հարկայնությունը, հարկը	
4.	Տանիքը	
5.	Հիմնական պատերը	
6.	Միջհարկային ծածկը	
7.	Հարկի բարձրությունը /մ/	
8.	Շինության հիմքը	
9.	Հարդարման նկարագիրը	
	<i>սանհանգույց</i>	
	<i>դռներ, պատուհաններ</i>	
	<i>հատակ</i>	
	<i>առաստաղ</i>	
	<i>տարածքի բարեկարգվածություն</i>	
	<i>պարհսպ</i>	
10.	Բազմամյա տնկարկներ	
	<i>Ընդհանուր հողատարածք</i>	
	<i>Օտարվող հողատարածք</i>	
11.	Խմելու ջուր	
	ռոտզման ջուր	
12.	Էլեկտրաէներգիա	
13.	Կոյուղի	

14.	Հեռախոս	
15.	Լրացուցիչ նշումներ	

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏԻՐԱՊԵՏՈՂԻ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԿԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ

Հ/հ	Ազգանուն, Անուն	Ծննդյան թիվը	Ազգակցական կապը	Նշված հասցեում հաշվառման թվագիրը	Գույքի նկատմամբ իրավունքը	Անձնագրի (ծննդյան վկայականի) համարը
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

_____

_____

_____

ԿՑՎՈՂ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐ

1. Սեփականության վկայականի հատակագծի պատճենը
2. Լուսանկարներ
3. Այլն

Նկարագիրը կազմեցին՝

_____
(ազգանուն, անուն)

_____
(ստորագրությունը)

_____
(ազգանուն, անուն)

_____
(ստորագրությունը)

_____
(ազգանուն, անուն)

_____
(ստորագրությունը)

Գույքի նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցողներ, փաստացի օգտագործողներ`

_____
(կարգավիճակը)

_____
(ազգանուն, անուն)

_____
(ստորագրությունը)

_____
(կարգավիճակը)

_____
(ազգանուն, անուն)

_____
(ստորագրությունը)

_____
(կարգավիճակը)

_____
(ազգանուն, անուն)

_____
(ստորագրությունը)

_____
(կարգավիճակը)

_____
(ազգանուն, անուն)

_____
(ստորագրությունը)

Ձեռքբերող՝

_____
(պաշտոնը)

_____
(ազգանուն, անուն)

_____
(ստորագրությունը)

«___» _____ 20___

ՀԱՎԵԼՎԱԾ N _____ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Օտարվող հողակտորը կազմում է ամբողջ հողակտորի 10%-ից ավելին	Այո	Ոչ
	☐	☐

Առանց պետական գրանցման փաստացի օգտագործում	Օգտագործման ընդհանուր ժամկետը
Սահմանված կարգով պետական գրանցում ունեցող վարձակալություն	Վարձակալության մնացած ժամկետը

Ծառերի տեսակը և քանակը

Ծառի տեսակը	Ընդհանուր հողատարածք			Օտարվող հողատարածք		
	Նորատունկ	Դեռ ոչ բերքատու	Բերքատու	Նորատունկ	Դեռ ոչ բերքատու	Բերքատու
1.						
2.						

Աճեցվող բերքի տեսակը և քանակը

Մշակաբույսի տեսակը	Ամբողջ հողատարածքի վրա աճեցվող մակերեսը (քմ)	Օտարվող հատվածի վրա աճեցվող մակերեսը (քմ)
1.		
2.		

Գույքի նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցողների, փաստացի օգտագործողների կոնտակտային տվյալներ`
 Հեռ` _____
 Էլ. Փոստ` _____

Նկարագիրը կազմեցին`

_____
 (ազգանուն, անուն) (ստորագրությունը)

_____
 (ազգանուն, անուն) (ստորագրությունը)

Գույքի նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցողներ, փաստացի օգտագործողներ`

_____
 (կարգավիճակը) (ազգանուն, անուն) (ստորագրությունը)

_____
 (կարգավիճակը) (ազգանուն, անուն) (ստորագրությունը)

Ձեռքբերող`

_____
 (պաշտոնը) (ազգանուն, անուն) (ստորագրությունը)

ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման 01.10.2014թ-ի շարաքական հաշվետվությունից բաղկած

Փուլ II Հանրային Քննարկումներ

Հանրային քննարկումներն անց են կացվել Հատված 1-ում, 2-ում և 5-ում: 2014թ-ի սեպտեմբերի 16-ին ՀԲ-ում կայացած հանդիպման ժամանակ համաձայնություն է ձեռք բերվել, որ հատուկ հանրային լուումներ պետք է լինեն օտարման շերտի տակ գտնվող տների սեփականատերերի և այն անձանց հետ, ում բարեկամները թաղված են Գավառի գերեզմանոցում: Օտարման շերտի տակ գտնվող տների սեփականատերերի համար հանրային քննարկումներն անց են կացվել 2014թ-ի սեպտեմբերի 29-ին: Մասնակցողները շատ քիչ էին, և այս պատճառով որոշվել է այցելել սեփականատերերին իրենց տներում (տես ստորև): Տների սեփականատերերը տեղեկացվել են գալիք աշխատանքների, վերակառուցման նպատակի և նոր գծի առավելության վերաբերյալ (Էլեկտրամագնիսական դաշտի հաշվարկներ և այլն): Բարձրացված հարցերը հիմնականում տեխնիկական հարցերով էին, և ԲԷՑ-ի գլխավոր ճարտարագետի տեղակալը պատասխանեց գալիք աշխատանքների հետ կապված բոլոր հարցերին: Նոր գծի առավելությունները հետևյալն են՝ ա) բարձր անվտանգություն, b) էլեկտրամատակարարման հուսալիություն, c) նոր գիծը գետնից ավելի բարձր կլինի, քան գոյություն ունեցողը, d) էլեկտրամագնիսական դաշտի հաշվարկները ցույց են տալիս, որ Անվտանգության Գոտու տակ գտնվող տները գտնվում են անվտանգ հեռավորության վրա և այլն: Այցելություններին ներկա է գտնվել նաև ներկայացուցիչ Գավառի քաղաքապետարանից: ԲԷՑ-ը, ԿՓԹԼ-ն, Խորհրդատուն և քաղաքապետարանի ներկայացուցչը այցելեցին գերեզմանոց, որպեսզի գտնեն տեղ, որտեղ հնարավոր կլինի տեղադրել հենարանը, առանց վնասելու հարևան գերեզմանները: Հատված 2-ում հենարան 2-ի համար նոր տեղ է գտնվել, բայց այն դեռ պետք է հաստատվի ԿՓԹԼ-ի ճարտարագետի և Խորհրդատուի կողմից: Հենարանի նոր տեղի հաստատումից հետո լուումներ կանցկացվեն թաղված անձանց բարեկամների հետ: Եկեղեցու ներկայացուցիչը նույնպես պետք է հրավիրվի:

2014թ-ի սեպտեմբերի 28-ին ԳԱՎԱՌ ՔԱՂԱՔՈՒՄ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ ԵՎ ՆԿԱՐՆԵՐԸ

Հրապարակված է ՀՀ Կոնստիտուցիոն դատարանի կողմից կատարվող գծի վերակառուցման իրավունքի սահմանափակման քննարկումների մասնակիցների ցուցակ

Հասցե՝ Գավառ
Ամսաթիվ՝ 29.09.2014

№	անուն, ազգանուն	կարգավիճակ	հեռախոս	ստորագրություն
1	Կարգալյան Է. Գրիգորի	բնակիչ	093-28-03-31	Գր.
2	Կարգալյան Ս. Կարգալյան	բնակիչ	077-67-22-69	Ս.Կ.
3	Գալստյան Գ. Գալստյան	բնակիչ	037-59-16-44	Գ.
4	Կարգալյան Գ. Կարգալյան	բնակիչ	093-30-2999	Գ.
5	Կարգալյան Գ. Կարգալյան	բնակիչ	075-70-29-99	Գ.
6	Կարգալյան Գ. Կարգալյան	բնակիչ		Գ.
7	Կարգալյան Գ. Կարգալյան	բնակիչ	091-01-93-91	Գ.
8	Կարգալյան Գ. Կարգալյան	բնակիչ	06642-7465	Գ.
9	Կարգալյան Գ. Կարգալյան	բնակիչ	077-9-45-20	Գ.
10	Կարգալյան Գ. Կարգալյան	բնակիչ	037-19-65-40	Գ.

Պատկեր 1. Մասնակիցների ցանկ

Նկարներ.

ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐ ԿՐԱԾ ԱԶԴԱԿԻՐ ՏՏ-ԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆԵՐ

Հավելված 10

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հաստակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
1	Հրազդան	1	07-001-0288-0014	Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ	Հրազդան ՁԷԿ	-	576.50	-	-	-	-
2	Հրազդան	2	07-001-0100-0045	Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ	Հրազդան ՁԷԿ	-	462.60	-	-	-	-
3	Հրազդան	3	07-001-0100-0045	Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ	Հրազդան ՁԷԿ	-	306.50	-	-	-	-
4	Հրազդան	4	07-001-0100-0045	Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ	Հրազդան ՁԷԿ	-	600.80	-	-	-	-
5	Հրազդան	5	07-001-0200-0003	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	289.20	-	-	-	-
6	Հրազդան	6	07-001-0874-0011	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	245.70	-	-	-	-
7	Հրազդան		07-001-3931-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	60.50	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
8	Հրազդան	7	07-001-0874-0011	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-
9	Հրազդան	8	07-001-0874-0011	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-
10	Հրազդան	9	07-001-0877-0006	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-
11	Հրազդան	10	07-001-0878-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	576.50	-	-	-	-
12	Հրազդան	11	07-001-0879-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	462.60	-	-	-	-
13	Հրազդան	12	07-001-0879-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ.	Համայնք	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
				ենթակառ.օբյեկտներ)							
14	Հրազդան	13	07-001-0883-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	82.70	-	-	-	-
15	Հրազդան		07-001-0883-0003	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	223.80	-	-	-	-
16	Հրազդան	14	07-001-0883-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	576.50	-	-	-	-
17	Հրազդան	15	07-001-0880-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	462.60	-	-	-	-
18	Հրազդան	16	07-001-0882-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	361.30	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Գաղաստրալիկ ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կաղաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
19		17	07-001-0897-0057	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	324.30	-	-	-	-
20	Հրազդան	18	07-001-0896-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	331.70	-	-	-	-
21			07-001-4929-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	29.50	-	-	-	-
22	Հրազդան	19	07-001-0923-0035	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	324.30	-	-	-	-
23	Հրազդան	20	07-001-0923-0027	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	116.50	900	Ցորեն (հնձած)	2	Կին SS գլխավոր
24	Հրազդան	20	07-001-0923-0035	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	123.90	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
25	Հրազդան	21	07-001-0924-0008	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	107.50	-	-	-	-
26	Հրազդան	21	07-001-0924-0048	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	125.10	800	-	5	3 Աղբատ SS-ներ
27	Հրազդան	21	07-001-0924-0049	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	56.70	900	Կարտոֆիլ	1	-
28	Հրազդան	22	07-001-0926-0043	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	240.50	5600	Կորնգան (հնձած)	4	Տարեց SS գլխ.
29	Հրազդան	23	07-001-0927-0012	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	240.50	5800	-	4	Տարեց SS գլխ./ Կին SS գլխ./ Աղբատ SS
30	Հրազդան	24	07-001-0927-0041	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	236.70	2100	-	2	-
31	Հրազդան	24	07-001-4339-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	3.80	-	-	-	-
32	Հրազդան	25	07-001-0926-0111	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	3.30	3200	-	3	-
33	Հրազդան	25	07-001-0926-0207	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	69.00	-	-	-	-
34	Դրմաշեն	25	05-030-0273-0108	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	1.50	8390	-	2	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
35	Դրմաշեն	25	05-030-0273-0109	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	80.20	2460	-	1	-
36	Դրմաշեն	25	05-030-0273-0110	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	9.80	1200	-	1	-
37	Դրմաշեն	25	05-030-0691-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	76.70	-	-	-	-
38	Դրմաշեն	26	05-030-0273-0082	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	45.10	5710	-	4	3 Կին գլխ. ՏՏ-ներ
39	Դրմաշեն	26	05-030-0273-0085	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	195.30	5590	Կորնգան (հնձած)	4	Աղքատ ՏՏ
40	Դրմաշեն	27	05-030-0278-0112	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	240.50	3320	Կորնգան (հնձած)	2	-
41	Դրմաշեն	28	05-030-0278-0016	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	259.10	4490	-	2	-
42	Դրմաշեն	28	05-030-0278-0017	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	13.40	3870	Կորնգան (հնձած)	2	-
43	Ծաղկունք	29	05-047-0140-0054	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	240.40	16990	-	2	-
44	Ծաղկունք	30	05-047-0141-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
45	Ծաղկունք	31	05-047-0141-0017	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	289.20	11830	-	2	Կին ՏՏ գլխ./ 2 Աղքատ ՏՏ

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
46	Ծաղկունք	32	05-047-0142-0087	Անտառային (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	State	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
47	Ծաղկունք	33	05-047-0303-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	State	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-
48	Գեղամավան	34	05-024-0269-0061	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	272.50	5990	Ցորեն (հնձած)	1	-
49	Գեղամավան	35	05-024-0269-0034	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	323.50	-	-	-	-
50	Գեղամավան	36	05-024-0268-0031	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	4.50	-	-	-	-
51	Գեղամավան	36	05-024-0268-0036	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	268.10	2330	-	1	-
52	Գեղամավան	37	05-024-0267-0007	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	26.40	8070	-	4	-
53	Գեղամավան	37	05-024-0267-0008	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	246.00	7970	-	2	-

No	Համայնք	Հենարան	Գաղաստրա- յին ճածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագոր- ծում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությո- ւնների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
54	Գեղամավան	38	05-024- 0264-0061	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագա- րծվող	113.70	1640	-	3	Կին SS գլխ.
55	Գեղամավան	38	05-024- 0264-0062	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագա- րծվող	158.80	2750	-	2	Տարեց SS գլխ. / Կին SS գլխ.
56	Գեղամավան	39	05-024- 0263-0078	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագա- րծվող	289.20	7030	-	4	2 Աղքատ SS
57	Վարսեր	40	05-086- 0143-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագա- րծվող	240.40	-	-	-	-
58	Վարսեր	41	05-086- 0143-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագա- րծվող	240.50	-	-	-	-
59	Լճաշեն	42	05-040- 0201-0023	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագա- րծվող	240.50	-	-	-	-
60	Լճաշեն	43	05-040- 0201-0023	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագա- րծվող	240.50	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
61	Լճաշեն	44	05-040-0223-0025	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
62	Լճաշեն	45	05-040-0227-0055	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
63	Լճաշեն	46	05-040-0227-0020	Գյուղատնտեսական	Առանց պետական գրանցման	Մեփ. պետք է բացահայտվի	170.00	-	-	-	-
64	Լճաշեն	46	05-040-0227-0021	Գյուղատնտեսական	Առանց պետական գրանցման	Մեփ. Բացահայտված է պետք է կատարվի պետական գրանցում	154.30	-	-	1	-
65	Լճաշեն	47	05-040-0227-0029	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	2.60	-	Ցորեն	1	-
66	Լճաշեն	47	05-040-0227-0054	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	269.90	-	-	-	-
67	Լճաշեն	48	05-040-	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	289.20	4500	Ցորեն (հնձած)	1	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
			0227-0032			ծվող					
68	Լճաշեն	49	05-040-0244-0027	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	58.70	4300	-	1	-
69	Լճաշեն	49	05-040-0244-0028	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	265.60	5400	-	2	Կին SS գլխ.
70	Լճաշեն	50	05-040-0244-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-
71	Լճաշեն	51	05-040-0251-0064	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-
72	Լճաշեն	52	05-040-0251-0064	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-
73	Լճաշեն	53	05-040-0252-0004	Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	441.40	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
74	Լճաշեն	54	05-040-0253-0001	Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
75	Լճաշեն	55	05-040-0253-0001	Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-
76	Լճաշեն	56	05-040-0253-0001	Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-
77	Լճաշեն	57	05-040-0253-0001	Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-
78	Լճաշեն	58	05-040-0253-0088	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	177.50	520	-	1	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
79	Լճաշեն	58	05-040-0253-0001	Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	33.80	-	-	-	-
80	Լճաշեն	58	05-040-0832-0001	Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	29.10	-	-	-	-
81	Լճաշեն	59	05-040-0253-0001	Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-
82	Լճաշեն	60	05-040-0253-0001	Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	324.30	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Գաղաստրա- յին ճածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագոր- ծում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությո- ւնների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
83	Լճաշեն	61	05-040- 0253-0001	Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագա- րծվող	240.40	-	-	-	-
84	Լճաշեն	62	05-040- 0255-0011	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագա- րծվող	240.50	-	-	-	-
85	Լճաշեն	63	05-040- 0255-0011	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագա- րծվող	240.50	-	-	-	-
86	Լճաշեն	64	05-040- 0254-0147	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագա- րծվող	361.30	-	-	-	-
87	Լճաշեն	65	05-040- 0254-0147	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագա- րծվող	289.20	-	-	-	-
88	Չկալովկա	66	05-075- 0115-0012	Գյուղատնտեսական	Առանց պետական գրանցման	Owner is not identified	87.80	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
89	Չկալովկա	66	05-075-0115-0107	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	201.40	-	-	-	-
90	Չկալովկա	67	05-075-0111-0016	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	260.50	4708	-	1	-
91	Չկալովկա	67	05-075-0111-0028	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	27.30	-	-	-	-
92	Չկալովկա	67	05-075-0111-0028	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	1.40	-	-	-	-
93	Չկալովկա	68	05-075-0111-0028	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
94	Չկալովկա	69	05-075-0117-0108	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
95	Չկալովկա	70	05-075-0117-0108	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
96	Չկալովկա	71	05-075-0117-0108	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-
97	Չկալովկա	72	05-075-0113-0072	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
98	Չկալովկա	73	05-075-0113-0072	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	108.80	-	-	-	-
99	Նորաշեն	73	05-070-0112-0224	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	131.70	-	-	-	-
100	Նորաշեն	74	05-070-0112-0224	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ.	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
				ենթակառ.օբյեկտներ)							
101	Նորաշեն	75	05-070-0111-0438	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
102	Նորաշեն	76	05-070-0111-0438	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
103	Նորաշեն	77	05-070-0111-0438	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
104	Նորաշեն	78	05-070-0111-0462	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	289.30	-	-	-	-
105	Ծովագարդ	79	05-050-0203-0049	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	215.30	5700	Կորնգան (հնձած)	1	-
106	Ծովագարդ	79	05-050-0203-0229	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	25.10	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
107	Ծովագարդ	80	05-050-0203-0229	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
108	Ծովագարդ	81	05-050-0203-0011	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	324.30	7000	-	3	Կին SS գլխ.
109	Ծովագարդ	82	05-050-0207-0043	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	394.60	-	-	-	-
110	Ծովագարդ		05-050-1019-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	46.80	-	-	-	-
111	Ծովագարդ	83	05-050-0219-0037	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
112	Ծովագարդ	84	05-050-0219-0037	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
113	Ծովագարդ	85	05-050-0217-0117	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի,	Համայնք	Չօգտագործվող	83.20	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Գաղաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
				տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)							
114	Ծովագարդ	85	05-050-0217-0121	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	127.20	7100	Գարի (հնձած)	1	-
115	Ծովագարդ	86	05-050-0221-0241	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.45	-	-	-	-
116	Ծովագարդ	87	05-050-0221-0703	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
117	Ծովագարդ	88	05-050-0226-0064	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	210.70	6100	Գարի	2	-
118	Ծովագարդ	88	05-050-0226-0984	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	113.60	-	-	-	-
119	Ծովագարդ	89	05-050-0226-0984	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
120	Ծովագարդ	90	05-050-0226-1019	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
121	Լճափ	91	05-042-0107-0045	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	271.80	-	-	-	-
122	Լճափ	92	05-042-0106-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
123	Լճափ	93	05-042-0106-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	32.50	-	-	-	-
124	Լճափ	93	05-042-0106-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	68.20	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
125	Լճափ	93	05-042-0106-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	0.30	-	-	-	-
126	Լճափ	93	05-042-0106-0097	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	171.40	1180	-	2	-
127	Լճափ	94	05-042-0112-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
128	Լճափ	95	05-042-0112-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-
129	Լճափ	96	05-042-0104-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
130	Բերդկունք	97	05-020-0106-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
131	Բերդկունք	98	05-020-0104-0026	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	272.50	7270	-	4	3 Աղբատ SS

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
132	Հայրավանք	99	05-059-0101-0066	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
133	Հայրավանք	100	05-059-0102-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
134	Հայրավանք	101	05-059-0102-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-
135	Հայրավանք	102	05-059-0102-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	441.40	-	-	-	-
136	Հայրավանք	103	05-059-0102-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
137	Հայրավանք	104	05-059-0102-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ.	Համայնք	Չօգտագործվող	213.30	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
				ենթակառ.օբյեկտներ)							
138			05-059-0872-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	27.10	-	-	-	-
139	Հայրավանք	105	05-059-0105-0039	Հատուկ (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Պետական	Չօգտագործվող	255.20	-	-	-	-
140	Հայրավանք	105	05-059-0105-0047	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	34.00	1655	-	1	-
141	Նորատոս	106	05-071-0201-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	178.50	-	-	-	-
142	Նորատոս	106	05-071-0201-0801	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	57.20	220	-	1	-
143	Նորատոս	106	05-071-0201-0802	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	36.70	240	-	1	-
144	Նորատոս	107	05-071-0204-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի,	Համայնք	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
				կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)							
145	Նորատուս	108	05-071-0205-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	484.40	-	-	-	-
146	Նորատուս	109	05-071-0205-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-
147	Նորատուս	110	05-071-0211-0017	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	240.40	5330	-	2	Աղքատ SS
148	Նորատուս	111	05-071-0210-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-
149	Նորատուս	112	05-071-0213-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	289.20	-	-	-	-
150	Նորատուս	113	05-071-0213-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.50	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
151	Նորատուս	114	05-071-0213-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-
152	Նորատուս	115	05-071-0213-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
153	Նորատուս	116	05-071-0213-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	9.00	-	-	-	-
154	Նորատուս	116	05-071-0213-0104	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	184.60	1710	-	2	-
155	Նորատուս	116	05-071-0213-0105	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	16.80	300	-	1	-
156	Նորատուս	117	05-071-0219-0111	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	134.20	6760	-	2	-
157	Նորատուս	117	05-071-0219-0112	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	138.30	6450	-	1	-
158	Նորատուս	118	05-071-0220-0050	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	237.70	8835	-	1	-
159	Նորատուս	118	05-071-0220-0049	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ.	Համայնք	Չօգտագործվող	2.70	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
				ենթակառ.օբյեկտներ)							
160	Նորատուս	119	05-071-0220-0070	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	4.10	870	-	1	-
161	Նորատուս	119	05-071-0235-0003	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	228.30	3110	-	1	-
162	Նորատուս	119	05-071-0520-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	40.10	-	-	-	-
163	Նորատուս	120	05-071-0238-0027	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
164	Նորատուս	121	05-071-0238-0050	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	130.60	1700	Գարի (հնձած)	2	-
165	Նորատուս	121	05-071-0238-0051	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	230.70	2410	-	3	-
166	Գավառ	122	05-001-1134-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
167	Գավառ	123	05-001-1134-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Գաղաստրալիկին ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
168	Գավառ	124	05-001-1134-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-
169	Գավառ	125	05-001-1134-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.50	-	-	-	-
170	Գավառ	126	05-001-1149-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	361.30	-	-	-	-
171	Գավառ	127	05-001-1149-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	361.30	-	-	-	-
172	Գավառ	128	05-001-0293-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.40	-	-	-	-
173	Գավառ	129	05-001-0293-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ.	Համայնք	Չօգտագործվող	324.30	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
				ենթակառ.օբյեկտներ)							